

Keď hovoriť je striebro ale mlčať zlato...

...to potom aby sme toho veľa nenahovorili, však? Ale nie, na našom zlatom Slovensku, ako môžeme vidieť, mlčanie zlato neprináša. Človek by teda čakal, že potom aspoň rozprávanie na niečo bude, ale i to často spôsobí viac škody ako úžitku. A tak znechutení ľudia spravia krok späť a sú znova na začiatku spomenutého príslovia. Povieť si „hlúpe príslovie“ (s čím sa dá v istých prípadoch súhlasiť), ale aj keď sú možno hlúpe, nezvyknú klamať a platia viac-menej v každej dobe. Už uplynulo viac než desať rokov od éry, keď bolo toto príslovie jednou zo základných poučiek pre ľudí túžiacich po vysokom plate, úspešnej kariére, či inej „zlatej bani“. Potom v jednom studenom novembri starému poriadku odzvonili a dovtedy umlčovani ľudia začali hovoriť jedna radost. Spočiatku to bolo pekné, ako všetko nové. Postupom času však diskusia stále viac a viac strácala „nežný“ kurz. Dialóg sa začal meniť na hru v chytaní za slová, kritika nadobudla ráz čo možno najinteligentnejšieho urážania a osočovania, no nikto to s inteligenciou nepreháňal, skôr naopak. Nemožno sa preto čudovať (samozrejme, kto by veľmi chcel, nech sa pokojne čuduje), že mnohí ľudia skôr než prehovoria do tohto lepkavého marazmu plného nenávisťi a hlúposti, si radšej znova povzdychnú „hovoriť je striebro, ale mlčať zlato“! V snahe do ničoho sa nenamočiť sú radšej opäť ticho.

Ako v každej dobe, aj dnes platí, že ozvať sa, reagovať, vyjadriť svoj názor, niečo navrhnúť, slovom prehovoriť k, za alebo proti niečomu resp. niekomu, si vyžaduje veľkú dávku úsillia, odvahy aj obety, hlavne keď spôsob má byť konštruktívny. Aj na stránkach časopisu, ktorý práve držíte v rukách, nájdete mnoho nových informácií a zaujímavostí, alebo inak povedané, mnoho podnetov na reagovanie. Reakcia môže byť rôzna. Po prečítaní časopisu (prípadne len pár jeho strán) ho napríklad môžete nechať len tak napospas prachu, vyhodiť alebo použiť na rozloženie ohňa v krbe. Popri týchto „pasívnych“ reakciách sa ponúkajú aj oveľa aktívnejšie varianty. V prípade, že s niečím nesúhlasíte, namiesto reakcie vzkypania: „Čo to tu ten idiot píše za sprostosti?!“, môžete do obálky s adresou našej redakcie vložiť list typu: „Zaujmal ma váš článok, ale na isté veci mám diametrálne odlišný názor...“, alebo: „Prosím vás, dávajte si pozor na gramatické chyby, veď sato ne dá čítať!“ Touto cestou sa máte možnosť podieľať na spoluvytváraní ďalšieho čísla, v ktorom sa pokúsime vaše pripomienky, postrehy a nápady v čo najväčšej miere zohľadniť.

Ostáva nám dúfať, že semienka myšlienok nasledujúcich článkov nájdú u vás úrodnú pôdu, že ich necháte vyklíčiť, a že prinesú nejakú úrodu. Radi privítame každý list z vašej „žatvy“.

(Hovorí sa, že komu sa nelení, tomu sa zelení, ale rozoberať ďalšie príslovie by už bola asi otrava. Tak snáď nabudúce.)

Martin Novák

PS: Ak máte záujem o časopis, napíšte, zatelefonujte, prípadne zaemailujte a časopis Vám budeme zasielať, no nezabudnite nám poslať predplatné. Kvôli poštovnému nás bude tešiť najviac, ak sa dáte ako skupina dohromady a budeme vám môcť posilať časopis spoločne. Ušetrite nám tým dosť práce a peňazí na poštovnom. Predplatné posielajte šekom na náš účet, číslo 4000909925/3100 Ludová banka - Bratislava. (Pozor je to **nové číslo účtu**, keďže od januára 2000 je vydavateľom bratislavské UPC) Do správy pre prijímateľa napíšte, koľko chcete kusov z každého čísla. Jeden kus stojí 17 Sk. Časopis Vám bude chodiť do vtedy, kým sa neminie celé Vaše predplatné. Čiže ak nám pošlete 51 Sk, tak dostanete po jednom kuse z troch čísel (17*3=51). Priloženým šekom môžete poslať aj prípadné dary (v správe pre prijímateľa označte políčko Dar), za ktoré Vám už vopred ďakujeme.

Nové dimenzie

Kresťanský časopis pre univerzitnú mládež

Vydavateľ: UPC Bratislava a združenie DOMKA

Cenzor: ThLic. Peter Bicák, SDB

Šéfredaktor: Martina Fabianová

Redakčná rada: Milan Bubák, SVD, Peter Bicák, SDB

Redaktori: Roman Tarina, Jozef Šoltés, Peter Pašuth, Lucia Kubošová, Peter Motyčka, Martin Novák

Grafická úprava: Jozef Šoltés

Adresa redakcie: Nové dimenzie, UPC, Staré Grunty 36, 842 25 Bratislava

Tel./fax: 07/654 12 236, 0903/377426, 0905/347907

E-mail: dimenzie@pobox.sk

WWW: <http://www.kaplnka.sk/dimenzie>

WWW editor: Jozef Račák

Tlač: Krákora, v.o.s.

Registrované na MK SR pod číslom 1953/98
S povolením Arcibiskupského úradu v Trnave,
dňa 14. januára 1999, č. 55/99.

4 správy

*3 otázky pre mons. tomáša galisa
správy*

8 profil

pýtam sa pokorne ako len vládzem

10 krížom krážom

arktické kráľovstvo

14 na špici

richard čanaky

18 spiritualita

*feminizmus dnešných rozmerov a
ženská spiritualita*

20 hudba

bratislavské jazzové dni – horizont 99

22 krížom krážom

*putovanie po taliansku s cumlíkom
vo vrecku*

24 kultúra

umenie – prejav ducha

26 vysokoškoláci

*púšť robí krásnou to, že niekde
skrýva studňu
akadem 99*

28 milénium

nové tisícročie, rovnakí ľudia

29 pro life

právo na život

32 confronto

lopez nám ukradol rebrík

35 básničky

36 recenzie

film

hudba

kniha

42 relax

z každého rožku trošku...

43 infoservis

Tri otázky pre... Mons. Tomáša Galisa

Banskobystrického biskupa

Ako ste reagovali na svoje menovanie?

Myslím, že prvé dojmy boli naozaj zmiešané. Vybrala sa mi vtedy myšlienka svätého Františka Saleského, ktorý odporúčal rehoľníkom aj rehoľniciam: „Nič nežiadať, nič neodmietiť.“ To bolo prvé, čo ma napadlo. Nežiadal som, ale teraz, keď je to pranie Svätého Otca, nemôžem ani odmietnuť.

Načo budete klásť dôraz pri svojej pastoračii?

Tým, že som pomocný biskup Banskobystrickej diecézy, mojou prvou úlohou je vytvárať jednotu s diecéznym biskupom a napomáhať tomu, aby sme pastoračiu v diecéze vykonávali najlepšie, ako vieme. Doposiaľ som sa špecializoval na formáciu budúcich kňazov. Teraz bude tento pastoračný záber širší, práve preto, že sú pod moju starostlivosť zverení nielen kňazi, ale aj všetci ostatní veriaci.

Čo by ste odkázali mladým?

V prvom rade si spomínam na jednu udalosť, keď som mal asi sedemnást rokov. Jeden kňaz ma povzbudzoval: Neboj sa urobiť takéto rozhodnutie (dnes tomu hovoríme aj zasvätenie) - povedať pred eucharistiou v kostole alebo pri obraze Panny Márie: „Pane, tam, kde ma chceš mať, si ma priprav a prived.“ Čiže, mladým by som chcel popriať, aby sa nebáli toto povedať aj keď ešte nevedia, čo všetko ich očakáva. Ani ja som to vtedy nevedel, že raz pôjdem študovať za kňaza a už vonkoncom nie, že budem biskupom. Ale práve preto sa netreba báť povedať: „Pane, chcem plniť tvoju vôľu tam, kde je plán spásy pre mňa.“ Lebo ak som na tom mieste, kde mám byť, myslím si, že vtedy som najlepšie zrealizoval svoje životné poslanie a celkom iste potom urobil radosť aj ostatným, lebo z toho sa tešia aj druhí.

Pripravil Jozef Ragula

Ministerka zahraničných vecí USA so slovenskými študentami

BRATISLAVA - Aktivity slovenských študentov pred desiatich rokov vyzdvihla v pondelok 22. novembra ministerka zahraničných vecí USA Madeleine Albrightová počas prejavu na Univerzite Komenského v Bratislave. Vysokoškolákom v slovenčine povedala, že vzhľadom na svoj pôvod sa vždy bude čiastočne cítiť „Čechoslovenkou“. Zvyšok prejavu predniesla v angličtine s odvolaním sa na Alexandra Dubčeka, ktorý povedal, že nezáleží na tom ako hovoríte, ale čo hovoríte. Šéfka americkej diplomacie v prejave odrádzala slovenských študentov od toho, aby boli trpezliví. „Keby ste boli pred desiatimi rokmi trpezliví, na tejto univerzite by ešte stále bola katedra marxizmu a leninizmu,“ dodala a za najdôležitejší zdroj, ktorý má Slovensko do budúcnosti označila práve mladú generáciu. „Tak, ako pred desiatimi rokmi, musia aj dnes mladí ľudia byť zárukou, že Slovensko nezostane v izolácii. Vaše miesto je v srdci Európy,“ uviedla v prejave Albrightová. Mladí Slováci sa podľa nej mohli poučiť od svojich rodičov, že sloboda má svoju cenu a preto za ňu dokázali bojovať. „Na vašom príklade vidím, čo dokáže generácia pre slobodu urobiť. Preto pre vás urobím, čo bude v mojich silách a budem vás zo všetkých síl podporovať,“ vyhlásila šéfka americkej diplomacie v preplnenej Aule Univerzity Komenského.

Viete, že...

Ekonomická univerzita v Bratislave oslávi v roku 2000 okružle 60. výročie vzniku. Jej predchodkyňa, súkromná Vysoká obchodná škola, bo-

la založená v roku 1940, po vojne ju zoštátnili a premenovali na Slovenskú vysokú školu obchodnú, neskôr na Vysokú školu hospodárskych vied. Na Vysokú školu ekonomickú sa vládny nariadením zmenila v roku 1953 a pod týmto názvom pretrvala do roku 1992, keď sa zavŕšila jej transformácia na univerzitu. Počas svojej existencie vychovala 46000 absolventov. V súčasnosti na EU v Bratislave študuje viac ako 14 000 poslucháčov.

Ferdinand Devínsky opäť rektorom UK

BRATISLAVA – V utorok 17. novembra sa v Bratislave konali voľby rektora Univerzity Komenského. Už v prvom kole tajného hlasovania, na ktorom sa zúčastnili členovia akademického senátu UK, bol za rektora zvolený opäť profesor ing. Drhc. Ferdinand Devínsky, DrSc. Znovuzvolený rektor bude svoju funkciu vykonávať počas najbližších troch rokov.

Nový rektor Ekonomickej univerzity

BRATISLAVA - Akademický senát Ekonomickej univerzity v Bratislave v utorok 23. novembra za nového rektora školy zvolil súčasného prorektora pre vzdelávanie Vojtecha Kollára. Kollár získal 23 z 32 hlasov členov najvyššieho orgánu školy, pričom na zvolenie bola potrebná nadpolovičná väčšina.

Kresťanstvo a kultúra

BRATISLAVA – V dňoch 11. a 12. 11. sa v Bratislave uskutočnila medzinárodná konferencia Kresťanstvo a kultúra. Počas dvoch dní na nej vystúpilo viacero renomovaných vedcov a predstaviteľov cirkví. Jedným z vrcholov konferencie bola prednáška predsedu Pá-

pežskej rady pre kultúru kardinála Paula Pouparda. V prednáške sa venoval dialógu medzi kresťanstvom a súčasnou kultúrou. Poupard považuje kresťanskú kultúru za kultúru Veľkej noci, v ktorej Kristus prežil smrť a zmŕtvychvstanie. Kultúra kresťanstva je preto postavená na oboch polohách človeka - smrti a jeho spásy, pričom práve spása vracia človeku jeho skutočnú hodnotu. Okrem Pouparda sa na konferencii zúčastnili napríklad Tomáš Špidlík z pápežského orientálneho inštitútu v Ríme, dekan Evanjelickej bohosloveckej fakulty UK Igor Kišš, pomocný pražský biskup Jiří Pačour, filozof Ján Letz z Trnavskej univerzity a ďalší hostia. Konferenciu organizovala Slovenská národná galéria, Komisia Konferencie biskupov Slovenska pre vedu, vzdelanie, kultúru a univerzity v spolupráci s Ekumenickou radou cirkví. Akcia bola zaradená do série podujatí v rámci Roka kresťanskej kultúry na Slovensku.

Budeme platiť?

BRATISLAVA – „Poplatok za vysoké školy (VŠ) by mal byť 10 až 20 percent nákladov na vysokoškolské vzdelávanie prepočítané na jedného študenta ročne,“ povedal na tlačovej besede Kresťanskodemokratického hnutia (KDH) štátny tajomník ministerstva školstva (MŠ SR) Martin Fronc, ktorý prezentoval návrhy KDH. Podľa Fronca by výšku poplatku určil minister školstva po vyjadrení akademických orgánov. Mohlo by to byť zhruba 6000 Sk na jeden školský rok. Celý príjem z poplatkov by podľa Fronca mal patriť VŠ a neodvádzal by sa do štátneho rozpočtu. VŠ by mohla použiť tieto prostriedky len na zabezpečenie hlavnej činnosti. Poplatok by bolo možné študentovi odpustiť, ak príjmy jeho rodiny v prepočte na každého člena nepresiahli dvojnásobok životného minima. Fronc tiež navrhuje, aby sa poplatok nemohol odpustiť v prípade opakovania ročníka.

Taliani držia rekord v návštevnosti bohoslužieb

RÍM – Počet praktizujúcich katolíkov je v Taliansku zreteľne vyšší ako v iných európskych krajinách. Podľa správy denníka La Stampa, ktorý sa odvoláva na rôzne štatistické prieskumy, navštevuje nedefinované katolícke bohoslužby 27 až 31 percent Talianov. Pre porovnanie v Nemecku je to 20 - 25 percent a na Slovensku je to okolo 15 - 20 percent. Ešte slabšia je návštevnosť bohoslužieb vo Veľkej Británii, kde napríklad anglikánske bohoslužby navštevuje menej ako 10 % Angličanov. Najslabšia návštevnosť bohoslužieb je v Nórsku, kde je 90 percent evanjelického obyvateľstva. Z tohto počtu v nedeľu do kostola prídu iba 3-4 percentá veriacych.

Nové spolupatrónky Európy

RÍM – Pri otvorení rokovania Európskej biskupskej synody mal pápež Ján Pavol II. pre 179 biskupov, ktorí sa na zasadnutí zúčastnili, jedno veľké prekvapenie. Na otváraciej svätej omši v bazilike sv. Petra pápež oznámil, že vyhlásil sv. Teréziu Benediktu od Kríža (vlastným menom Edita Steinová), sv. Brigitu Škótsku a sv. Katarínu Sienskú za tri nové spolupatrónky Európy. Vo svojej homílii Svätý otec poznamenal, že Európa už bola zverená pod ochranu troch svätcov - mužov: sv. Benedikta, ktorý v 6. storočí položil základ západnej mníšskej tradície a sv. Cyrila a Metoda, patrónov Slovanov z 9. storočia. Ďalej ale zdôraznil, že Cirkev by mala mať aj ženské vzory, čo by vyzdvihovalo obrovské úsilie, ktoré kresťanské ženy venovali civilizácii Európy.

Synoda európskych biskupov

RÍM – V centre kresťanstva v Ríme sa stretli biskupi z celej Európy na rokovaní európskej synody. Na svojom stretnutí sa biskupi zaoberali predovšetkým jednotou kontinentu, kresťanským dedičstvom a utrpením 20. storočia. Spoluprezidentmi európskej sy-

nody boli kardinál Paul Poupard, prezident pápežskej rady pre kultúru, kardinála Franciszka Macharského z Krakova a kardinála Joachim Meisner z Kolína. Synoda pracovala podľa novinárov ako dobre namazaný stroj. Každý biskup mal na svoj príhovor k dispozícii maximálne osem minút a po uplynutí tejto doby mu bol podobne ako pri faktickej poznámke v slovenskom parlamente mikrofón vypnutý.

Stretnutie vysokoškolákov – Akadem 99

BANSKÁ BYSTRICA – Symbolom zmierenia sa 15. októbra v Banskej Bystrici začalo stretnutie vysokoškolákov AKADEM 99. Podujatie otvoril v Katedrále sv. Františka Xaverského univerzitný kaplán z Košíc vdp. Pavol Hudák. Podujatie na druhý deň pokračovalo dialógom s hosťami a stretnutím s pomocným biskupom Banskobystrickej diecézy Mons. ThDr. Tomášom Galisom na Starých Horách a spoločenským programom. AKADEM 99 sa skončil v nedeľu 17. októbra prácou študentov v skupinách a svätou omšou v Katedrále sv. Františka Xaverského, ktorú celebroval vdp. Milan Bubák, duchovný z Univezitného pastoračného centra v Bratislave s ostatnými univerzitnými kaplánmi z celého Slovenska. O podujatí bližšie informujeme v čísle.

V roku 2000 vyhlásia 10000 nových mučeníkov za svätých

RÍM – Zoznam kresťanov, ktorých mučeníctvo v 20. storočí pápež Ján Pavol II. v Svätom roku 2000 oficiálne pripomenie, obsahuje už viac ako 10000 mien. Vyhlásil to podľa správy Medzinárodného združenia katolíckych rehoľných predstavených, USG, predseda Komisie pre nových mučeníkov v Svätom roku 2000, ukrajinský biskup Michael Hrynchyšin. Väčšina nových mučeníkov sú podľa správy kňazi a rehoľníci. Mená už boli oznámené príslušným konferenciám biskupov a predstaveným rehoľí. Zo-

znam však ešte nie je uzavretý, pretože sa očakávajú ďalšie mená z Rwandy a Východného Timoru. Nové martyrológium, ktoré si želá pápež, má obsahovať podľa možnosti mnohých kresťanských mučeníkov 20. storočia.

Vizionári z Fatimy budú blahorečení v apríli 2000

FATIMA – Dve z troch detí – vizionárov z Fatimy - budú blahorečené 9. apríla 2000. Ako informoval biskup diecézy Leiria-Fatima, Serafim de Sousa, slávnosť sa bude konať vo Vatikáne. Francesco a Hyacintha Martoví mali v roku 1917, v čase zjavení Panny Márie, 7 a 9 rokov. Obaja zomreli o niekoľko rokov neskôr, počas chrípkovej epidémie - Francesco v roku 1919 a Hyacintha v roku 1920. Tretie dieťa, Lucia dos Santos, žije dnes vo veku 92 rokov v karmelitánskom kláštore v Coimbra, neďaleko Fatimy. V júni uznal Vatikán zázrak potrebný na blahorečenie: nevysvetliteľné vyliečenie Portugaľčanky Márie Emílie Santosovej z 22-ročného ochrnutia v roku 1997. Pri procese blahorečenia nehrali samotné zjavenia Panny Márie žiadnu dôležitú úlohu, ako informovali z Vatikánu. Cirkev skôr posudzovala vzorové správanie sa detí. Tak napríklad 11-ročný Francesco napriek hrozbám zavraždenia uchovával mlčanie o obsahu zjavení, ktoré mu uložila Panna Mária. Hyacintha a Marto by sa teda mali, odhladiť od niektorých mučeníkov, stať najmladšími blahoslavenými Cirkvi.

Kardinál navrhuje mlčanie biskupov v roku 2000

JANOV – Janovský arcibiskup kardinál Dionigi Tettamanzi navrhol, aby v Svätom roku 2000 okrem pápeža nikto neuverejňoval v katolíckej Cirkvi dokumenty či písomné vyhlásenia. Katolícke noviny Avvenire citujú kardinála v nedeľnom vydaní slovami: „Po celý Svätý rok 2000 by bolo dobré vyhnúť sa zverejneniu nejakého nového dokumentu, aby sa ponechal priestor len pre smero-

dajný hlas pápeža.“ Kardinál Tettamanzi vyhlásil, že týmto „tichom“ v cirkevných vyhláseniach, by sa mali všetci cítiť vyzvaní stretávať sa so slovom Ježiša. Návrh kardinála je obsiahnutý písomne v úvode ku knihe Il mio Giubileo od Saveria Gaetu, ktorá nedávno vyšla vo vydavateľstve Paolini. Táto publikácia obsahuje najdôležitejšie listy a príhovory pápeža Jána Pavla II. k Svätému roku 2000.

Vatikán zariaďuje televízne centrum

RÍM – Po technickom vybudovaní rozhlasu chce Vatikán k Roku 2000 zintenzívniť aj televíznu prácu. Dňa 18. októbra posvätil kardinál Angelo Sodano modernú vatikánsku televíznu spoločnosť CTV – Centro Televisivo Vaticano, ktorá cez káble a satelit prenáša svoje materiály do celého sveta. CTV sprevádza „z privilegovanej perspektívy“ pápeža pri jeho každodenných povinnostiach ako aj na cestách. Materiály potom poskytuje televíznym spoločnostiam. Hlavným odberateľom je talianska televízia RAI, ktorá ohlásila na Svätý rok viac ako 200 hodín priamych prenosov.

Obavy z rastu práce „načierno“ v roku 2000

RÍM – Drastického vzrastu práce „načierno“ v Ríme vo Svätom roku 2000 sa obávajú talianski odborári. Ako vyhlásil hovorca odborov Filcams-Cgil pre rímsky denník Il Tempo bude pre Svätý rok potrebných najmenej 20000 ďalších pracovných miest v hoteloch a pohostinstvách. Už v tomto roku konštatovali odbory v 115 zo 117 zariadeniach cestovného ruchu porušovanie zákona v súvislosti so zamestnávaním pracovných síl. Preto sa obávajú znásobenia ilegálneho zamestnávania ľudí v roku 2000, keď sa v Ríme očakáva 30 miliónov návštevníkov. Hovorca odborov žiadal aj preverenie pracovných podmienok v cirkevných zariadeniach, ktoré sa v Ríme podstatne

podieľajú na cestovnom ruchu najmä správou hotelov. V týchto zariadeniach sa hranica medzi prácou „načierno“ a nasadzovaním dobrovoľných pomocníkov často zotiera.

USA: Viac samovrážd ako vražd so zbraňami

NEW YORK – V USA je počet ľudí, ktorí zbraňou spáchajú samovraždu vyšší ako počet vražd zbraňami. V roku 1997 sa zbraňou pripravilo o život 17566 ľudí a 13522 osôb bolo zbraňou zavraždených. Informoval o tom denník New York Times 17. októbra s odvolaním sa na oficiálne údaje. Súčasne sa tu kritizuje, že samovražda je pre väčšinu Američanov ešte stále tabuizovanou témou. Preto rozvinul najvyšší úradný lekár USA David Satcher celonárodnú kampaň na zabránenie samovraždám. Podľa novín sa má onedlho po prvý raz v histórii predniesť príhovor na túto tému v americkom Senáte.

Katolíci a luteráni ukončili stáročný spor

AUGSBURG – Predseda Pápežskej rady pre jednotu kresťanov, kardinál Edward I. Cassidy a prezident Svetového luteránskeho zväzu, biskup Christian Krause podpísali v nedeľu 31. októbra v Augsburgu Spoločné vyhlásenie o ospravedlnení z viery. Týmto aktom sa oficiálne ukončil 450-ročný spor o teologickej náuke o ospravedlnení. Rozdielne názory na otázku, ako obstoí hriešny človek pred Bohom, prispeli v 16. storočí k rozdeleniu Cirkvi. Teraz po prvý raz od reformácie potvrdili obe cirkvi konsenzus v zásadných otázkach tejto témy. Na tomto významnom akte sa 31. októbra, v deň reformácie, zúčastnili 50 vysokí predstavitelia katolíckej Cirkvi a Svetového luteránskeho zväzu. Nemecká televízia udalosť prenášala live. Podpisaniu Vyhlásenia predchádzali desaťročia tuhého teologického zápasu medzi oboma cirkvami. Posledné výhrady Vatikánu sa prekonalí až túto jar a obe strany

sa dohodli na Spoločnom oficiálnom stanovisku a Dodatku. Dodatočné dokumenty boli potrebné pre zostávajúce diferencie, ktoré však už nerozdeľujú obe cirkvi. Luteráni a katolíci sú podľa Vyhlásenia jednotní v tom, že človek sa voči Bohu nijakým spôsobom nemôže odvolávať na svoje snahy a dobré skutky. Je odkázaný len na spásnu milosť Boha. Doslova sa v dokumente hovorí: „Len z milosti vo viere v spásnosný čin Krista a nie z dôvodov našich zásluh nás Boh prijíma a dostávame Ducha Svätého, ktorý obnovuje naše srdcia a robí nás schopnými dobrých skutkov a povoláva nás k nim.“ Spoločné vyhlásenie neznamena sice jednotné cirkevné spoločenstvo, ale je veľkým krokom k jednote v zmierenej rôznosti. Ako ďalší krok chcú katolíci a luteráni okrem iného hovoriť o otázke úradu v Cirkvi, o náuke Cirkvi a o sviatostiach.

Bezdomovci stále mladší a vzdelanejší

RÍM – Tradičný obraz bezdomovcov v Ríme sa veľmi zmenil. To je výsledok prieskumu správy mesta v talianskom hlavnom meste, ktorá sa realizovala medzi januárom a septembrom tohto roku. Každý štvrtý z 5000 bezdomovcov v Ríme je podľa štúdie cudzinec. Nielen Kurdi, Indovia, Rumuni a Marokánci ale aj Nemci, Američania, Rakúšania, Švajčiari a Austrálčania žijú v Ríme bez trvalého bydliska. Barboni – ako ich v Ríme nazývajú – sú v pestrom vekovom zložení. Jedna pätina má menej ako 25 rokov. Deväť percent je maloletých a až 85% je vo veku pod 50 rokov. Týmto spôsobom života žije podľa prieskumu stále menej ľudí dobrovoľne. Takmer polovica stratila zamestnanie a tým aj bydlisko. Desať percent z nich sa ocitlo na ulici po pobyte vo väzení, následkom alkoholu alebo drog. K príčinám tohto života patrí však aj odluka od rodiny u 8% ako aj vypovedanie nájmu bytu. Štúdia zaznamenala rastúcu tendenciu upadať do tohto spôsobu života aj u akademicky vzdelaných ľudí.

E-mailovú poštovú schránku pápeža zavreli

RÍM – Pápež Ján Pavol II. dostal toľko elektronickej pošty, že Vatikán musel pápežskú e-mailovú poštovú schránku odstrániť z webovej stránky Svätej stolice. Vyhlásil to hovorca Vatikánu Navarro Valls pre časopis Panorama Next. Do Vatikánu prichádza denne 400 e-mailov. Navarro dodal, že veriaci by sa s problémami mali v prvom rade obracať na svojich duchovných pastierov. Povedal tiež, že Ján Pavol II. sa neustále informuje o vývoji internetu. Zaujíma ho ako médium, ktoré siaha až za hranice kresťanskej geografie.

Veľká Británia: katolíci naďalej vylúčení z trónu

LONDÝN – Katolíci nebudú môcť ani v budúcnosti nastúpiť na britský trón alebo zosobášiť sa s vladárom britských ostrovov. V liste konzervatívneho škótskemu poslancovi parlamentu vylúčil premiér Tony Blair každú zmenu úpravy z roku 1701. „Korektúra by bola technicky mimoriadne náročná, pretože by bolo potrebné zmeniť mnoho na tom spočívajúcich zákonov,“ vyhlásil Blair. Okrem toho by muselo 15 štátov Commonwealthu, v ktorých je kráľovná naďalej hlavou štátu, takisto meniť zákony. Act of Settlement z roku 1701 predpisuje, že z nástupníctva trónu sú vylúčené všetky osoby, ktoré „udržiavajú spoločenstvo so Svätou stolicou a Cirkvou Ríma, vyznávajú pápežské náboženstvo alebo sa zosobášia s pápežom.“ Poslanec škótskeho parlamentu lord James Douglas - Hamilton nedávno vo svojom apeli premiérovi Blairovi argumentoval, že s britskou multietnickou a multináboženskou spoločnosťou už nie je zlučiteľné, keď je niekto z nástupníctva na trón vylúčený len preto, že sa zosobášia s katolíkom.

Bocelliho hymna k jubilejnému roku 2000

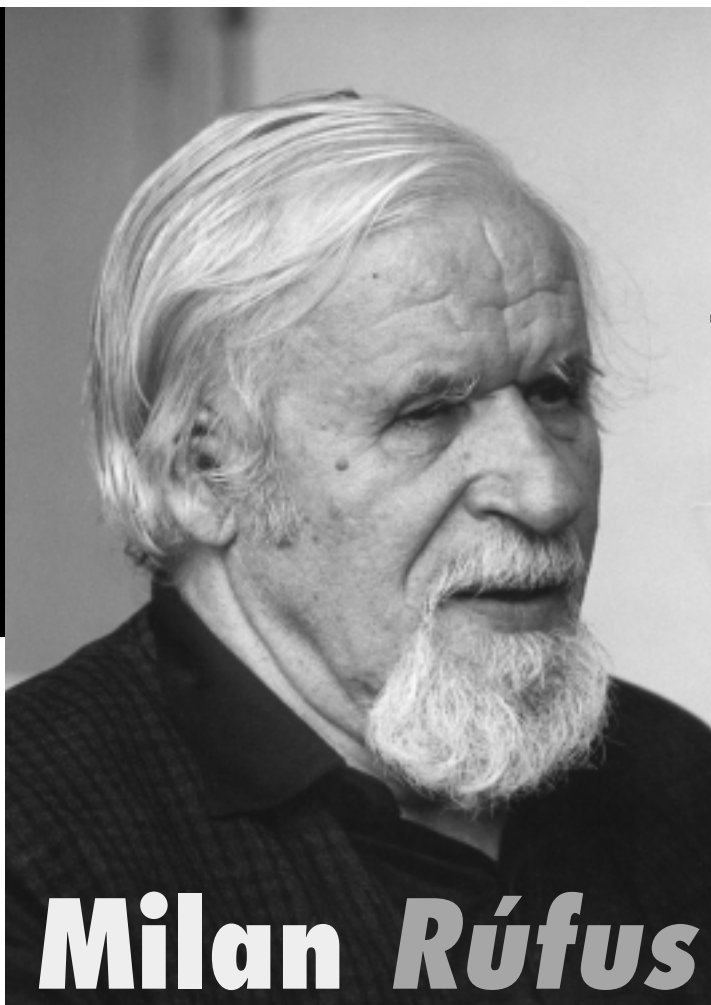
RÍM – Oficiálnu hymnu k jubilejnému roku 2000 vysielal v pia-

tok 5. novembra po prvý raz taliansky rozhlas RAI-Uno. Sólovým spevákom hymny je taliansky tenor Andrea Bocelli. Refrén slávnostnej piesne podfarbený veľkým chórom a orchestrom znie po taliansky Gloria a te Cristo Gesu – Sláva ti Ježiš Kristus. Interview k prvému vysielaniu rozprával slepý tenorista o svojich stretnutiach s pápežom Jánom Pavlom II., ktorý ho v lete pozval osobne, aby spieval v pápežskej rezidencii Castelgandolfo. Oficiálna hymna sa má hrať počas Svätého roku pri početných náboženských i ďalších podujatiach.

Anglikánom hrozí rozkol

LONDÝN – Konzervatívni členovia Cirkvi Anglicka sa podľa Sunday Times snažia o formálne rozhovory s Vatikánom a inými cirkvami a hrozia, že sa odštiepia. Podnet k tomu tvorí rozpor kvôli kňazskej vysviacke žien, zavedenej v roku 1994, ako aj otázka vysviacky žien za biskupky. Ako informoval tento londýnsky denník začiatkom novembra, snaží sa 8500 anglikánov, medzi nimi 1000 kňazov a biskupov, združených v skupine Forward in Faith (Vpred vo viere) o rozhovory s kardinálom Cassidym, predsedom Pápežskej rady pre jednotu kresťanov. Okrem toho plánujú nadviazať aj kontakty s hlavou pravoslávnej cirkvi, ekumenickým patriarchom Carihradu, Bartolomejom I. Vedúce grémium združenia, do ktorého patrí biskup Fulhamu, John Broadhurst a biskup Sodora a Manu, Noel Jones, ďalej oznámilo, že členom britského parlamentu predložil návrh, v ktorom sa požaduje tzv. tretia cirkevná provincia, ktorá má stáť mimo jurisdikcie cirkvi Anglicka. Ako informuje denník ďalej, od rozhodnutia o kňazstve žien prestúpilo do Katolíckej cirkvi už 500 anglikánskych kňazov. Arcibiskup Yorku David Hope už pred nejakým časom oznámil, že v prípade vysviacky žien za biskupky odstúpi. Ďalšie napätia medzi rôznymi anglikánskymi spoločenstvami vyvoláva aj postoj niektorých k homosexualite.

*prípravil zo zdrojov TKKBS a internetu
Peter Pašuth*

Milan Rúfus

Pýtam ako len

Deti

*Zajedno s nimi, menší bratia zvierat.
Vedia ešte, čo my už nevieme.*

*Len priezračnú a čistú vodu pijú.
Smeť odfúknu a vyvrhnú špinu.
Hlavičky na tráve
a zväčša ležiac pritom,
jak nemocného počúvajú svet.*

*Čo povie im, to nikdy nevyzradia.
Nosia to pod košielkou ako jablká
zo susedovho stromu.*

*Po troche začnú smutnieť. Tušia deň,
keď z každého z nich odchádza
malý princ na koni a odnáša si žezlo
i jablko*

*To už je vlastne koniec.
Čo potom príde, už sa opakuje,
na ľudskú mieru od počiatku dané.
To postavenie mimo hry.
A únava. A úzkosť...*

Milan Rúfus (1965)

Na Slovensku zrejme nie je človek, ktorý by nepoznal básnika Milana Rúfusa. Jeho zbierky modlitbičiek, ktoré dosiahli rekordný náklad 130 tisíc výtlačkov, čítajú rovnako radi deti i dospelí. Dovolím si Modlitbou nazvať celý život Milana Rúfusa. Modlitbou za lásku, dobro a spravodlivosť, hľadania ľudského údela, ktoré aj napriek všetkým úderom života neinterpretuje ako negatívne, tragické, ale práve naopak. Zjednodušene môžeme povedať, že jeho tvorba nie je ničím iným, ako „trpkou chválou života“. Chválou „horkej milosti žiť“. Pri príležitosti vyhlásenia Deklarácie práv počatého dieťaťa, nad ktorým prevzal záštitu, sa nám dostalo veľkej cti, stretnúť sa s ním a položiť mu niekoľko otázok.

Prečo ste prevzali záštitu nad vyhlásením Deklarácie práv počatého dieťaťa?

Neodpoviem Vám na to nijakou rozsiahlou enumeráciou dôvodov. Bolo to jednoduchšie. Požiadali ma

o to. A sú také žiadosti, ktorým nemôžete nevyhovieť, aby ste sa nedostali do rozporu so samým sebou. S tým, čo si myslíte, čo uznávate a vyznávate. A tak sa teda stalo, ako sa stalo.

Aké postavenie majú podľa Vás v našej spoločnosti deti, postihnutí a starší ľudia?

Balansuje to kdesi na rozhraní medzi prírodnou spoločnosťou a spoločnosťou, ktorá sa snaží byť humánna. Príroda si, ako vieme, nerobí ťažkú hlavu s bezbrannými jedincami. Pošle na nich svojich predátorov. Ale človek, akokoľvek často sa mu to nedarí, je predsa len čosi, čo z prírody vyčnieva. Tým záhadným v sebe, ktorému od počiatku nevie dať presné meno a tak ho pomenúva rôzne. Na tom kategorickom imperatíve nemožno nič zmeniť: Úroveň spoločnosti sa posudzuje podľa toho, ako sa dokáže správať voči svojim najbezbrannejším. A tu sme občas takí pozliepaní. Niekedy dokážeme celkom povznášajúce veci. No ešte pričasto sa správame tak, až sa človek hanbí, že nosí toto meno.

sa pokorne vládzem ...

Pri poslednom sčítaní obyvateľov Slovenska sa ku kresťanstvu prihlásilo 80 percent populácie. Už desať rokov žijeme v dobe, keď môžeme slobodne vyznávať svoju vieru. Čo je podľa Vás hlavným dôvodom, že kresťanstvo ostáva len na papieri a ľudské vzťahy sa čoraz viac ochladzujú?

Je to všetko strašne zložité. Bolo by ľahké vyhovoriť sa na štyridsaťročnú pauzu v intenzívnom hlásaní evanjelia. Ale šokuje nás poznanie, že laxnosť a povrchnosť kresťanstva, prichádzajúceho teraz zo západu, je ešte rozkladnejšia, než ten bývalý antikresťanský spoločenský pohon. Ten silných utvrdzoval, no tento všetkých sladučko rozkladá. Samé vábne veci: od šialenstva peňazí cez HIV až po drogu. A na konci je veľké Nič.

Vo svojej knihe Epištoly staré i nové rozjímate okrem iného i o ľudskom údele, národe, politike. Bola som vždy prekvapená dátumom vzniku týchto úvah, ktoré ste napísali v šesťdesiatych a sedemdesiatych rokoch a mne sa zdali výsostne aktuálne.

Priznám sa Vám, že práve na tom si trochu márnomyseľne zakladám. Že po štyridsiatich rokoch, v úplne inej spoločenskej situácii, nič na tých textoch nebolo treba pričesávať, nič taktne zatajiť. Skrátka - čo som písal, písal som. Viete - keď autor ako nejaký učiteľ spoločenského tanca netancuje dobovú štvorylku, ale komunikuje s „mravným zákonom v nás“ - ono to ním povedané vydrží aj trochu hlbšie ako do najbližšieho prevratu či volieb.

Nad ľudstvom ako takým nelámete palicu. Akú medicínu by ste mu predpísali, aby jeho srdce bolo teplejšie a mäksie?

Nevlastním medicínu a nie som ani zelinkár. Nie som teda majiteľom odpovedí, naopak - som ten, ktorý sa pýta. Ale pýta sa bytostne a nevylučuje dopredu akúkoľvek odpoveď. Ako školská pomôcka by som v školskom kabinete asi nebol veľmi užitočný.

Ale chcel by som upozorniť na to, že všetko sa začína poctivosťou kladená našich otázok. A že je nesmierne dôležité vedieť, kedy a ktorú otázku máme položiť. Položiť otázku správne je ako nájsť začiatok Ariadnovej nite. Voluntaristické otázky, ktoré dopredu indikujú odpoveď, sa v právnej vede klasifikujú ako zavádzajúce a pri súdnych procesoch bývajú neprípustné. Nuž sa teda pýtam pokorne, ako len vládzem.

Čo by ste odkázali mladým ľuďom, ktorým ešte v očiach svietia detské sny, no zároveň už stoja na prahu reality dospelých?

Aby sa každý deň pýtali vecí presne tak, ako som povedal pred chvíľou. Mladosť býva veľmi často pokúšaná pocitom, že všetky odpovede má v malíčku. Ale to je veľký omyl. Tým, že žijete - tajomstva vám neodbúda. Naopak - pribúda ho. To je ta veľká hra života s nami.

P.S. (možno pre Teba, možno o Tebe)

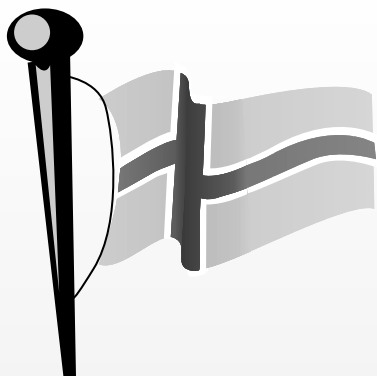
Pochopíte, prosím, svoje deti: nemáte pred sebou hlupáčikov, ktorých jedinou záchranou je čím skôr sa vám podobať. Máte pred sebou celkom iný svet. Taký svojprávný a krásny ako svet z inej planéty. Nemáte dôvod pohrdáť jeho zmyselnosťou. Tí, ktorí v ňom majú tak nepretržite blízko od smiechu k slzám a pri každej vete od vzrušenia kričia, sú vlastnícmi tajomstva, vám už neznámeho.

Nerobíte im ho, nesmejte sa im preň. Nezobúdzajte ich príliš zavčasu. Čaká ich potom dlhý, dlhý deň prísneho a trpkého ľudského údely. Pochovajte im ešte chvíľočku a venujte im, krásnym, báseň.

Milan Rúfus, slovenský básnik a prekladateľ, sa narodil roku 1928 v Závažnej Porube Na Liptove. Po maturite na gymnáziu v Liptovskom Mikuláši študoval na filozofickej fakulte v Bratislave slovenčinu a históriu (1948-1952). V roku 1952 obhájil doktorskú dizertačnú prácu, zostal na filozofickej fakulte ako asistent a začal prednášať dejiny českej literatúry 19. a 20. storočia, neskôr i dejiny slovenskej literatúry. V rokoch 1966-1970 bol lektorom slovenčiny češtiny na univerzite v Neapole.

Bibliografia: Debutoval zbierkou básní Až dozrieme (1956), Chlapec (1966), Chlapec maľuje dúhu (1974), Zvony (1968), Štyri epištoly k ľuďom (1969), Stôl chudobných (1972), Kniha rozprávok (1975), Sobotné večery (1979), Óda na radosť (1981), Studnička (1986), Tiché papradie (1990), Lupienky z jablone (1993), Modlitbičky (1992), Nové modlitbičky (1994), Pamätníček (1995), Žalmy o nevinnej (1997), Čítanie z údely (1996), Epištoly staré i nové Váška (1998).

Za rozhovor ďakuje a veľa zdravia želá Martina Fabianová

Arktické kráľovstvo

Nechcem sa tváriť, že krajina, o ktorej začnem písať „Kde bolo, tam bolo...“ je fiktívna. Nie je. Je škandinávská. Až do špiku kostí. A trikrát exotickejšia, než by si Stredoeurópan myslel. A trikrát menej európska, než by si sám domorodec pomyslel. Tak teda:

O kráľovstve...

Kde bolo, tam bolo, a tam aj stále je. Nórsko. Má takmer anorektické rozmery: po dĺžke 1752 km a v osom drierku niečo vyše 6 km. Dĺžka až strach. Nemať tak loď a lietadlo, nepoznal by Nór ani suseda za dvoma horami a dvoma dolinami. Napokon, ľudí tam treba aj tak s lupou hľadať: 13 ks na km². Také Monako ich má 18121 na 1 km²! O tom, že civilizácia prežila, svedčia len sporadické dopravné značky popri cestách. Človek sedí v aute, hlce desiatky a stovky kilometrov a dookola ho obiehajú len soby v červených trojuholníkoch. Pravda, juh Nórska je iný ako sever. Hustota obyvateľstva na juhu je predsa len vyššia. Sever je skutočným koncom sveta. Od Trondheimu vyššie je už len jedno „veľkomesto“ - päťdesiat tisícové Tromso, ležiace niekoľko stovák kilometrov za polárnym kruhom. Človek naň natrafí, keď preputuje asi tisíc kilometrov. Aj zverstva žije „hore“ málo. Okrem sobov losy, pár líšok, plaché rosomáky a uškriekané vtáctvo. Bodka. Botanik by si tiež neprišiel na svoje. Krpaté briezky, čučoriedkové porasty, semtam ihličina. Koniec základného repertoáru.

Klíma na severe je veľmi špecifická. Teplý Golský prúd plynúci pozdĺž pobrežia spôsobuje, že more

tam nikdy nezamrzá. Paradox. Vnútrozemie má však iný ráz. Minuloročná zima tam bola taká tuhá, že teplota vo Finmarku za polárnym kruhom dosahovala 50°C pod nulou! Čas, keď horúci čaj, vyliaty zo šálky dopadne do snehu v podobe ľadových kociek. Aj iné pikantné rekordy má Finmark. V januári 1997 tu napadlo takmer tri a pol metra snehu! A celková zimná nádielka bola viac než štedrá – 10 m! Leto si so snehom nestačilo poradiť. Ešte začiatkom júna sa dalo opaľovať v plavkách pri zamrznutom jazere.

Najfascinujúcejším fenoménom v arktických zemepisných šírkach je aj tak striedanie sa polárneho dňa s polárnou nocou. V novembri sa slnko nekompromisne rozhodne nevyliezť viac nad horizont a svet sa zúfalo stratí v tme, neúspešne potláčanej umelým osvetlením. Ludský organizmus bez slnečného žiarenia slabne, jeho biorytmus sa narúša. Dezorientovane sa ukladá k spánku, dezorientovane vstáva bez ohľadu na čas. A stále tma... Človek sa zobudí hoci o tretej a dilema je konštantná: sú tri hodiny v noci či tri hodiny popoludní?

Mystickým zážitkom býva polárna žiara na oblohe. Fosforovo zelené, zriedka purpurové hmlovité zoskupenia, nesmierne rýchlo meniace tvar, tancujúce, zvíjajúce a rozplývajúce sa. V nemom úžase behá mráz po chrbte. V januári sa slnko začne driapať z ničoty k horizontu. Čierna tma sa deň po dni pozvoľna mení na tmavosivú, sivú...Vo februári slnko konečne vystrčí nos a od polovice mája do polovice júla mu už ani nenapadne zliezť dolu – nastáva polárny deň. Čas, keď boľševníky rastú rýchlejšie než o dušu – až 9 cm za 24 hodín.

A o ľuďoch

Vikingov preskočím. Okrem jedného Leifa Erikssona. Istého dňa (dávno) nasadol vyššie uvedený Viking na loď. Plavil sa, plavil, až sa doplavil do Ameriky a objavil ju. Prorokom Leif nebol. Nemohol tušiť, že päťsto rokov po ňom mu oficiálne prvenstvo vyfúknu iní. To je jedna z prvých informácií, ktorú ti ako cudzincovi neznalému reálii viac než ochotne poskytne každý Nór. Patrične pritom vyšponuje chrbát a nezabudne pridať sériu ďalších „naj-ov“ a prvenstiev, ktoré sú také špecifické pre jeho otčinu: najekologickejšie potraviny na svete, najlepší futbalový tím na svete, na celom svete najodmietavejší postoj ku vstupu do Európskej únie, naj-atď na svete...

Mladučký štát, len od roku 1905 nezávislý od dvoch susedných kráľovstiev – švédskeho a dánskeho – sa dodnes intenzívne borí s komplexom menejcennosti. Absencia kultúrnej tradície, geografická izolácia, panská príroda a koncom 70-tych rokov aj novoobjavené ložiská ropy sa tlačnými písmenami podpísali pod vznik takých fenoménov, ako dokonalý systém sociálnych zábezpek, nízka kriminalita, veľkodušné, ale neosobné gestá charitatívnosti, zdravo-pomalé tempo života, vytváranie harmónie s prírodou, úspešné ťaženie proti stresu a (len príležitostne roztomilo) ťarbavý spôsob myslenia, ale aj benevolentný postoj k zodpovednosti, uniformita a narcisistická zhovievavá nadradenosť nad ostatnými krajinami „tam dolu“. Pekne zaradom.

Sociálne istoty.

Najprv vyštuduješ. Ak dobrovoľne nechceš patriť k dvom až trom percentám nezamestnaných, tak si nájdeš prácu. Postavia ti dom, požičajú na auto, kúpiš si motorový čln alebo chatu, v ročných intervaloch si zaplatíš exotickú dovolenku, a máš všetko, čo si chcel. Už pred tridsiatkou alebo najneskôr tesne po nej.

Nízka kriminalita.

Časy sa menia. Koncom 80-tych rokov bolo napríklad Tromso až utopicky bezpečné. Domové dvere zostávali otvorené, bicykle stáli nezamknuté pred obchodmi, lyže a ťažké nákupné tašky tiež, a nikomu ani nenapadlo vziať čosi, čo nebolo jeho. Nezamknuté bicykle sú dnes v Tromso nostalgiou, ale celková bezpečnosť je stále rozprávkovo vysoká.

Veľkodušná charita.

Zo štátneho rozpočtu sa vyčlení suma na povodne v Bangladéši, zemetrasenie v Grécku a hlad v Afrike. Zaplať Pán Boh. Len aby všetci tí cudzinci zostali doma a neprišli pýtať niečo pred dvere môjho domu.

Rytmus života.

Život akoby si v Nórsku vydýchol a spomalil. Niet sa kam ponáhľať. Na poštách a v obchodoch ľudia trpezlivo čakajú v radoch. Kacírka myšlienka, že sa možno predbehnúť, im ani na um nepríde. Autá zastavia ešte predtým, než sa vôbec rozhodneš vkročiť na cestu. Netrúbi sa. Hlasy sa nikdy nezvyšujú. Prácu treba brať s rezervou a mierou. Lyžovať treba často. V lete behať. Na Kanársk

ostrovky letieť raz do roka. Hlavu si nezaťažovať nadmerným premýšľaním: vynechať divadlo, nahraď ho televíziou. Jesť veľa rýb. Recept na pokojný život, zdá sa...

Benevolentný prístup k zodpovednosti.

Nór príde k mnohému veľmi ľahko. Ropa sa ťaží, ryby berú, peniaze sa sypú, kráľovstvo prosperuje, životná úroveň stúpa. Každý si vystačí sám. Každý je slobodný, ničím a nikým nezaťažovaný a neobmedzovaný. A tak sa slobodne rozhodne napríklad pre životného partnera, potom sa slobodne rozhodne pre druhého, potom pre piateho, a jeho deti majú v konečnom dôsledku po niekoľko nevlastných súrodencov z matkovej i otcovej strany. Nórsko prežíva osudovú krízu rodiny. Expanzia materiálneho blahobytu a možno aj vikingské korene takmer celkom zlikvidovali duchovnú dimenziu.

Uniformita.

V rovnostárskom štáte ťažko odhaliť kreatívnu osobnosť v zástupoch sériovo ostrihaných blondínok a blondínov, v značkových vetrovkách od Hellyho Hansena a v topánkach s hrubými podrážkami, ktorí kultovo hromadne v piatkové a sobotné večery zasadnú k barovým pultom a cez týždeň k americkým osmiechovaným seriálom, a ktorí si hromadne s príchodom snehu zapnú lyžiarske viazania a s odchodom snehu ich odopnú. Všetci Nóri myslia podobne a takmer programovo hovoria o tých istých veciach: peniaze, pitie a najbližšia dovolenka. Vytrčať z davu sa neodporúča.

Narcisizmus.

Keď sa človek pozerá len do zrkadla, nie cez okno na ulicu, sotva si všimne, že po vonku chodí milión tristo lepších šampiónov, než je on sám. Vo svojej záľube vo vlastnej fiktívnej veľkosti je ochotný blahosklonne sa znížiť aj k (tiež len fiktívnej) nule.

Čo sa nórskej Arktíde rozhodne nedá uprieť, je nesmierne podmanivá atmosféra pokoja, mierumilovnosti a pohodlia. Zabudnutý, ale čarovný a sebestačný svetík vo svete.

Marcela Molčanová

Richard Čanaky

SRišom sa môžete rozprávať o čomkoľvek. Či však už rozpráva o svojej hudbe, súkromnom živote, škole, športe, nepusť sa slov, ako sú: Ježiš, Boh, Písmo... zdá sa vám, akoby rozprával o svojom najvernejšom priateľovi. Ale dosť už! Ako sám povedal, nemá rád „nasládle“ reči a tak bez úvodu, prečítajte si jeho vyznanie.

Spomienky na detstvo

Detstvo vo mne mnoho zanechalo. Mal som a stále mám veľmi dobrých rodičov, ktorí mi poskytli obrovské rodinné zázemie, až to bolo možno niekedy na škodu, lebo pri svojej veľkej láske mi nevedeli určiť jasné hranice. V škole mi to od malička nešlo. Od druhej triedy nastali veľké problémy v učení a štvorky ma sprevádzali počas celej základnej školy.

Až keď som bol dospelý, dozvedel som sa o svojej traume z detstva. V prvom ročníku na základnej škole ma vraj bila jedna učiteľka. Vznikli z toho vo mne veľké bloky, strach a preto som zrejme škole vyhlásil niekde v podvedomí veľkú vojnu. To však spôsobilo aj iné problémy. Niektorým deťom na sídlisku rodičia zakazovali hrať sa so mnou. Neviem presne, čím to bolo, ale bolo to pre mňa veľmi

ponižujúce. Bolo to zraňujúce, cítil som sa vyčlenený od určitých ľudí. Mal som svojich priateľov, ale vždy som cítil, že školský prospach bol hodnotou, ktorá otvárala dvere niekam, kam som sa nemohol dostať.

Ako maličký, som bol často chorý na priedušky a lekári mi odporúčali zmenu prostredia. Mamina ma vozila k tete, ktorá býva v Turci pri Martine, kde je úžasný vzduch. Behom pár dní v Blatnici som vždy vyzdravel. Tam začali i moje prvé dotyky s vierou,

kresťanstvom, náboženstvom. Moji rodičia boli v strane, čiže u nás sa o Bohu nehovorilo. Rodina v Blatnici sa ma snažila priviesť do kostola a tiež ma naučili modliť sa klasické modlitby, čo však nedopadlo veľmi úspešne. Pri ich maximálnej úprimnosti ma to obmedzovalo a mám dojem, že som sa stretával hlavne s formou a nie so samotným Kristom, no bola to vôbec ťažká doba a preto im to nijako nezalievam. Aj tak mám na toto obdobie detstva najkrajšie zážitky, pretože moja teta a jej dcéry, čiže moje sesternice sú mi dodnes veľmi blízki ľudia, na ktorých nikdy nezabudnem.

Teta nás s najlepším úmyslom vodila do kostola a myslela si, že nás tak privedie k Bohu. Občas však padli slová: „keď sa nebudeš modliť, pôjdeš do pekla“ atď. Určite to myslela v dobrom, ale vo mne to zanechalo strach z Boha, takže sa Bohu ku mne asi nemohol dostať.

Sedlák v Bratislave

Keď som mal dvanásť rokov, museli sme sa presťahovať do Bratislavy, pretože moji rodičia mali nejaké politické problémy. V mestečku, kde sme bývali, mi veľkú Bratislavu všetci závideli, no pre mňa to boli obrovské šoky. Mal som z prostredia dosť veľké traumy, pretože sme sa presťahovali do Petržalky, ktorá bola vtedy celá vo výstavbe. Tým, že som sa zle učil, noví spolužiaci mi vytvorili akoby „koridor“ len k ťažkým náturám v triede. Ďalší trapas bol, že som bol dosť moletný a keďže pre mňa nemali v škole miesto, dali ma do športovej výberovej triedy hádzanárov a zväčša som sedel na striedačke. Nemohol som tam nájsť priateľov. Decká mali prísne hodnoty vizáže a ja som bol pre nich sedlák. Potreboval som sa prispôbiť ľuďom, aby som s nimi mohol komunikovať. Musel som sa naučiť ich gestá, reč, spôsoby. Dokonca jeden chlapec ma učil chodiť (správne vytáčať chodidlá), pretože mi hovoril že tak, ako chodím ja, chodia sedláci. Kľudne nech si občas odplujem. Aby mi dobre stáli vlasy, zarábam si cukrovú vodu a obmotával som si ich plienkou. Musel som sa im prispôbiť a urobil by som to znovu a znovu a urobil by to asi každý človek. Je to ako keď sa niekto nasťahuje do novej krajiny a ak v nej chce existovať, musí prijať jej zákony a kultúru. Toto prispôbovanie sa mi trvalo dva - tri roky a malo dosť hrozných následkov. Bol som frustrovaný a deprimovaný a začal som utekať z domu. V škole som ledva prechádzal so štvorkami a zo správania som mal trojku. Asi trikrát som ušiel z domu a vždy som mieril rovno k mojej tete do Blatnice.

Neskôr keď, to bolo so mnou už dosť vážne, moja sesternica Janka, s ktorou som mal vždy úžasný vzťah, mi dala kontakt na jedného kresťana v Bratislave. Cez neho som sa dostal do jedného speváckeho zboru (nemenovaného). Tam som pobudol asi rok, možno viac. Paralelne som sa však začal mentálne vzhľadom na vek doťahovať na svojho o osem rokov staršieho brata, ktorý bol vysokoškolák a popri speváckom zbere som chodil aj s jeho partiou. Boli to všetko športovci. Vždy ma motivovalo fyzicky na seba pracovať práve z dôvodu, že to bola veľká devíza pre vzťahy, priateľstvá apod. Zároveň som v tom videl pomstu minulosti, ľuďom, ktorí ma odpisovali za to, ako som vyzeral. V pätnástich rokoch som urobil neoficiálny svetový rekord v kľukoch (3620 za 1 hod.). Vtedy som už robil závodne kulturistiku, neskôr som sa dostal k bojovým umeniam. Keď sa späťne pozriem na toto obdobie, asi rok som denno-denne ministroval, stretol som sa s úprimnými ľuďmi, náboženstvom, úžasne prepracovanými metódami, postupmi. Bolo to krásne, ale asi to nebol to môj čas, lebo som sa jednoducho nestretol so živým Kristom.

Bol som rebel

Myslím si, že puberta je obdobie, kedy človek vidí svet taký, aký je. Akoby mu Boh dal dole masku a povedal: „Teraz sa pozri, aký je svet. Kým si v pu-

berte, nikto Ťa nepočúva a keď z nej vyjdeš, nikto Ti neuverí. Môžeš si kričať, môžeš byť rebel, je to zbytočné“. Tí, ktorí ešte energiu majú a správne ju využijú, sa stanú „revolucionármi“, či už s pozitívnymi alebo negatívnymi následkami.

Zdravá puberta je veľmi prospešná a dospelí by mali pozorne počúvať mladých ľudí. Žiaľ, keď sa toto obdobie skončí, ľudia nie sú schopní zrealizovať svoje nápady a sú to často už len nekonštruktívne zvyšky rebelstva a prinášajú väčšinou negatívne výsledky.

Bohu vďaka však práve za tých, ktorí to všetko svoje poznanie zúžitkovali pre dobrú vec a mali ešte toľko odvahy a sil to všetko aj naplniť.

V jednej chvíli som si uvedomil, že kresťania, s ktorými som sa stýkal, sa odlišujú od ostatných ľudí len tým, že je to s nimi oveľa problematickejšie. Hrajú sa na veľkých kresťanov, nosia strašné masky, ohovárajú sa a kastujú na rôzne skupinky. Neveriaci ma na rozdiel od nich okamžite prijali medzi seba a boli otvorení, úprimní, vedel som na čom som. Bolo jasné, čo musím urobiť, aby som mohol byť medzi nimi. Je to ako s Bohom. Keď pred neho predstúpim v modlitbe, viem na čom som, a nehráme sa na schovávačku s citmi, požiadavkami, očakávaniami. Ak má Boh niečo proti mne, tak mi to jasne povie: „tu si zlyhal.“

Mám radosť z pesničky Chameleón, ktorú som nedávno zložil. Je výsmechom nám všetkým, ktorí sa ustavične musíme prispôbovať. Nehovorím, aby sme boli rebelmi, ale aby sme mali jasnú tvár bez masiek, aby aj tí druhí vedeli, na čom sú. Netreba si to však zamieňať s drzosťou, arogantnosťou. Ide tu o úprimnosť v láske. Často som robil chybu, keď ma niekto o niečo poprosil, nasľuboval som hory-doly. Dnes, keď jednoducho toho nie som schopný, tak hovorím nie a odmietam niektoré veci. Sám som si uvedomil, ako mi ublížili nasládlé úsmevy a krásne rečičky, ktoré nemali v ničom žiadne opodstatnenie.

Normálny konzumný život

Život s „neveriacimi“ ľuďmi mi priniesol opäť prispôbenie - normálny konzumný život. Prišli cigarety, alkohol, dievčatá, sex... Mal som veľmi dobrú videnčinu, bol som zubný inštrumentár, mal som vlastnú izbu s telefónom, chodil som v civile. Bol som ako kráľ, neviem, či sa mal niekto v celom útvere lepšie. Z ošetrovne som si zadovážil anaboliká a začal som ich brať kvôli výkonnosti. V tom období som urobil 140 kľukov sedem krát za sebou s dvojminútovými prestávkami. Mal som úžasnú výkonnosť, trénoval som dvojfázovo, ráno, večer. Rešpekt mali predo mnou aj moji „starí“.

Láska na prvý pohľad

Na vojne som sa zoznámil s chalanom, ktorý ma priviedol na jeden tábor medzi kresťanov - Lamačanov. Tam som sa zoznámil so Silvinkou, svojou ženou a zaľúbili sme sa na prvý pohľad. Bolo to niečo neuveriteľné. Dovtedy som bol schopný ísť po troch dňoch po zoznámení s dievčaťom do postele a my sme si dva mesiace po zoznámení nedali ani jednu

pusu. Nebolo to žiadne zapieranie, bol to jednoducho Boží zásah a ja som vedel, že to bude vážne. Vtedy som doslova prijal nové panenstvo. Keď sme začali so Silvinkou chodiť, bol som inštalatér a ona študovala vysokú ekonomickú. Mala na mňa veľký vplyv a to mi dopomohlo k tomu, že som si šiel urobiť maturitu. Podporovala ma a zároveň ma držala pod určitým jemným nátlakom. Potreboval som to.

Neskôr vzniklo v Lamači pod mojím vedením: „kresťanské spoločenstvo so zameraním na bojové umenia“. Na začiatku sme sa modlili, prečítali sv. Písmo a potom sme zápasili. Bolo to veľmi komické. Kresťanstvo u mňa vždy nejakým spôsobom figurovalo. Predtým mi nevadilo ísť do kostola a popri tom žiť sexuálnym životom. Bolo to pre mňa absolútne prirodzené.

Počas štúdia popri zamestnaní som sa zoznámil s Braňom Škripekom - mojim dnešným duchovným vodcom, odvtedy sme aj najlepší priatelia. Celé dva roky sme boli takmer denno-denne spolu. Bolo to neuveriteľné obdobie. Celá škola vedela, že sme kresťania. Predtým som exceloval ako karatista, predvádzal som, ako skopávam nohou stoličky a kopem do stien. Braňo to všetko pozoroval a potom sa mi snažil vysvetliť, že to nemá nič spoločné s kresťanstvom. Vtedy by ma asi zvolili za kráľa hipies. Bol som schopný všetkých vyobjímať a nastahovať si do bytu budhistu so satanistom. Všetkých som chápal a snažím sa chápať dodnes. Právě preto vyskakovali v mojom vedomí kresťania ako najkonzervatívnejší a najzakaškomplexovanejší ľudia, akých som stretol. Jedným z nich bol Braňo. (smiech). Ten, keď videl, že slová na mňa nijako nepôsobia, už sa len modlil.

Duchovný biznisman

Ja som sa zatiaľ ďalej utvrdzoval vo svojich aktivitách. Každý večer som sa modlil a na svojom domácom oltári bojových umení som mal obrázky Bruce-Leeho, Panny Márie, a Ježiša. Bol som ako duchovný biznisman – chcel som mať všetky zdroje informácií a Pán Ježiš bol jednou z nich. V tomto období som bol aktívny v mnohých kruhoch. Trénoval som mladých ľudí bojové umenia a spolu s Miškou z Kompromisu sme hrávali pre ťažko a dlhodobu chorobu. Mal som rozohrané partie na všetky strany, ale myslím, že všetko, čo som vtedy robil, bolo úprimné. Keby som nemal rodičov a niekoľkých ľudí okolo seba, s tou duchovnou labilitou a emocionálnym základom, netrúfam si povedať, čo by sa so mnou stalo. Spomínal som už Braňa a Silvinku, ktorí tak veľmi zasiahli do môjho života. No tiež sesternica Janka a Miška z Kompromisu, ktoré dovedty vedeli o všetkom. Títo štyria ľudia prenikli do môjho života a boli so mnou v dobrom i zlom. Prijímali ma takého, aký som. No a samozrejme, moja rodina. Keď som sa pripravoval na Majstrovstvá Slovenska v kulturistike, mamina si vzala týždeň dovolenky, aby mi mohla byť k dispozícii. Ale je pravda, že nad tým všetkým držal ochrannú ruku Boh. Umožnil, aby sa stali i negatívne veci, ktoré si potom neskôr obrátil k dobrému.

Braňovi som ponúkol, aby sa prišiel pozrieť na naše stretko a povedal som mu, aby si doniesol aj tepláky a tenisky. Medzitým však naše stretko prežilo veľké zmeny. Raz, keď sme cvičili s „nunčakmi“, v mojom vnútri všetko vrelo: meditácie pred oltárom, konzultácie s kňazmi, rozhovory s Braňom. Boží hlas pomaly do mňa prenikal a jeho slovo oddeľovalo vo mne akoby svetlo od tmy. Zrazu som hodil „nunčaky“ na zem, všetci zmeraveli a nastala komická situácia. Ja som rezignoval a oni ma začali „evanjelizovať“ na filozofiu bojových umení. Vysvetlil som im, že to, čo robíme je zlé. Stretko sa rozpadlo, niektorí odišli, iní prežili obrátenie. Vtedy ku mne prvýkrát prehovoril Boh. Povedal mi, aby som zvolal vedúcich stretiek v Lamači a povedal im, čo som prežil. Keď ma počúvali, boli nadšení a navrhli mi, aby som založil stretko a viedol ich. A ja som na to s výčitkou reagoval voči Bohu: „Toto sme sa nedohodli.“

Nemali sme predstavu, čo sa bude diať, tak sme sa len modlili, kľačali, držali sa za ruky a mnohí sme aj plakali v Božej prítomnosti. Potom prišlo stretko, na ktoré mal prísť Braňo. Pamätám si, že sme znovu kľačali a modlili sa. Zrazu nám Braňo začal klásť otázku: „Poznáš Ježiša?“ Otázka zaznela ako svetlo do tmy, lebo každý ho poznal. „Ale poznáš ho ako partner – partnera? Ako milenec milenca? Je naozaj ten, komu patíš?“ Nešlo mu o vedomostnú oblasť, ale známosť skúsenosti a každý musel povedať - NIE. Potom sme sa s ním modlili za každého z nás a akoby sme s Bohom duchovne spisovali zmluvu, že od tejto chvíle chceme patriť len Jemu. Niektorí aj plakali, pretože tam bolo všade cítiť silnú prítomnosť Ducha Božieho a dávalo nám to slobodu aj plakať aj sa smiať. Kolečko sa blížilo ku mne. Veľmi som v sebe bojoval. Ozývala sa vo mne pýcha: Bože, veď ja

som sa zmenil! Bol som ako Nikodém, keď prišiel za Ježišom a snažil sa mu vysvetliť, že Ježiš a nie on je na tom zle. No Ježiš mu stále hovoril: Musíš sa znova narodiť, inak povedané: nestačí Ti o Bohu vedieť, nestačí Ti zákon, potrebuješ prijať živého Krista. Musíš sa prihlásiť k tomu účtu, ktorý bol za Teba zaplatený. Prijatím Ježiša Krista si človek privlastní víťazstvo na Golgote a vtedy si na neho diabol netrúfne, lebo vie, komu patrí... Vedel som, že prišiel vlak, ktorý ma zavezie tam, kam chcem ísť a že keď nenaštúpim teraz, prídem o veľa. Chcel som povedať meno Ježiš, chcel som povedať: „Prijímam Ťa Pane Ježišu, chcem byť čistý... nebol som však schopný vysloviť jeho meno. Cítil som, že celé moje telo dostalo akoby krč. Plakal som a oni sa začali modliť intenzívnejšie a ich modlitby prenikli cez všetky nánosy až k semienku, ktoré do mňa zasial živý Boh a modlitby účinkovali ako Boží dážď. Nakoniec sa stalo, že som mohol slobodne vysloviť jeho meno a už to nebolo z úst, ale zo srdca... padol som na zem a akoby som cítil, ako ma Boh hladká, akoby ma držal v náručí. Bolo to krásne. Potom to išlo ako lavína. Ak by šlo len o emocionálny zážitok, nenastali by žiadne trvalé zmeny. Zážitkov som mal veľa už z minulosti. Verte mi. Tu bol predom mnou živý Ježiš!

Mnohé zmeny prišli do môjho života hneď, napr. moja sexualita. Mnoho vecí mi nikto nemusel vysvetľovať, prijal som ich skrze hlad po Bohu, Božom slove. Vzniklo nové stretko, so Silvinkou sa nám začalo dariť, potom samozrejme prišli mnohé problémy, ktoré majú dnes úplne iné rozmery. Bola vo mne obrovská túžba dávať všetko ďalej. Ovplyvnilo to moju hudbu, vznikli chvály. Tým, že som začal skladať piesne, koncerty získali evanjelizačný charakter. Šťastne som zmaturoval, teraz končím piaty ročník vysokej školy pedagogickej, odbor liečebná pedagogika (terapeutický smer) Diplomovú prácu budem robiť na onkológii. Mojm zámerom je sprevádzať ľudí v ich chorobe. Neočakávam uzdravenie, i keď ho nevyklúčujem. Najdôležitejším momentom pre mňa bude, ak človek v štádiu, v ktorom sa práve nachádza, bude cítiť, že nie je sám.

Byť pelikánom...

Dnes žijem tretí rok v komunitnom spoločenstve, ktoré sa volá Pelikán. Sme misijné spoločenstvo a venujeme sa formácií laikov, farností. Najprv sme robili nárazové akcie na jeden víkend, ale nemalo to dlhodobé účinky a preto sa teraz venujeme celý rok jednej farnosti. Pelikán je zviera, ktoré keby nemalo čo dať žrať svojim deťom, vytrhne si mäso zo svojho tela. To urobil aj Ježiš. Kedysi bol Pelikán znakom kresťanov, myslím v druhom storočí, neviem presne. Našou víziou je byť pelikánom pre ľudí, ktorým sa venujeme. Oni nás spoznajú tvárou v tvár, spoznajú naše chyby a to je pre nás veľmi dôležité. Robíme aj formáciu cez média – spolupracujeme so Slovenským rozhlasom, kde raz za mesiac vyučujeme živému evanjeliu. Na našom stretnutí všetci vidíme a cítime, ako sa Boh o nás stará. Každý z nás je zamestnaný, má kde bývať, je o neho postarané. Je to

možno pre niekoho bežné, ale sme za to veľmi Bohu vďační. Stará sa o nás materiálne aj duchovne.

Je tragické, že kresťania nespoznali Boha na ulici. Dnes kresťania vyjdú z kostola a nepoznajú ho. Ak povieš, že Ježiš skrze svoju moc niekoho uzdravil, že Duch svätý dáva dar jazykov a je to úplne bežná vec, ľudia tomu neveria. Keby sa to udialo v kostole, je to v pohode. Keď som sa istý čas venoval narkomanom, tak mi Boh povedal, že ich zbytočne budem ťahať do kostola. „Za tými ľuďmi musíš ísť na ulicu. Len čo ich dovedieš do kostola, zastrašíš ich, pretože tam nie sú doma.“ Ale Boh je ochotný ísť kdekôľvek. Ježiš si nezavolať neviestky a všetkých do chrámu ale išiel s nimi tam, kde sa cítili bezpeční a tam im hovoril o Otcovi, tam im prejavoval lásku.

Emocionálna láska

Som dva roky ženatý, mám ideálnu manželku, no musím o sebe povedať, že nie som ideálny manžel. Vlastne ani neviem, čo znamená ideálne manželstvo. Veľmi si cením, že so Silvinkou vieme komunikovať a dlho nás niesol citáť z Božieho slova: „Hnevajte sa, ale nehrešte! Slnko nech nezapadá nad vašim hnevom.“ (Ef 4,26) Vieme sa pohádať, vieme si pokričať a zrejme keby to niekto vytrhol z kontextu a videl nás v nejakej situácii, čudoval by sa, čo je to za vzťah, ale my veľmi dobre vieme, o čo ide. Božie slovo hovorí, hnevajte sa, inak povedané: konfrontujte sa, komunikujte, ale nehrešte, nenechajte to v sebe zhníť. Hádky nie je hriech. Hriech je to, čo zostáva v tme po hádke...

Niekedy ľudia potrebujú určité časové moratórium, aby vprchalo emocionálne pozadie, afekt z problému a mohli sa k nemu neskôr vrátiť. Neexistuje nejaký všeobecný vzorec ako riešiť problémy. Medzi na-

mi je úžasná šialená láska a čo je veľmi zvláštne, dnes milujem Silvinku viac, ako keď sme spolu chodili. Možno niekto povie, že pravá láska je už bez emócií, ktoré časom vyprchajú. Môže byť. Ja ju zatiaľ prežívam emocionálne ako môj otec, ktorý je s maminou už asi tridsať rokov a stále ju emocionálne miluje a myslím si, že to nie je žiadna povrchná láska. Emocionálny vzťah očakávam aj so svojim Bohom. On naplňa moje city a neočakávam, že mi povie: „Teraz si už dospelý, budeme sa rozprávať inak.“ Niekedy je to učiteľ, ktorý ma karhá, napomína a inokedy otecko, jemný pestún, ktorý ma objíma v láske, mazná sa so mnou a vtedy mu môžem šklbať vlasy, chytať ho za ucho ako malé dieťa. To by som si nedovolil, keď sa zjaví ako Kráľ kráľov. Takto podľa mňa vyzerá manželstvo. Vzťah, ktorý si potrebuje vykričať veci a takisto sa pomaznať. Ak niekto hovorí o pravosti len s jednou touto zložkou, pochybujem, či vie, o čom hovorí. Myslím, že sa to nedá oddeliť.

O krôčik pred manželstvom...

Možno to niekoho zarazí, ale musím povedať, že manželstvo nie je pre mňa to absolútne najdôležitejšie v živote, i keď Silvinka pre mňa znamená viac ako hudba a priatelia. O krôčik pred manželstvom je však môj vzťah s Bohom. A Silvinka, ak by čítala túto vetu, dobre vie, o čom hovorím. Existujú vzťahy, kedy si žena myslí, že Boh jej kradne muža. A to je dosť tragic-

ké, možno nepochopené, alebo nevysvetlené, hlavne medzi nimi navzájom. Dôležité však je, aby tu fungovalo prepojenie a vzájomná závislosť. Až vtedy budem môcť emocionálne uspokojiť svoju manželku, keď Boh bude sýtiť ako moje emócie, tak aj moje poznanie. Potom to budem schopný dať ďalej. Stane sa, že keď Silvinka cíti, že som nervózny, povie mi: „modli sa a buď s Bohom“, lebo vie, že ak medzi mnou a Bohom niečo škripe, prenášam to i do iných oblastí. Ak Boh nebude naplňať moje city, budem deprimovaný, frustrovaný, nebudú uspokojené moje emócie a potom nemôžem uspokojovať emócie svojej manželky. Myslím si že je to všetko založené na vzťahu s Bohom. Aký je môj vzťah s Bohom, také bude aj moje manželstvo, moja hudba, priateľstvá, moja zodpovednosť a všetko to pramení v Ježišovi.

Kolko plánujú Čanakyovci detí ?

Aby sme sa zmestili do auta. (Ha-ha). Zrejme by som vyzeral ako správny katolík, keby som chcel mať veľmi veľa detí. Dnes si však na to netrúfam. Povie, že určite minimálne dve, no nemienim Bohu splácať nejaký dlh za niečo deťmi. Poznám rodiny, kde je veľa detí, pretože si ľudia myslia, že sa tým viac zapáčia Bohu, alebo že mu tým akoby splatia svoje dávne hriechy. A to je tragické. Človek môže mať jedno dieťa a môže mať fantastický vzťah s Bohom. Každopádne by som nechcel mať len jedno dieťa. Som otvorený pre dve, tri deti, ale dnes nemôžem povedať, že chcem mať päť detí. Ale to nie je otázka chcenia. Božie slovo hovorí: „Čokoľvek, čo robíš bez viery, je hriech.“ Už v knihe Genesis dal Boh plodnosť do kompetencie človeku povedal mu: „Plod' sa a množ sa. Naplň zem, staraj sa...“ Je to v našej kompetencii. V Jánovom evanjeliu sa tiež píše, že človek sa rodí z vôle muža. Na mne záleží, kedy budem mať deti a kolko ich budem mať. Mnohí so mnou zrejme nebudú súhlasiť, ale takto som to prijal pre svoj život a ak má niekto iné poznanie a inú vieru, skláňam sa pred ním a prajem mu to. Myslím, že Boh ma nechce manipulovať. Dal mi určité kompetencie a zodpovednosť. Keby som mal v súčasnosti napríklad desať detí viem, že siedmim z nich by som sa nestihol venovať. Je to veľmi individuálne a závislé aj na vzťahu medzi človekom a Bohom. A nedá sa dať nejaký všeobecný recept alebo vzorec, kolko má mať kresťan detí. Viem, že sú rodiny, kde deti trpia, pretože sú bez svojich rodičov. A poznám jednu rodinu v Prahe, kde je viac ako desať detí a je naozaj vidieť, že Boh je pri nich.

Keď sa však vrátim k otázke, tak určite nechcem ostať pri jednom dieťatku. Chcem, aby sme boli šťastná rodinka. Máme doma psa a viem, čo ten vyžaduje starostlivosti. Len taká banalita ako sú prechádzky. Jeho netrúpi, že ja som unavený. To je môj problém a ja si to uvedomujem. Raz som mu autoritou, pretože musí cítiť, že som jeho pán, zároveň má u mňa bezpečie, ale tak isto viem byť preňho tou maznavou hračkou. Podobne je to aj s dieťaťom, ba omnoho zodpovednejšie.

Vďaka Ježiš II.

V tejto dobe nám vychádza druhý projekt chvál Vďaka Ježiš II., na ktorý sa strašne teším. Boli sme v šoku, že z projektu Vďaka Ježiš I. sa za necelý rok predalo vyše 2000 kusov. Rovnako nadšený som bol z toho, aké reakcie vyvolal. Takmer po každom koncerte mi príde niekto povedať svedectvo, čo pre neho táto kazeta urobila. Poznám človeka, ktorému táto kazeta pomohla dostať sa ako neveriacemu k Bohu. Na druhý projekt som dostal plné kompetencie, čo sa týka hudobníkov, piesní, obalu, atď. Dva týždne pred Vianocami, výjde cédečko a kazeta. Chceli sme, aby to bola kvalitne hudobne aj spevácky odvedená práca. Dúfam, že sa nám to aspoň zčasti podarilo i keď sme nemali mnoho času. Mal som kvalitných bubeníkov, ako: Jurko Šušňanik, ktorý je známy aj zo Šance, Braňo Jelen z Kréda, o ktorom si myslím, že by mohol hrať v profesionálnej kapele. Títo bicisti mi nahráli aj perkusie. Na elektrickej base hral Maťo Gašpar a Paľo Smolka. Gitary Bobeš a Dušan Kulich a ja som hral tiež gitaru. Spevácky sa predstavujú hlavne ľudia z nášho stretka: Sonička Hradilová, Soničkin brat Paľo a Lucka Bartovičová. Myslím, že to bude veľmi pestré. Budú tam evanjelizačné, rockové piesne i totálne sladčáky. Každý štýl bude svojím spôsobom niesť myšlienku Ježišovho víťazstva. Našou túžbou je, aby to pre kresťana znamenalo povzbudenie vo viere a ak si to vypočúje neveriaci, boli by sme radi, keby začal rozmýšľať o Bohu. Na zadnej strane CD bude evanjelizačný text. Mnohí z nás máme neveriacich priateľov a chceli by sme im niečo ponúknuť. Myslím si, že to bude pre nich vhodný darček. Tento projekt má veľkú modlitebnú podporu. Keď sme počúvali piesne na konečné odsúhlasenie, cítili sme Božie zaslúbenie pre každú jednu pieseň. Očakávame, že to bude Božie dielo a že Boh sa na tom oslávi. Chcem poprosiť, aby sa kresťania za tieto piesne modlili.

Kompromis

Kompromis má materskú pauzu. Jurko je na rok v Kanade, dievčatká prebaľujú. Budeme i naďalej pracovať ako Kompromis. Mám veľmi veľa nových folkových piesní, čiže možno sa špecifikujeme na klasický folk. Myslím, že sa máme na čo tešiť. Repertoáru je už toľko, že je problém, keď spolu nie sme. Odkedy nekonzertujeme, mám okolo 20 nových piesní. Mohli by sme vydávať dva tituly ročne. Napríklad pesnička Návrat bytostí vznikla priamo v štúdiu pri nahrávaní.

Rišove slabosti

Konečne! Vždy som čakal na otázku, čo ma láka zo svetského života, alebo nejakú normálnu otázku. To je fantastický časopis. Moja filozofia je, že ľudia musia nazaj vidieť, aký som. Zo začiatku si o mne mnohí mysleli, že som malý boh, že mám recepty na všetko. Dávali na mňa charizmatickú masku a to som nebol rád.

- Niekedy som veľmi prchký a vzťahovačný. Boh na tom pracuje, ale ešte nedopracoval. Niekedy stiahnem na seba mnohé veci a príde do toho sebaľútosť. Možno to súvisí s mojou emocionálnou, ktorú ešte nemám absolútne pod kontrolou.

- Mám sklony k exhibicionizmu. Od malička som spieval alebo tancoval, neskôr ako kulturista stál dva-tri roky stále na pódiumoch. Na jednej strane je výhodou, že nemám problém hovoriť pred ľuďmi, pomôže to prelomiť bariéry, ale na druhej strane človek prestane počúvať Boha, ak mu to veľmi zachutí.
- Niekedy mám prehnané požiadavky na ľudí a ich dokonalosť. Napríklad dnes som prišiel o päť minút neskôr a bolo mi to veľmi nepríjemné, lebo chodím všade skôr, alebo aspoň presne na čas. Mám rád, keď sa môžem na všetko pripraviť a veľmi nemám rád, keď niekto niečo fláka. Mám výčitky voči ľuďom, ktorí by mohli a nerobia dobre, to čo robia. Na druhej strane veľa vecí tiež nerobím dokonale a je vo mne vnútorný konflikt, že im to nemám právo vytknúť a vnútorne s tým bojujem. Asi potrebujem väčšiu slobodu robiť chyby, takisto prijímať chyby ostatných ľudí.
- Jazdím rýchlo autom a som dosť temperamentný vodič, to znamená že trúbim, blikám, mám v tom zábavu, žiaľ, niekedy to tí druhí zle chápajú.

Klady a zápory u iných

Najviac ma poburuje pýcha. Doslova nemôžem zniesť namyslených ľudí. Zároveň som

z toho smutný, hlavne z duchovných ľudí, kňazov. Neuvedomujú si, že všetko čo majú, dostali od Boha. Možno ich začiatok bol úprimný...

Na druhej strane mám rád ľudí, ktorí sú sami sebou a sú úprimní. Za úprimnosť nepovažujem aroganciu. Otvorí ústa si vie každý, ale nie každému odtiaľ vylezie niečo múdre. Myslím, že úprimnosť je umenie podať aj tvrdšie veci v láske. Je to dar.

Relax - šport

Bez športu by som ani nemohol zvládať všetko to, čo robím. Športujem, ako sa len dá. Mám doma hrazdu, keď môžem, cvičím a tam ventilujem všetku prebytočnú energiu alebo naopak ju tam práve získavam. Plánujem si rozšíriť športové aktivity a robiť ich pravidelnejšie. Keď som bol raz v Holandsku na jednom ekumenickom stretnutí, jeden pastor mi vravel, že pravidelne chodí plávať a cvičiť. Je pastorm už tridsať rokov a je veľmi známy a cestuje po celom svete. Hovoril, že nie je možné venovať sa len pracovným aktivitám. Čím viac ich má, o to viac musí reflektovať a relaxovať.

Verím, že práve ľudia, ktorí sa vyventilujú a vedia relaxovať, pôsobia uvoľnene a nie je z nich cítiť napätie. Tak isto Pán Ježiš po každom zázraku odchádzal do ticha. Pre neho bolo relaxom stretnutie s Otcom, ale verím, že mu prospela aj tesárčina a mnohé kilometre, ktoré denne nachodil. Mal vyvážený život duchovne aj fyzicky a to je ideálne. Ani relax a ani služba však nesmie človeka zotročiť. Pánom musí byť stále Ježiš a pokým mu dáme šancu, on povedie náš život tak, aby sme všetko zvládli a tým bol oslávený náš Otec v nebi.

Martina Fabianová, Juraj Molčan, Foto: archív Riša Čanakyho

Feminizmus dnešných rozmerov Ženská Spiritualita

Dnešný feminizmus, s ktorým sa stretáme nielen v cirkvi, ale aj v iných oblastiach života, je globálnym fenoménom. Je výsledkom zápasu žien o to, aby bola uznaná ich jedinečnosť a ich pevné miesto v politike, intelektuálnej sfére a v náboženstve. Feminizmus nie je výsledkom nejakej náboženskej tradície, alebo náboženského či politického hnutia. Je skôr dôsledkom feministickej kritiky existujúcich politických, intelektuálnych a náboženských štruktúr, ktoré ženy buď podceňovali, alebo si ich podriaďovali, či ich úplne vylučovali.

Ak chceme pochopiť dejiny a charakteristiku feminizmu je nevyhnutné, aby sme pochopili podstatu tejto ich kritiky. Feministická kritika je výsledkom dlhodobého procesu, v ktorom si ženy začali uvedomovať seba samé. Niektoré ženy k tomuto uvedomovaniu si seba prišli po tom, čo začali uvažovať o zneužívaní, ktorého sa im dostávalo zo strany mužov. Iné prišli k tomuto uvedomovaniu na základe uvažovania o sebe samých a o svojej jedinečnosti a poslaní, ktoré ako ženy mali. V procese tohto uvažovania prišli k tomu, že pri snahe o ponúknutie svojich darov politike, spoločnosti, intelektuálnej či náboženskej sfére, znova a zno-

va narážajú na to, čo pokladajú za jeden z cieľov súčasnosti: na patriarchalizmus v štruktúrach, na jazyk, ktorý je mužským jazykom a na v podstate do istej miery inštitucionalizované násillie, ktoré sa voči nim pácha. V procese rozpoznávania týchto realít ženy začínajú prežívať vo svojom vnútri smútok, ale aj hnev, ktoré ich vedú k túžbe po zmene.

V politických, spoločenských a intelektuálnych štruktúrach sa feministky snažia o zmenu tým, že sa ich snažia zmeniť. V náboženských štruktúrach to robia dvoma spôsobmi. Buď tým, že sa tiež snažia o zmenu a to tak, že nástoja na zrovnoprávnení žien a mužov v týchto štruktúrach, alebo tak, že z týchto štruktúr odchádzajú a zakladajú si také štruktúry, ktoré by im umožnili nábožensky sa vyjadriť a realizovať vlastným spôsobom. Táto druhá skupina sa ešte ďalej delí tým, že rozpoznáva, že nejedná sa len o jednu ženskú náboženskú skúsenosť. Náboženská skúsenosť bielych žien je napríklad odlišná od skúsenosti afrických, indiánskych, alebo ázijských žien. Táto druhá vetva vlastne odmieta kresťanstvo vo svojom jadre a prikláňa sa k uctievaniu bohýň podľa toho, o akú skupinu žien ide; pre európske feministky je to Wicca, pre indiánske ženy sú to bohyne, ktoré si indiánky uctievali pred príchodom kresťanstva, pre africké feministky je to záujem o africké bohyne alebo o praktiky Voo-doo.

Tie, ktoré zostávajú v náboženských štruktúrach, silne trvajú na tom, aby sa z nich odstránil patriarchálny prvok. Táto ich snaha je viditeľná nielen v snahe o používanie typicky ženských symbolov, modlitieb, piesní a obrazov v liturgii, ale aj v zmenených postojoch voči posvätným textom, napríklad k Biblii. K týmto textom pristupujú tak, že z nich odstraňujú všetko, čo má nádych patriarchálnosti, útlaku alebo diskriminácie, prípadne tieto veci interpretujú zo ženskej perspektívy. Srdcom feminizmu v rámci kresťanstva, hlavne v liturgických prejavoch je tzv. „inkluzívny jazyk“, t.j. jazyk, ktorý zahŕňa každého (ktorý nikoho nevyklučuje). Tento jazyk je používaný hlavne v angličtine (nie som si istý, či by inkluzívny jazyk mohol jestvovať ešte v nejakej inej reči). V inkluzívnom jazyku sa napríklad v angličtine nepoužíva zámeno „he“ pre Boha, lebo toto zámeno je mužské. Alebo sa z textov odstraňujú slová, ktoré by poukazovali na mužskú identitu Boha, napríklad Otec, Kráľ, Pán a pod. Tieto sa zamieňajú slovami Boh, Zvrchovaný, Najvyšší, ktoré v angličtine majú rovnakú podobu pre mužský aj ženský tvar.

Hodnotenie

Hoci feministické hnutie má svoju hodnotu a jeho oprávnenosť je Cirkvou uznaná, predsa je tu nevyhnutných niekoľko vyvažujúcich prvkov. Na jednej strane sa uznáva, že ženská skúsenosť bola v teológii zanedbávaná a že je teda nevyhnutné ju začať brať do úvahy. Každé nerozpoznanie hraníc a správnej miery však vedie v konečnom dôsledku k bizarným konkvenciám. Odôvodnené ženské hnutie sa tak môže stať militantným feminizmom, ktorý vystupuje bezhlavo proti všetkému, čo nie je v

zhode s predstavami ich „ideológie“. Môže tak začať vylievať z vaničky dieťa spolu so špinavou vodou. Ilustráciou je nekritické a bezhlavé používanie už spomenutého inkluzívneho jazyka. Pamätám si na námietky, ktoré sme niektorí ako cudzinci v USA mali proti bezbrehému a nekritickému používaniu tohto inkluzívneho jazyka v liturgii. Vadili nám nielen mnohé ťažko prijateľné úpravy biblických textov, ktoré hraničili doslova s deformáciou biblického posolstva (napríklad v podobenstve o márnotratom synovi vystupuje otec, ktorý dal časť majetku svojmu synovi. Keď sa ten vrátil domov, vítala ho matka a z jeho vítaním nebola spokojná jeho staršia sestra), ale aj niektoré nepekne formulácie, ktoré si tieto snahy v jazyku vyžadovali. Ženy nám odpovedali, že nie je dôležité, či to pekne vyzerá. Dôležité je, že to sleduje požiadavku spravodlivosti. Ďalším dôsledkom bolo to, že tým, že sa napríklad z Pisma vymazali slová ako Otec, Pán či Učiteľ a nahradili sa slovami Zvrchovaný, Vševládny a pod. sa odstránil dôraz na osobnú dimenziu Boha, ktorá je pre kresťanstvo kľúčová. A v konečnom dôsledku tieto texty potom zneli až neuveriteľne chladne a neosobne, čo je na míle vzdialené od podstaty kresťanstva. No skutočný problém pre kresťanské feministky nastáva, keď príde k osobe Ježiša Krista – ako k mužovi. Bolo podniknutých mnoho pokusov o vypracovanie novej definície Ježiša Krista, ktorá by nekládla dôraz na jeho mužskú identitu. Niektoré odmietali skutočnosť, že sú vykúpené mužom. No väčšina z týchto nových definícií Krista vyznela príliš umelo a cielene.

Riešenie

Niektorí kritici feminizmu poukazujú na to, že tu vlastne nejde ani tak o náboženský fenomén, ako skôr o fenomén psychologický. Feministky sa najprv musia vyrovnáť s hnevom vo svojom vnútri, aby dokázali byť objektívne a nestranné. Je totiž dôležité vedieť rozlišovať medzi ženskou spiritualitou a feminizmom. Ženská spiritualita je vyvážením ženskej spirituality. Ženy sú v nej vedené k tomu, aby uvažovali, čo to znamená byť ženou, ako žena vníma Boha, aké prejavy a skúsenosti viery sú pre ňu ako ženu typické a v čom sa jej spiritualita líši od spirituality mužskej. V snahe o ženskú spiritualitu sú potom aj muži nútení k tomu, aby definovali svoju – mužskú – spiritualitu a aby sa aj oni zamýšľali, čo to vlastne znamená byť mužom (čo možno doteraz nerobili). Feministická spiritualita je naopak spiritualitou žien, ktoré si uvedomujú skutočnosť útlaku žien zo strany mužmi riadených štruktúr a na túto skutočnosť reagujú. Bez toho, že by sme zotázňovali oprávnenosť existencie feministických snáh, treba povedať, že ženská spiritualita je spiritualita akčná, feministická spiritualita je spiritualita reakčná. Zdá sa, že správnou cestou pre oboch, aj pre mužov aj pre ženy, je byť aktormi: aby si každý z nich uvedomoval, v čom spočíva jeho (jej) rola a kde sú hranice.

Milan Bubák, SVD

Bratislavské Jazzové Dni Horizont 99

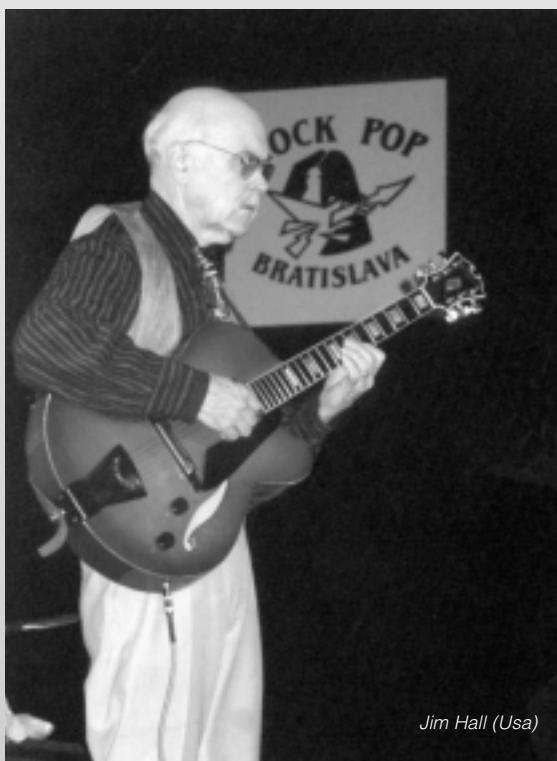
Slovenský festivalový život je relatívne dosť bohatý. Hovorím relatívne, lebo väčšinou ho môžu vychutnávať iba domáci v okolí našej metropolky. Tí ostatní sú nútení buď obetovať čo-to na cestu (čo v dnešnej dobe nie je vôbec zanedbateľné), čo-to na ubytovanie (festivaly majú zväčša trvanie 2-10 dní) a poživeň (ale to sa už hádam týka všetkých). Najlepšie sú na tom milovníci klasickej hudby. Môžu si ich, ale samozrejme, nemusia vychutnávať od tých najväčších, ako sú Bratislavské hudobné slávnosti, festival súčasnej hudby Melos-Étos, Košická hudobná jar, Stredoeurópsky festival koncertného umenia v Žiline, Dni starej hudby, až po tie menšie – Večery novej hudby, Nová slovenská hudba, Historické organy na Slovensku a množstvo ďalších. Z rockových, folkových a country festi-

valov spomeniem aspoň Marlboro rock in, študentom známy Bažant na Mlynoch, Runaway, Folkové Vianoce, Strunobranie a Dobrofest v Trnave. Celkom dobre je na tom gospelová scéna s kraľujúcim trnavským Lumenom, festivalom Verím Pane, Cantom, alebo čerstvým bratislavským Haleluja'99. No a pomaličky sa dostávame k jazzovému daniu, ktoré na našom malom Slovensku zastupujú bratislavský Pet Jazz, Jazzové Vianoce, Slovenský jazzový festival v Žiline, Trenčiansky jazzový festival, Hot dance duet v Pezinku a samozrejme Bratislavské jazzové dni. Tie tu majú určite prvenstvo (a určite nielen preto, že sú tu už celých 25 rokov). Prezentujú sa na nich tradíciou overené hodnoty tejto hudby – legendy a veľikáni jazzu, slovenskí hudobníci a samozrejme nové talenty.

Začiatky bývajú ťažké...

...a hlavne na Slovensku pri organizovaní kultúrnych podujatí. Aj tu prišla iniciatíva od niekoľkých nadšencov (respektíve fanatikov). Nultý ročník v roku 1975 prebehol pod záštitou Džezového krúžku pri Centrálnom vysokoškolskom klube SZM v Bratislave. Okrem našich stálic – Fermáty, Revival Jazz Bandu s Petrom Lipom a Jiřího Stivína s Gabom Jonášom sa predstavili aj tri zahraničné súbory – z MLR, PLR a NDR. Časom sa festival kryštalizoval. Z malých klubov sa presunul do PKO (kde je vlastne až dodnes), znásobil sa počet usporiadateľov (v dnešnej dobe aj sponzorov) a dramaturgia zohľadnila žánrovo-štýlovú pestrosť skupín s orientáciou na moderný jazz. Od 9. ročníka (1983) sa k nám konečne prvýkrát dostávajú aj zástupcovia scény, ktorá je kolískou jazzu- USA. Fanúšikovia festivalu mohli už aj v ťažkých totalitných rokoch vidieť skutočné legendy a hviezdy o ktorých sa milovníkom iných žánrov ani len nesnívalo. Spomeniem napríklad mená ako Chick Corea, Stanley Clarke, John McLaughlin, Michael Brecker, Herbie Hancock, John Scofield, Wynton Marsalis, Al Di Meola, Benny Golson, alebo formácie Oregon, Take 6, Cubanismo! a Grand Slam.

Aj tohoročný 25. ročník sa niesol v znamení pestrosti. Kontrabasista Jimmy Woode z americ-

Jim Hall (Usa)

A Tribute to Duke Ellington

kého septeta American Jazz All Stars A tribute to Duke Ellington charakterizoval hudbu (a určite nielen hudbu, ale aj štýl života amerického muzikanta) slovami: „Jazz to je život a život je jazz. Duke Ellington má určite veľkú radosť, keď sa na vás zhora pozerá a hovorí to svoje :Love me madly“. Formácia zložená z bývalých členov orchestra tohoto jedinečného kapelníka patrila na tohoročných „džezákoch“ k tomu najlepšiemu. Už po prvej skladbe bolo počuť, ako veľmi títo páni muzikanti Dukovu hudbu milujú a ich posolstvo „jazz je život“ bolo cítiť v každej fráze. Headlinerom prvého piatkového večera bol kubánsky tanečný orchester Cubanismo! Ten spolu so svojim leadrom a trubkárom Jesus Alemánym priniesol na pódium neuveriteľnú smršť latinsko-americkej hudby. V roztancovanej sále panovala fantastická atmosféra. Zo susedných krajín a krajov sa predstavili maďarské Kaltenecker Trio, české kvarteto Františka Kopa a vynikajúci Marek Balata z Poľska. Vo svojej trochu mysterióznej hudbe s nádychom folklóru a svojím vokálnym prejavom dokázal, že 1. miesto v rebríčku vokalistov v Jazz Forum Magazine mu právom patrí. Billa Bruforda si mnohí pamätajú ako bubeníka legendárnej artrockovej formácie Yes. Jeho projekt Earthworks spojil to najlepšie z artrocku s jazzovým cítením a ukázal smer, ktorým by sa mal jazz v budúcom tisícročí pobeť. Hviezdnú zostavu priniesol v sobotu večer projekt Grand Slam, zostavený z pionierov a priekopníkov moderného jazzu. Sedemdesiatročný (!) gitarista Jim Hall, tenorsaxofonista Joe Lovano, český rodák, kontrabasista George Mraz (pôvodne Jiří Mráz) a bubeník Lewis Nash prinášali vo svojej hre neustálu progresiu s obrovským nadhľadom.

Paralelne s festivalom prebiehala v spoločenskej sále Prehliadka slovenského jazzu. Predstavili sa nové kapely a projekty našej jazzovej scény (žilinská fusion kapela Virus s virtuóznym basgitaristom Robom Vizvárim, Bee Connection Matúša Jakabčica a Berca Balogha, orchester 17' Men Big Band), ale aj domáce stálice (ASH band so svojim fádny programom, Jozef „Dodo“ Šošoka s priateľmi a samozrejme otec a neúnnavný organizátor jazzového diania na Slovensku Peter Lipa so svojim výborným bandom).

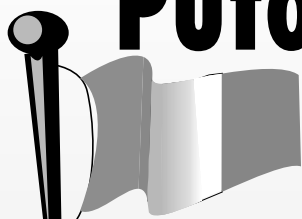
Festival Bratislavské jazzové dni má už štvrtstoročie na Slovensku svoje miesto, svoju tradíciu a najmä svojich fanúšikov vo všetkých vekových kategóriách. A ako povedal ich otec Peter Lipa, držme im palce, aby im to vydržalo aspoň do ďalšej dvadsaťpäťky.

Peter Motyčka

Sigi Fiwuel & African Heart (A, Senegal)

Putovanie po *Taliansku* s cumlíkom vo vrecku

Krížom kráždžom

Cestovať sa dá všelijako. Aj cudzí jazyk môžeme zvládnuť rôznymi spôsobmi, nevriac o možnostiach privyrobiť si nejakú korunku. Nasledujúce riadky vás chcú presvedčiť o tom, že sa všetky tieto aktivity môžu skrývať i za prebaľovaním pampersiek či hľadaním cumlíka. Stačí sa vybrať po stopách jednej talianskej rodinky a ich slovenskej au-pairky a honba za spoznávaním krajiny, kultúry a fyziologických procesov dvoch prckov sa môže začať...

Príchod dobrý, všetko dobré

Môj letný „babysitting“ v Taliansku sa už začal dobrodružne: vodič autobusu mi tesne pred Bresciou, kde rodina Acerbisovcov čakala, s úsmevom na tvári povedal, že stojí až v - o asi sto km vzdialenom Miláne. Zastaviť a vyložiť ma môže iba na nejakej benzínke, lebo by narušil harmonogram cesty (ktorý na rozdiel od informácií pri kupovaní lístka, zastávku v Bresci neobsahoval).

Tri obrovské cestovné tašky, nula talianskych lír v peňaženke a rovnaký počet talianskych slov v hlave, to už je poriadna kôpka nešťastia. Ale keďže práve bezmocným smoliarom Ktosi najviac praje, už onedlho mi dobrí ľudia z benzínky oznamovali, že Alberta, otca detí, vďaka mobilu zastihli a vysvetlili mu, kde má po mňa prísť. Keď som už sedela v jeho aute, spolu s mamou Alessandrou, štvorročným Marcom a dvojročným Nicolom, nescelo ma oboznamoval s letnou trasou: „Vieš, o dva dni odchádzaš s deťmi a ich rodičmi k moru do Toskánska. A tri týždne budeš spať v stane nevadí?“ Kdeže. „Potom budeme skoro stále bývať pri jazere Garda. Hm, ty zase v stane, zvládneš to?“ Jasné. „No a v auguste nás čaká turistika v Dolomitoch. To už budeš mať vlastnú izbu, tešíš sa?“ Odpoveď bola jasná. A nielen kvôli dvom týždňom pohodlia. Hoci, na tri mesiace to je hotový luxus, no nie?

Zlaté pláže, zlaté srdcia, zlaté toskánsko

Mnoho talianskych rodín strednej vrstvy považuje za finančne najpriateľnejší spôsob cestovania kempovanie v príviesoch. Starí rodičia „mojich“ detí takto precestovali celú Európu. Počas tohtoročného leta ich prívies zakotvil v medzinárodnom kempe Baia Verde, na pobreží Tyrhénskeho mora, v Toskánsku. Z dvadsiatich talianskych krajov je Toscana považovaný za jeden z najkrajších. Jednak pre svoj prírodný ráz s výraznou prevahou poľnohospodárstva nad priemyslom ako aj pre množstvo historických pamiatok. Sedemsto rokov pred Kris-

tom ho obývali Etruskovia, zanechajúc po sebe odkazy v podobe múrov, hradieb i starobylých úzkych uličiek niektorých osidel. Okrem historických skvostov by ste odtiaľto posielali pohľadnice so slnečnicami, ktoré akoby sa tu ani nepestovali kvôli výrobe oleja - veď na ten sa tu spotrebúvajú hlavne olivy - ale aby sa aj cez ich hlávky celé lány otáčali za slnkom. Aby sa na slnko sami premenili. Aby tu bolo slnka ešte viac. „My, Toskánci, máme slnko v sebe,“ smeje sa staručká Rachielle. Pozná ju každý naokolo, každý sa jej zdraví a ona každého volá po mene. Toskánci sú vraj najlepší ľudia na svete. Sotva by ste o tom pochybovali.

Toskánskou metropolou je Florencia. „Nemôžeš ju obísť,“ presviedčali ma Taliani pred odchodom na organizovaný výlet. „Samozrejme, že nestihneš vidieť všetko. Ale aspoň budeš mať dôvod vrátiť sa aj na rok.“ Ktovie, či podobne zmýšľali aj stovky umelcov, básnikov a filozofov pred pár storočiami, keď sa ustavične vracali, nielen aby naplnili svojho ducha jej krásou, ale aby k florentskej mozaike umenia sami niečo pridali. V súčasnosti má 460 tisíc obyvateľov, v jej úzkych uličkách, ktorých stredoveký pôdorys nevyhovuje dopravným požiadavkám doby, však postávajú hlavne turisti. Ročne ich prichádza okolo šesť miliónov, čo pôsobí intenzívnejšie aj kvôli tomu, že tu nenájdete rozľahlé námestia ako v Miláne či v Ríme. Florencia je skôr spleť menších plôch, každá z nich vynikajúca pre niečo iné.

Hlavná katedrála mesta je Duomo Santa Maria del Fiore. Páter Milan Bubák raz v kázni povedal, vychádzajúc z etymológie slovného koreňa temp- (miera) a slova kon-temp-lácia, že umelecké zázraky chrámov sa dajú pochopiť ako meditáciou na zem prenesené nebeské miery. Nuž, návštevník dómu, ktorého vnútrajšok v 13. až 15. storočí okrem iných tvorili Ucello, Castagno, Donatello či Michelangelo, alebo odvážlivec, čo vystúpi 436-poschodovou jednosmerkou do lucerny vyše sto metrovej kopuly Filippa Brunelleschiho, uzná, že nebo musí byť krásne.

Stredoveké miestečka sa nachádzajú za najslávnejším mostom cez rieku Arno, Ponte Vecchio. Je to ďalší symbol mesta - kedysi s obchodíkmi mäsiarov, dnes klenotníkov a predavačov suvenírov. Okrem Florencie sú Toskánci hrdí na Sienu, Pisu, Luccu, Livorno či ostrov Elba - nielen ich, ale i historické pamiatky ostatných talianskych miest sú v posledných rokoch osobitne reštaurované pre dôstojnú oslavu Milénia.

Zo stanu pri mori do stanu pri jazere

Po troch týždňoch plážovania sa moja neposedná talianska rodinka presunula do kempu pri jazere Gar-

da, kde ich ďalšie dva privesy slúžia ako u nás chatky v prírode. V jednom letujú starí rodičia, v tom oproti ich deti a vnúčatá. Práve rodičom mojich malých zverencov táto situácia veľmi vyhovovala: ich zamestnanie sa totiž od kempu nachádzalo bližšie ako od bydliska. Keďže podobným spôsobom už roky fungovali aj ďalší Taliani, všetci sa už dobre poznali, trávilu spolu večery, klebetili pri poobednej káve.

Okrem Glorie, majiteľky kempu, ktorá ho každý deň niekoľkokrát obehne na motorke, aby zistila, či všetko klapie, ako má, sa o jeho prostredie stará každá rodinka osobitne. Všetci sa snažia prispôsobiť si prostredie vlastným potrebám - a tak sa tu griluje, pozerá sa telka, pijú sa osviežujúce nápoje priamo z chladničky a stoluje sa so všetkou kultúrou.

Pre deti kemp na celé leto najíma animátorky, aby im spestrili program. Je to akási materská škôlka, družina a stretko v jednom: deti v čase, keď práve nešantia v jazere alebo v bazéne, kreslia, lepia, maľujú či nacvičujú tanček. Navzájom sa skamarátia, a neuveriteľne prispjú k štipke kľudu ich mám i babysitiek.

Lago di Garda je najväčším z trojky talianskych jazier - spolu s Lago di Como a Lago di Maggiore, všetkých zo severného kraja Lombardie. Oproti Toskánsku je v Lombardii oveľa viac zastúpený priemysel - o Miláne, jej metropole, vám samotní Taliani budú ako o jednom z mála svojich miest rozprávať s nechuťou. Ekonomické úspechy kraja inšpirovali pár nadšencov okolo Umberta Bossiho k myšlienke oddeliť sa od zaostalého juhu Talianska. Ako mi však povedal šesťdesiatročný Roberto z Brescie, „krajinu vo význame vlasť, domov, netvorila iba jej najbohatšie časti, rovnako ako zdravá rodina nevylúči tých zo svojich členov, ktorí nenapĺňajú spoločnú peňaženku.“ Aj Lombardania sú v prvom rade Taliani, a tejto dimenzie svojej identity by sa, hádam okrem niekoľkých extrémistických separatistov, ťažko niekto zriekol.

Tritísicky zdoláme aj s deťmi na chrbte

Letné krížom-krážom sme doplnili o vysokohorskú oblasť kraja Trentino-Horná Adiža. Acerbisovci majú

aj tu celoročné sídlo: nevelký bytík v jednom z mnohých domov, priamo v údolí Dolomitov. Voľne popriávané dedinky obývajú v prevažnej miere takíto sezónni návštevníci. Aj tí však voči miestu prejavujú vysoký stupeň občianskej zodpovednosti: každoročne sa stretávajú, aby rokovali o potrebných zmenách a nevyhnutných úpravách okolia, čím ovplyvňujú výzor i chod oblasti.

Zaujímavé je aj nepísané pravidlo, že sa v každej dedinke udržiava park pre deti. Parky sú takmer úplne prirodzenou súčasťou prírodného okolia - drevené preliezačky, hojdačky, lavičky sú roztrúsené pomedzi stromy, potôčiky, ak deti spadnú, tak na trávu, nie na studený betón. Čo dedinka, to chýto raj pre deti, do ktorého je navyše vstup voľný.

Ale, ako tvrdí Alberto, „zhréšime, ak v Dolomitoch nenavštívime Dolomity.“ A tak on i jeho žena Alessandra berú deti na plecía, svojej au-pairke naložia na chrbát požíveň, a podho zdolávať do neba vystupujúce výšky na okolí. Nenadarmo sa hovorí, že turistika je mystické dobrodružstvo. Do neba sa totiž kráča s hlavou v oblakoch - chvífami obdivujúc vodopády, skaly, les a ich kombinácie, chvífami zdraviac z neba zostupujúcich kolegov-turistov, chvífami k nebu duchom prenikajúc a chvífami jeho Tvorcu.

Odchod dobrý, všetko dobré

V deň môjho odchodu autobus do Brescie, napriek opätovnému ubezpečeniu pracovníčky, ktorá mi rezervovala lístok, vôbec neprišiel. Pre dnešnú dobu to však vôbec nebol problém: jednoducho som si kúpila letenku. Síce ma stála štvrtinu „babysitkovského“ zárobku, ale za dve hodiny som už zdravila rodnú hrudu. Nech žije SAD! Nech žije Taliansko, Slovensko a naše dobré obchodné (alebo skôr priateľské?) vzťahy! Ciao, tutti!

Lucia Kubošová

Umenie – prejav ducha

Tomáš Špidlík SJ sa narodil roku 1919 v Boskovicach na Morave. V rodnom meste vyštudoval gymnázium a pred vojnou začal študovať na brnenskej univerzite latinčinu a češtinu. Po zatvorení českých univerzít vstúpil do Spoločnosti Jezuitov. Teológiu vyštudoval v holandskom Maastrichte, kde bol v roku 1949 vysvätený za kňaza. O rok neskôr odišiel do talianskej Florencie, v roku 1951 do Ríma, kde sa ujal funkcie spirituála v českom Nepomuckom kolégiu. Na tomto mieste pracoval 37 rokov. Popri tom dokončil štúdium v Pápežskom východnom ústave doktorátom a špecializáciou v spiritualite kresťanského Východu. Od roku 1955 prednášal tento predmet na v tomto ústave, na Gregoriánskej univerzite v karmelitánskom ústave Terezianum. Pred-

nášal tiež na rôznych univerzitách (v Amerike, Afrike). Od roku 1991 žije a pracuje v rímskom Centre Alletti.

Človek je tvorivý

Čo viac môže človeka potešiť ako situácia, v ktorej môže slobodne tvoriť?

Veď pravá sloboda, hovorí Berďajev, je tvorivá. A predsa nám chcú niektorí teológovia túto možnosť uprieť prehlásením, že je iba Boh stvoriteľ. K tomu dodáva Berďajev: „Prečo teda hovoríme, že človek je Božím obrazom? Je samozrejme rozdiel medzi schopnosťou tvoriť u Boha a u človeka, a už samotná skutočnosť, že dokážeme mať určitú ideu o stvorení, dokazuje, že na Božej stvoriteľskej činnosti máme nejakú účasť.“

Potvrďuje to skúsenosť denného života. Denne vyvíjame dvojakú činnosť. Zbierame (zhromažďujeme) fakty, s ktorými sa stretávame, pozorujeme svet a snažíme sa tieto objavy logicky usporiadať. Ale pritom všetkom nás stále pokúša túžba vytvoriť niečo, čo tu ešte nebolo, čo ešte nikto nevidel, na čo ešte iní neprišli. To sa prejavuje v umení, v politike, v remesle i v kuchyni pri varení. Dokonca pohrdame tým, o ktorom sa hovorí, že je kreatívny, tvorivý.

Najlepšie sa však táto činnosť prejavuje v umení, preto je dôležité, aby sme si všimli, ako vzniká umelecké dielo. V krátkosti, ale prenikavým spôsobom, sa zaoberá týmto problémom Semjon Ljudvigovič Frank (1877-1950). Narodil sa v Moskve, študoval právo a ekonomiku, bol členom Marxovej skupiny. Hneď po revolúcii sa však s marxizmom rozišiel. V roku 1922 bol vyhnaný za hranice, učil filozofiu v Berlíne a vo Francúzsku. po druhej svetovej vojne žil v Anglicku, kde zomrel v roku 1950. Od Berďajeva prevzal pojem tvorivej slobody a aplikoval ho na umeleckú tvorivosť v stati Realnosť i človek. Metafyzika človečského bytija v knihe o ruskej náboženskej myšlienke.

Inšpirácia - začiatok umeleckej tvorby

Čo je umelecké dielo? Nestačí, že sa nejaký ľudský výtvarník páči. Posudzujeme ho podľa toho,

čo a ako vyjadruje. Slovo „vyjadrovať“ nie je jednoznačné. Francúzske expresion má pôvodný hmotný zmysel. Znamená asi toľko ako vyryť (vtlačiť) do vosku pečať. V prenesenom zmysle slova to znamená urobiť niečo viditeľným, čo bolo iba v duši. Je to teda akýsi stupeň vtelenia, inkarnácie. Umelecké dielo je viac alebo menej výrazné.

Ale čo vlastne umelec vyjadruje? Obvyklá odpoveď je, že umelec vyjadruje sám seba. Je to banálne tvrdenie. Veď práve „ja“ je nevyjadriteľné. Okrem toho to odporuje svedectvám samotných umelcov. Tí pri tvorbe na seba zabúdajú. Naopak, tvrdia, že cítia nutnosť vyjadriť „niečo“, čo ich napadlo ako inšpirácia. Je to čosi vyššie než sú oni sami, nadľudské. Vnukla to Múza, je to inšpirácia, t.j. akoby to niekto vdýchol. Je známe, že proces umeleckého tvorenia začína inšpiráciou. Táto sa schválne (cielené) nehľadá, ale sa zrodí: akýsi nadľudský hlas jej vsugeruje, nejaká sila (nie vlastný úmysel) prinúti umelca, aby sa s ňou vnútorne zaoberal, maznal, pestoval ju a vyjadril. Táto inšpirácia však sama o sebe nemá formu. Tú jej musí dať umelec. Tak vzniká dielo nadľudsko-ludské, transcendentný hlas tu dostáva ľudský výraz.

Osobný postoj umelca

Ako sa v tomto momente zachová umelec? Má dojem, že dostal rozkaz a že sa nemôže vzoprieť. Preto obyčajne všetko zanechá a poslúchne. Ale je to bolestné štádium. Cíti sa rozdvojený. počúva hlas, ktorý nie je jeho vlastným, ale súčasne sa s ním slobodne stotožňuje, ponúka mu svoju spoluprácu. „Nech je to akokoľvek, osobitné úsilie konať a pritom jednoducho počúvať hlas, ktorý sa mu prihovára, sú zliate do nerozdielnej jednoty. To všetko znamená, že tvorivosť predpokladá v ľudskej bytosti jednotu dvoch: z jednej strany autonómnou slobodu, úmysel, a z druhej strany zakorenenie v niečom, čo je transcendentálne, v nejakej duchovnej skutočnosti, ktorá ho prevyšuje a na ktorej je závislý.“

Toto zjednotenie dvoch protichodných tendencií z psychologického hľadiska nie je jednoduché. Umelec trpí. Napadnú ho pochybnosti: Nebolo by lepšie všetko zanechať a opustiť plán niečo vytvoriť? Umeľci odpovedajú, že to nie je možné. Inšpirácia ich akoby posadla. Ale z toho plynie, že sa stáva psychologická ťažkosť tiež morálnym problémom. Žiadny ľudský skutok nie je skutočne dobrý, pokiaľ nie je plne slobodný. Silná inšpirácia, ako sa zdá, človeka zbavuje slobody, robí ho otrokom niečoho cudzieho, čo preniklo do jeho duše. Obyčajní ľudia niekedy otvorene posudzujú umelca, ktorý sa celkom pohrúži do svojho diela, najmä, keď mu z toho neplynú výhody a je nepochopený: „Zbláznil sa! Stratil hlavu, nie je s ním rozumná reč.“

Morálny problém poslušnosti

Ako sa k tomuto morálnemu problému postavíme my? Začneme analýzou slova „poslúchať“. Má rovnaký koreň ako naslúchať, (počúvať), podobne ako latinské ob-audire alebo grécke hypaoé. Teda niekto iný hovorí, nie my. Ak sa rozhodnem, že urobím to, čo hovorí, strácam svoju vlastnú vôľu a robím podľa vôle iného. Nie som už slobodný. Ale je to vždy tak? Týmto problémom sa zaoberali cirkevní otcovia, keď mali vysvetliť tajomstvo Písma. Je napísané ľuďmi, ale súčasne inšpiráciou Ducha Svätého. Ako sa prejaví? Porovnanie hľadali v pohanskom svete. Tam boli preslávené sibylly a hlavne stála veštiareň v Delfách, kde Pýtia prorokovala z inšpirácie boha Apolóna. V akom stave bola pritom? Nevedela o sebe, bola v tranze a nerozumela tomu, čo vykrikuje. Osobitní kňazi to museli vysvetliť. Nemôžeme ju teda prirovnávať k biblickým prorokom.

O inšpirovaných autoroch Písma veríme, že hovoria z Ducha Svätého, že je tu Boží hlas. Kresťania si však styk s Bohom predstavujú inak ako pohanské náboženstvá. V tých Božia blízkosť umenšuje človeka. Radikálne priblíženie sa k Bohu vedie k nirváne a k strate ľudskej osobnosti. V kresťanstve je to naopak: čím viac je človek spojený s Bohom, tým dokonalejšia je jeho ľudskosť, ako to vidíme v Kristovi.

Keď teda proroka inšpiruje Duch Svätý, neotupuje jeho poznanie, naopak ho osvecuje a nezabavuje človeka slobody, ale naopak ju posilňuje. Inšpirovaní autori Písma teda vedeli, čo hovoria a písali a robili to v plnej slobode Božích detí. V určitom zmysle to platí o všetkých kresťanoch, ktorých Duch Svätý inšpiruje k modlitbe a činnosti. Gréci otcovia to vysvetľovali teologicky tzv. trichotómiou. Duchovný človek podľa definície sv. Ireneja z Lyonu, pozostáva z troch častí: tela, duša a Ducha Svätého. Duch Svätý síce vychádza z Boha, ale nie je nám cudzí, patrí k nám, k našej osobe.

Z týchto predpokladov uzatvára Frank základný postoj umeleckej činnosti. Aj umelci konajú z inšpirácie, poslúchajú hlas vnuknutia. Aký je to hlas? Buď prichádza od Boha, a potom umelca i jeho dielo ľudsky zdokonaľuje, morálne oslobodzuje - je to vnútorný hlas srdca. Alebo je to nejaký cudzí hlas, ktorý nie je Boží, v tom prípade potom ide o istý druh démonickej posadnutosti. Každé pravé umenie je teda vo svojom jadre duchovné a kresťanské, i keď si to umelec sám dobre neuvedomuje. Ak je pravým umelcom, je anonymným kresťanom, svedkom duchovnej pravdy a jednoty. Falošné umenie je naopak druhom posadnutosti, ktorá tyranizuje a degraduje človeka. Je to útok na jeho existenciu.

Pokračovanie v ďalšom čísle.

Púšť robí krásnou to, že niekde skrýva studňu

„Zo skúsenosti vieme, že dejiny vytvárajú nie národy, ale osobnosti. Univerzitná mládež je obrovským intelektuálnym i duchovným bohatstvom každého národa.“

Mgr. Pavol Hudák, duchovný správca UPC v Košiciach

Ahojte!

Chceli by sme sa vám predstaviť. Sme košický vysokoškolači a stretávame sa v teplúčku U PeCe. Tou našou pecou je Univerzitné pastoračné centrum svätých košických mučeníkov na Alžbetinej 14 v Košiciach. Schádzame sa v čajovni, kde kecáme a popíjame čajik, občas si niečo prečítame, zaspievame, zahráme. Jednoducho, je nám tu dobre.

Ako sa to začalo...

...boli raz jedni študenti a začali sa stretávať. Stretávali sa, rozprávali, snažili sa duchovne napredovať, ale to im nestačilo. Preto sa rozhodli, že by bolo vhodné nájsť si nejaké miesto, kde by mohli okrem stretiek realizovať aj iné činnosti. Túto myšlienku študentov otec arcibiskup Alojz Tkáč požehnal a 15. decembra 1998 zriadil Univerzitné pastoračné centrum. A tak máme naše UPC s duchovným správcom, otcom Pavlom Hudákom...

Čo je naším cieľom...

...teraz trošku múdrejšie (zacitujem nášho správcu): "Hlavným poslaním UPC v Košiciach je byť studňou poznania pravdy a krásy o človeku. UPC sa v tomto duchu snaží vyvíjať rozličné aktivity, ktoré slúžia pre celkový rozvoj osobnosti mladého človeka, kde je obsiahnutá dimenzia duchovná, duševná, telesná, kultúrna, spoločenská, estetická i umelecká. Študent, ak má z neho vyrásť zrelá osobnosť, musí byť formovaný všestranne, nielen na úrovni profesionálnej, ale aj duševnej a duchovnej. To vytvára základné predpoklady plnohodnotného šťastného života v rodine i v spoločnosti. Niektoré aktivity vy-

tvárime v spolupráci s vedením univerzít, vysokých škôl a internátov, s inštitúciami zriadenými na internáte, v duchovnej starostlivosti o študentov."

Čo robíme...

...nuž, okrem popíjania čajíku a kecania, ...hm, musím porozmýšľať. Aha, už viem! No, na jednotlivých vysokoškolských internátoch fungujú stretká. Každý pondelok o 19:00 máme centrálnu vysokoškolskú svätú omšu v seminárnom kostole. A keďže cieľom UPC je všestranný rozvoj osobnosti, dokážeme sa zabaviť i na plesoch, zábavách, zábavných večeroch, divadelných predstaveniach. Ak niekto zatúži po nových vedomostiach, má k dispozícii knižnicu UPC. Pre tých, ktorí pracujú s mladými na stretkách, organizujeme animavikendy, kde sa môžu dozvedieť viac o spoločenstve, jeho fungovaní i vedení. Samozrejme, nechýbajú ani športové aktivity, stretnutia s osobnosťami, prednášky, dialógy. Stále sú stretnutia na témy sebapoznávanie, sebaaprijatie, stabilita osobnosti, krása a bohatstvo mladosti, uzdravenie z citových zranení, hodnota a dôstojnosť človeka, ľudská sexualita, základy zdravej rodiny, prevencia HIV a drogových závislostí. Jednou z aktivít nášho UPC sú stretnutia mládeže vo Vysokoj nad Uhom nazvané Púť radosti. Tieto stretnutia vznikli na základe svedectva, ktoré tam vydala Anka Kolesárová, mučenica čistoty, počas druhej svetovej vojny.

V čom sme iní...

...každé UPC sa niečím odlišuje od tých ostatných. V Košiciach je to napríklad to, že internáty sú roztrúsené po celom meste a je dosť ťažké združovať mladých globálne. Preto prebieha duchovná starostlivosť aj na jednotlivých internátoch. Pomáhajú pri tom kňazi a aj študenti.

Program náš každodenný...

Pondelok: Centrálna vysokoškolská svätá omša o 19:00 v seminárnom kostole

Utorok: Stretnutie, kultúrno-spoločenské a duchovné podujatia na internátoch (prípadne streda alebo štvrtok)

Streda: Stretnutie s hosťom v spoločenskej sále SKK na Alžbetinej 14 o 19:00

Štvrtok: Športové a zábavné programy UPC (plesy,...)

Piatok, sobota, nedeľa: Výlety, športové zápolenia, duchovné obnovy a kurzy pre mládež

Na záver...

...načo zbytočné slová! Prídte a uvidíte...

Ivana Jochmanová

AKADEM 99

Nie som zástancom teórie, že všetko treba v živote skúsiť. Čo však môže byť väčšou reklamou podujatia ako maximálna spojnosť návštevníkov? Po malom prieskume medzi nováčikmi na Akademe som zistila, že ich, rovnako ako mňa, pritiahli do Banskej Bystrice oslavné ódy veteránov a vlastná zvedavosť.

Čo je také lákavé na Starých Horách? Možno skutočnosť, že ide o trojdňové celoslovenské stretnutie akademickej mládeže. Program je už roky ten istý, menia sa len ľudia. Tohtoročná úvodná prednáška o spiritualite vedúcej k plnohodnotnému duchovnému životu patrila pátrovi Milanovi Bubákovi. Podľa Karla Rahnera, ktorého v nej citoval. „Každý jeden človek je duchovný natoľko, nakoľko má schopnosť poznávať a byť poznávaný, milovať a byť milovaný, byť slobodný a uschopňovať iných k tomu, aby boli slobodní. Každý jeden človek je duchovný natoľko, nakoľko je už samou svojou prirodzenosťou priťahovaný k tajomstvu.“ Po tomto kurze spirituality nasledovalo vyznanie Ríša Čanakyho, ktorý rozprával o svojej klúkatej ceste životom.

Najlepším meradlom účasti (koľko kusov akademickej mládeže prišlo na Akademe) je cesta autobusom z Banskej Bystrice na Staré Hory. „Dva natrieskané harmonikové autobusy, to je približne 300 ľudí,“ znalecky odhadol tohtoročnú účasť môj sused pritlačený davom na okno. Rozdiel medzi preslávenými študentskými prostriedkami MHD: bratislavskou tridsaťjednotkou a tridsťdevinou, žilinskými trolejbusmi jedna a štyri v nedeľu večer, banskobystrickou 34 bol v tom, že sme prechádzali krajinou obklopenou vysokými horami sfarbenými štetcom Majstra do nádhornej jesennej idylky, zo všetkých strán sa ozýval smiech a typická autobusová anonymnosť stratila svoju tvár.

Po skončení sv. omše na Starých Horách, ktorú slúžil nový pomocný biskup Banskobystrickej diecézy Mons. Tomáš Galis a koncebrovali duchovní správcovia UPC-čiek, nadišiel čas dialógu vysokoškolských s otcom biskupom. Veľkým povzbudením boli najmä

jeho slová: „Buďte pravdiví a naozaj slobodní s Kristom a v Kristovi a myslím, že budete dosť veľký aj pre tretie tisícročie.“

Každoročne najočakávanejšou chvíľou Akademu býva večerný program účastníkov. Dobrovoľne (!) sa v nej predstavili jednotlivé stretká a UPC-čka, svoje miesto si vydupali Katarínkovia a Dubová. Improvizácia bola povinná, a tak o zábavu nebola núdzá. Talent striedal talent a na pódiu auly ctihodnej Univerzity Mateja Bela sa vystriedal Aladín zo Zvolena, snažiaci sa pochopiť dušu ženy, ČLUPáci z Nitry (Čakajúci Ľudia na UPC) či bratislavské UPC, ktoré spojilo biblický príbeh o stratenom synovi s rozprávkou o piatich Snehulienkach. Objavili sa tu dokonca dve televízne stanice, tlačiacie sa na slovenský mediálny trh. Hostitelia sa predstavili s novým simultánnym prekladom agentúrnych správ v detvianskom, spišskom, goralskom, rómskom nárečí, i pomocou posunkovej reči. Košícká telka na dôvažok točila film a ako komparz im padli za obeť diváci. Oficiálny sobotňajší večer zakončili Ríšo Čanaky a Soňa Hradilová. Nedeľné ráno sme podľa pokynov organizátorov posvätili prácou v skupinkách, diskusiami nad témou Boh Otec. Po slávnostnej svätej omši sme sa na banskobystrickom námestí s tohtoročným Akadемом rozlúčili. Organizátorom sa podarilo pripraviť kvalitný program a zvládnuť masu náročných vysokoškolákov - nech im to Pán Boh na deťoch odplatí.

Akadem je miestom stretnutia. Veteráni Akademu, ktorí boli na Starých Horách štvrtý alebo piatykrát, vracajú sa, ako mi sami povedali, kvôli výbornej atmosfére a nezabudnuteľným stretnutiam. Súhlasím s nimi, pretože Akadem je skutočne miestom stretnutí. Večerné adorácie v kaplnkách škôl, kde sme boli ubytovaní, stretnutia s Otcom vo sviatosti zmierenia a pri svätej omši, spomínané duchovné Dialógy, ale i neodmysliteľné, do noci trvajúce karimatkové debaty a spev. Pre jednu dvojicu (Tony a Martinka) sa minuloročný Akadem stal osudným stretnutím a tohto roku oslavovali prvé výročie svojho zoznámenia. To všetko je Akadem. Neveríte? Príďte sa v roku 2000 pozrieť na Staré Hory.

Odporúča Martina Fabianová, Foto autorka

Nové tisícročie

2000 rovnakí ľudia

Uvažovali ste už o tom, ako, kde a s kým strávite tohtoročného „výnimočného“ Silvestra? Veru, je ťažké si vybrať, no nudy sa báť nemusíte na nijakom mieste sveta. Vo Veľkej Británii si môžu slávnostne nalaďení Angličania pozrieť Londýn z obrovského ruského kola, centrom osláv na ostrove bude Dóm milénia, najväčšia budova na svete s množstvom atrakcií. Na Newyorskom Time Square oslavy odštartujú už o siedmej hodine ráno, keď sa na nad Južným Pacifikom začne nové tisícročie. Gigantická obrazovka bude postupne ukazovať víťanie roku 2000 v rôznych časových pásmach. V Izraeli psychiatri diagnostikovali Jeruzalemský syndróm, špeciálny „novoročný“ druh šialenstva ústiaceho do násillia. Príznaky sa môžu objaviť u pútnikov, keď zistia, že apokalypsa sa na prelome tisícročí nekoná a sami seba začnú považovať za jej vykonávateľov.

Ale poďme na Slovensko. V Bratislave nás očakáva skvelá laserová „show“, „megashow“ hudby, verejné klzisko, beh mostami mesta (?)... a iné „show“. Ak vás láka horské prostredie, určite ste už zistili, že priamo úmerne „veľkosti chvíle“

sú „megagigantické“ aj ceny za ubytovanie. Nešetrite však peniazmi. Dostáva sa nám neuveriteľnej cti, sme výnimočná generácia. Mali sme možnosť vidieť zatmenie Slnka (ďalšie bude o 200 rokov) a teraz – nové milénium – opakovanie o 1000 rokov!

Ale nie sme poslední „správne“ narodení. Na naše miesto sa tlačia ďalší „vyvolení“. Tí, ktorých rodičia sa inšpirovali radami lekárov a ich ratolesti privítajú jedinečný nový rok prvým nadýchnutím. Tomu sa hovorí - narodiť sa pod šťastnou hviezdou. Dôležité je „vypýtať“ sa na svet čo najskôr po polnoci, finančná odmena je zaručená.

Jednoducho, všetci sa budú na Silvestra skvele baviť. Rodičky, novorodenci, šialenci s Jeruzalemským syndrómom a nepochybne aj účastníci bláznivej expedície Odyseus 2000, ktorí na začiatku roka vyštartujú na ročnú okružnú cestu okolo sveta z Los Angeles do Los Angeles... Po návrate oslavia pre istotu hneď rok 2001, veď ktovie, kedy to milénium vlastne začína.

Čo sa však v noci z 31. decembra 1999 na 1. januára 2000 zmení v nás? Čo budeme robiť inak ako dnes? Ktorých zlovykov sa pri takej skvelej príležitosti vzdáme? Budeme sa lepšie správať jeden k druhému? Budeme ohľadupľnejší k prírode? Bude náš život menej povrchný? Naučíme sa lepšie hospodáriť s časom, aby sme o seba neochudobňovali blízkych? Dovolím si byť skeptická. Veď koľkí, najmä starí ľudia, budú sami už na Silvestra - fyzicky či psychicky. S kým budú „plešať“ vaši rodičia a starí rodičia? Ktovie, koľko pyrotechnických nadšencov oslávi nový rok bez ruky či oka. Možno bude bilancia horšia ako pri spomenutom zatmení slnka. A čo myslíte, koľko vojnových konfliktov sa s príchodom troch núl „vynuluje“ a koľko nových, naopak, vypukne...?

Kam smerujeme? Prečo ma realita núti ukončiť úvahu pesimisticky, veď píšem o najveselšom dni roka?! Chcela by som, aby ste sa pri prípravách na oslavy roku 2000 trošku zastavili a porozmýšľali so mnou nad tým, čo je v živote najdôležitejšie:

Je to „mať“ alebo „byť“?

Je to „podvádzať“ a zneužívať“ alebo „chápať a cítiť“?

Je to „nenávidieť“ alebo „milovať“...? Ja viem, že odpovede poznáte. Želám vám veľa šťastia a lásky.

Andrea Hajdúchová

Právo na život

Život každého z nás začal našim počatím, keď sme sa z jednej bunky, oplodneného ľudského vajíčka, vyvinuli až do súčasnej podoby.

(Preambula Deklarácie práv počatého dieťaťa)

V tomto roku si pripomíname 10. výročie schválenia Dohovoru o právach dieťaťa, ktorý vznikol na pôde OSN. Pri tejto príležitosti štyri mimovládne organizácie - Spoločenstvo života, Hnutie kresťanských spoločností detí - eRko, Združenie na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím v SR a Spoločnosť priateľov detí z detských domovov - Úsmev ako dar, vyhlásili Deklaráciu práv počatého dieťaťa

Podľa slov autora deklarácie, JUDr. Mareka Brenčiča: „Deklarácia práv počatého dieťaťa má slúžiť na scitlivenie ľudí a je ponukou pozitívnej alternatívy. Ponúka ľuďom určitý postoj, ako vhodným spôsobom ovplyvňovať ľudí. Je deklaráciou detí, ktorých práva sú často hrubo porušované - najmä základné právo na život. Súčasne je spomienkou na vznik nášho života (nášho počatia).“

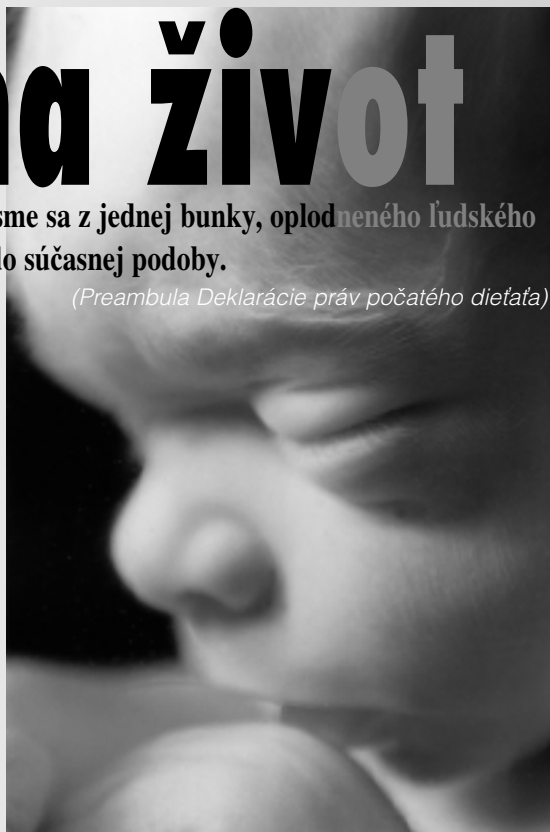
Nad slávnostným vyhlásením, ktoré sa uskutočnilo 1. júna t. r. v Bratislave, prevzal záštitu slovenský básnik Milan Rúfus. Medzi hosťami, ktorí prijali pozvanie boli bývalý prezident Michal Kováč s manželkou, exminister hospodárstva Ľudovít Černák s manželkou, štátni tajomníci Ministerstva školstva a Ministerstva práce, rodiny a sociálnych vecí, vedúci úradu Ministra zdravotníctva, sestry Matky Terezy, Pro life aktivisti.

Vklad do celospoločenskej diskusie

Do konca novembra svojimi podpismi deklaráciu podporilo viac ako 7 tisíc ľudí a vyše tridsať organizácií spoločenského, duchovného a politického života (obdržali ju všetci poslanci NR SR, ministri vlády SR, niekoľko štátnych tajomníkov a veľvyslancov na Slovensku).

Ako prvý na jej vyhlásenie reagoval spišský diecézny biskup Mons. František Tondra. Biskup a generálny vikár Bratislavsko-Trnavskej arcidiecézy Dominik Tóth pre závažnosť tohto dokumentu o základných pravdách Božieho zjavenia navrhol, aby sa deklarácia predložila Konferencii biskupov Slovenska a všetci biskupi ju jednotne podporili.

Viac-menej súhlasné odozvy prišli od predsedu vlády SR Mikuláša Dzurindu, ktorý deklaráciu vníma "predovšetkým ako dobrý vklad do širšej celo-

Pro Life

spoločenskej diskusie o našom vzťahu k životu, o našich hodnotách a napokon i o predstave budúcnosti našej spoločnosti", ministra kultúry Milana Kňažka, ministra práce, sociálnych vecí a rodiny Petra Magvašihu, ministra vnútra Ladislava Pittnera, bývalého predsedu Ústavného súdu Milana Čiča, poslanca Parlamentu ČR Jiřího Karasa a ďalších.

Budúcnosť deklarácie

Ako si JUDr. Marek Brenčič predstavuje uplatnenie deklarácie v praxi? „Existuje niekoľko hnutí, ktoré sa snažia robiť osvetu na školách, v azylových domoch. Budeme robiť tlačové besedy, semináre a je tu možnosť prijatia zákona, ktorý veľmi formuje ľudí. Ako vidno z poľského príkladu, dobrou osvetou je možné zmeniť myslenie alebo aspoň nájsť vôľu na prijatie potrebného zákona. Uvedieme príklad: Keď v roku 1957 prijali u nás zákon, ktorý dovoľoval zabíjanie počatých detí z tzv. sociálnych dôvodov, stúpol počet umelých potratov o viac ako 11 tisíc. Avšak v Poľsku po prijatí zákona v roku 1993, ktorý chráni počatý život, len za rok klesol počet potratov takmer o 11 tisíc. Ako vidno aj zákon má veľký vplyv na myslenie ľudí. Samozrejme bez dobrej osvetu to nepôjde. Ťažko by sme získali dostatočné množstvo zástancov na prijatie zákona, ktorý by chránil život už od počatia.

Viacrát do roka chceme verejne upozorniť ľudí na pozitívne hodnoty života: 2. novembra pravidelne organizujeme celoslovenskú akciu - Modlitba a sviečka za nenarodené deti, keď sa v tichu modlíme v určitom čase pred potratovými klinikami. K 1. júnu si budeme každoročne pripomínať výročie podpísania Deklarácie práv počatého dieťaťa.

Prezident Argentíny vyhlásil na želanie latinskoamerickéj mládežníckej organizácie na ochranu života 25. marca ako štátny sviatok Deň nenarodených detí. Naše štyri organizácie by radi zorganizovali kampaň, aby parlament uzákonil tento deň za pamätný deň aj u nás. Spoločenstvo života spolu s nadáciou Spolupatričnosť v novembri pravidelne organizuje Pochod za život v Bratislave. Okrem toho usporadúvame pre pro life aktivistov anima kurzy, na vedenie pro life spoločenstiev. Spoluorganizujeme letnú cyklistickú púť po Slovensku, kde sa modlíme pred potratovými klinikami. Snažíme sa modliť aspoň raz do týždňa pred potratovou klinikou v Bratislave.

O tom, že nejde o ojedinelú iniciatívu, svedčí fakt, že podobnú deklaráciu, podľa vzoru slovenskej, vyhlásili 22. novembra v Českej republike. Hlavným organizátorom bol poslanec Lidovej strany Jiří Karas. Podpísi ju podporilo niekoľko poslancov českého parlamentu, zo známych osobností herec Radovan Lukavský, Marta Kubišová, astronóm J. Grygar.

Deklarácia sa stretla s pozitívnym ohlasom i na Medzinárodnom kongrese rodín, ktorá sa 14.-17. novembra konala v Ženeve. Zúčastnilo sa jej približne 256 mimovládnych organizácií zo všetkých kontinentov. Myšlienky deklarácie budú prezentované v elektronickom časopise, ktorý má pomáhať pri vzájomnej komunikácii a spolupráci medzi „pro rodinne“ orientovanými organizáciami na celom svete.

Najrýchlejšia cesta ako je možné podporiť deklaráciu je prostredníctvom internetu na adrese <http://www.erko.sk/deklaracia/> alebo na podpísavých hárkoch, ktoré sa nachádzajú v niektorých kostoloch.

Gabriel Gromovský

Deklarácia práv počatého dieťaťa

Preambula

Nezabúdajúc na to, že život každého z nás začal naším počatím, keď sme sa z jednej bunky, oplodneného ľudského vajíčka, vyvinuli až do súčasnej podoby, vzdávajúc veľkú vďaku svojim mamám a otcom za to, že nám dali šancu žiť,

pretože podľa preambuly Všeobecnej deklarácie ľudských práv OSN „uznanie prirodzenej dôstojnosti a rovných a neodňateľných práv všetkých členov ľudskej rodiny je základom slobody, spravodlivosti a mieru vo svete,

pretože ignorovanie ľudských práv a pohrdanie nimi viedlo k barbarickým činom urážajúcich svedomie ľudstva...”,

a pretože veríme „...v základné ľudské práva, v dôstojnosť a hodnotu ľudskej osobnosti, ako aj v rovné práva žien a mužov...”, v spravodlivosť pre všetkých, právny štát a demokraciu,

vyzývame na všeobecné „uznávanie a zachovávanie ľudských práv a základných slobôd“ najslabších zo slabých, tých ktorí nemajú svoj hlas.

Pretože podľa preambuly Deklarácie práv dieťaťa a Dohovoru o právach dieťaťa prijatých Valným zhromaždením Organizácie Spojených národov „dieťa z dôvodu svojej fyzickej a duševnej nezrelosti potrebuje osobitné záruky a starostlivosť, vrátane primeranej právnej ochrany, pred i po narodení”,

pretože podľa Listiny základných práv a slobôd i Ústavy Slovenskej republiky je „ľudský život hodný ochrany už pred narodením”,

a v duchu zásady klasického rímskeho práva „nasciturus pro iam nato habetur, quotiens de commodo eius agitur” - narodíť sa majúci (počatý) sa má pokladať za už narodeného, kedykoľvek ide o jeho prospech, i zásady in dubio pro vitae - v prípade pochybností sa máme rozhodovať v prospech ľudského života, ktorý je vždy dobrom,

vyhlasujeme túto deklaráciu určenú všetkým ľuďom dobrej vôle, príslušným štátnym orgánom a ostatným mimovládny organizáciám, aby bola poskytnutá počatým deťom spravodlivá právna ochrana a ich rodičom potrebná pomoc a poradenstvo:

I. Každá ľudská bytosť má právo na život od počatia po prirodzenú smrť

Článok 1

(1) Každá ľudská bytosť je od momentu počatia po smrť rovná v dôstojnosti a právach. Od momentu počatia má každý právo na právnu ochranu. Prijímanie právnych predpisov i všetko konanie i nekonanie má slúžiť v prospech záujmov a práv počatého dieťaťa.

(2) Všetkým počatým deťom sa majú zaručovať bez akejkoľvek diskriminácie práva a ochrana zo strany vlastnej rodiny, spoločnosti a štátu bez ohľadu na ich vek, zdravotný a psychický stav, pohlavie, rasu, národný a sociálny pôvod, príslušnosť k národnostnej menšine alebo etnickej skupine, náboženstvo, majetok, rod alebo iné postavenie.

Článok 2

Každá ľudská bytosť má právo na život. Toto právo sa má chrániť zákonom od momentu počatia po prirodzenú smrť.

II. Počaté dieťa má právo narodiť sa, má právo mať svoju matku, otca a rodinu

Článok 3

Počaté dieťa má právo narodiť sa. Má právo byť prijaté a milované.

Článok 4

Počaté dieťa má právo byť splodené v manželstve jedného muža a jednej ženy. Má právo byť počaté a nosené v lone svojej matky.

Článok 5

Počaté dieťa má právo na harmonický život v rodine založenej na trvalom manželskom zväzku jednej ženy a jedného muža.

Článok 6

Počaté dieťa má právo, aby sa na jeho záujmy prihliadalo pri vzniku, ako aj pri prípadnom zániku manželstva.

III. Počaté dieťa má právo na ochranu zdravia a zachovanie ľudskej dôstojnosti

Článok 7

(1) Počaté dieťa má právo na ochranu zdravia, najmä právo na poskytovanie zdravotnej starostlivosti a právo byť pacientom.

(2) Štát má „zabezpečiť vhodnú zdravotnícku starostlivosť matkám v období pred i po narodení dieťaťa“.

Článok 8

(1) Počaté dieťa má právo na zachovanie telesnej, genetickej a duševnej nedotknuteľnosti.

(2) Počaté dieťa má právo na ochranu pred vykonávaním overovania medicínskych poznatkov na človeku. Počaté dieťa má právo na ochranu pred využitím svojich orgánov a tkanív na transplantácie. Počaté dieťa má právo na ochranu pred klonovaním, genetickými alebo inými manipuláciami a pred každým využitím s obchodným, priemyselným, vedeckým alebo iným cieľom.

Článok 9

(1) Počaté dieťa má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti aj po smrti.

(2) Počaté dieťa má právo na dôstojný pohreb.

IV. Počaté dieťa má spôsobilosť na práva

Článok 10

Počaté dieťa má spôsobilosť na práva.

Článok 11

(1) Počaté dieťa má právo na náhradu škody, v prípade ak mu bola spôsobená ujma na zdraví.

(2) Počaté dieťa nemôže byť nikdy považované za škodu.

Článok 12

Počaté dieťa má právo dediť.

Článok 13

Počaté dieťa má právo byť obdarované.

Článok 14

Počaté dieťa má právo na plnenie z poisťnej udalosti, ktorou je smrť poistenca.

V. Počaté dieťa a jeho matka majú právo na osobitnú starostlivosť a pomoc

Článok 15

Počaté dieťa má právo vyrastať a rozvíjať sa v zdraví, má právo na primeranú výživu.

Článok 16

Počaté dieťa a jeho matka majú právo na osobitnú starostlivosť a pomoc.

Článok 17

Matka počatého dieťaťa má právo na ochranu v

pracovných vzťahoch a zodpovedajúce pracovné podmienky.

Článok 18

Matka a otec počatého dieťaťa majú právo na poradenstvo a pravdivé informácie o živote počatého dieťaťa.

Vyzývame všetkých ľudí dobrej vôle, menovite vládu SR, poslancov NR SR a štátne inštitúcie, cirkvi a štátne inštitúcie, kultúrne ustanovizne a mimovládne organizácie, aby zjednotili svoje sily na uvedenie článkov tejto Deklarácie do praktického života a využili všetky svoje možnosti v úsilí zabezpečenia ochrany detí od ich počatia. Veríme, že na prahu tretieho tisícročia bude mať ľudstvo dostatočnú vôľu a možnosti vytvoriť podmienky pre prijatie počatého života, a tak vybudovať spoločnosť otvorenú životu a skutočne priateľskú voči všetkým deťom.

JUDr. Marek Brenčíč (autor deklarácie), Mgr. Martin Dilong (Spoločnosť života), Ing. Marián Čaučík (eRko), PhDr. Viera Záhorcová (Združenie na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím v SR), MUDr. Jozef Mikloško (Spoločnosť priateľov detí z detských domovov – Úsmev ako dar)

Lopez nám ukradol rebrík

3. celoeurópske stretnutie saleziánskych animátorov – Confronto '99

D´Como estás? Mám sa dobre. Aj takéto španielsko-slovenské minidialógy sa ozývali od 1. do 7. augusta na Colle don Bosco – malebnom pútnickom mieste, vzdialenom približne 30 km od Turína. Práve toto miesto sa na 7 dní stalo prístankom približne pre 700 mladých ľudí z 20 krajín Európy. Na vzácnych miestach, kde prežil svoje detstvo zakladateľ saleziánskej spoločnosti, svätý Ján Bosco sa zišli mladí rôznych národností, činní v saleziánskom mládežníckom hnutí. Zúčastnili sme sa na ňom i my dve – ako členky výpravy chlapcov a dievčat zo Slovenska (zo stredísk v Bratislave, Trnave a Košiciach).

Otvorenie Confronta

Určite to poznáte: sadáte do autobusu pred vami niekoľkohodinová cesta a vo vás vzrušené očakávanie, kedy tam už budete. Náš autobus sa však vliekol ako by bol na parný pohon. Po diaľnici sme „uhá-

ňali“ šesťdesiatkou! Príčina: problémy s chladením. A pritom to bol „dvojposchodák“ s dizajnom, ktorý sľuboval, že nepotrebuje ani šoféra. Večer v deň príchodu sa konalo slávnostné otvorenie. Bol to akýsi scénický tanec, v ktorom mladí predstavovali nás – obyvateľov Európy, ktorých síce mnohé odlišuje (mali oblečené tričká rôznych farieb), ale to podstatné spája (zapálené fakle v ich rukách). Po nich nastúpili na scénu vlajkonosiči so zástavami krajín zúčastnených na stretnutí. Hoci ten náš pravdepodobne netušil, že drží práve slovenskú vlajku, boli sme hrdí na to, s akým oduševnením ňou mával. Na záver otváracieho ceremoniálu zaznela Óda na radosť (hymna Európskej únie) a po nej i hymna Confronta '99, spievaná naživo jedným talianskym sympatákom. Text bol napísaný vo viacerých jazykoch. My Slováci sme v nej tiež mali zopár taktov – dokonca sme si vslúžili refrén:

*„Brat si môj, v Európe smiem ňu nájsť.
Tvoje srdce je poklad, keď ho dáš.
V srdci Otca to moje vždy ti dám.“*

Na Západe nič nového?

Nasledujúci deň sme boli zadelení do medzinárodných skupín podľa dorozumievacích jazykov. Napríklad v našej skupine sa hovorilo anglicky a nemecky. V iných sa zase veselo ozývali francúzština, taliančina, španielčina, portugalčina a v mnohých slovanských skupinách i slovenčina, čeština, ruština a poľština. Tí šťastnejší z nás sa dostali do skupiniek skutočne pestrých: „U nás“ sa zišlo dvadsaťdva mladých z dvanástich krajín. Musíme priznať, že títo ľudia nás príjemne prekvapili a čímsi oslovili. Často počúvame, že Cirkev na Západe pomaly vymiera, lebo mladí ľudia strácajú záujem o vieru. Tu sme však stretli mladých zo západnej Európy, ktorí veria v Boha – Lásku a sú ochotní robiť čosi pre iných. Istý Belgičan hovoril, že pracuje vo firme s výpočtovou technikou. Práca s deťmi vo voľnom čase sa stáva pre neho istým druhom relaxu. Dievčatá z Nemecka a Rakúska nám vraveli, že pracujú v materských škôlkach a hoci sa neangažujú v mládežníckych strediskách animátorstvom je pre nich vlastná práca.

Mier, Peace, Frieden, Pacce

Zaujímavou aktivitou bola diskusia na tému mier. V rámci skupinky sa utvorili tri menšie krúžky, z ktorých každý predstavoval zástupcov jednej strany určitého európskeho konfliktu. My sme sa rozhodli hovoriť o vojne v Kosove. Niektorí z nás predstavovali Miloševića, ďalší pacifistov a tretí predstavitelov NATO. Mnohí z nás zastupovali osobu alebo organizáciu, s ktorej činnosťou v skutočnosti nesúhlasia. Každý chrľil svoje argumenty a predkladal ich ako jedinú pravdu. Aj na základe tejto živej výmeny názorov sme si uvedomili, že jediným rozumným riešením je mier a to nielen v zmysle nerinčania zbraní, ale mier v nás samých a v našich vzťahoch s inými. Vojna je totiž niečo, čo sa začína v ľuďoch – v ich srdciach, napríklad vtedy, keď si tvrdohlavo presadzujú vlastné názory a nie sú ochotní počúvať iných.

Colle don Bosco

Colle don Bosco, alebo „kolíska don Bosca“ je súčasťou malej usadlosti Becchi. Minidedinka sa nachádza medzi vrškami v srdci Piemontu. Po jej kopcoch don Bosco v detstve behával, pracoval tu a keď už bol kňazom prichádzal s chlapcami na návštevy k mame Margite a bratovi Jozefovi. Dnes stojí na mieste, kde sa Janko narodil, veľkolepý chrám. Bol dokončený a slávnostne posvätený 1. mája 1984. Tvorila ho dva kostoly. Pod hlavným chrámom sa v podzemí nachádza ešte jeden. Ten nadzemný bol počas Confronta v dôsledku rekonštrukcie uzavretý. V jeho blízkosti možno navštíviť Múzeum Colle don Bosco, v ktorom je zhromaždených viac ako 7000 historických úžitkových predmetov z don Bodcových čias, ktoré poukazujú na vývoj saleziánskych misií vo svete. K prehliadke

múzea patrí i návšteva domčeka, v ktorom prežil don Bosco svoje detstvo. Neďaleko neho stojí kostolík Panny Márie Pomocnice, postavený v rokoch 1915 – 1918 saleziánskymi spolupracovníkmi z celého sveta a oproti dom jeho brata Jozefa. Tam sa nachádza maličká Kaplnka sv. ruženca, kde sa don Bosco s chlapcami modlieval.

Medzinárodné stánky

Nie, nebojte sa, nezačali sme kempovať! Stánok bol len miesto na nádvorí, ktoré nám prideliť organizátori na prezentáciu. Tu sme mali na pár hodín vytvoriť malé Slovensko, so všetkým čo k tomu patrí. Asi o tretej popoludní začalo rýchle vybalovanie tradičných pochútok našej kuchyne, ktoré sme sem priniesli špeciálne na túto príležitosť. Boli to makovníky, tvarohovníky, orechovníky, jablková štrúdľa, medovníky a nechýbali ani oblátky či pagáče. Stánok sme vyzdobili plagátmi z rôznych akcií (Lumen, Festa, misie), mapou saleziánskych a FMA stredísk na Slovensku a samozrejme, fotografiami najkrajších zákutí našej krajiny. Ako šikovní Slováci sme si „sprivatizovali“ aj video, ktoré poslúžilo na premietnutie záznamov z už spomínaných akcií. Na dotvorenie atmosféry sa ešte niektorí z nás obliekli do krojov. A to už prichádzala prvá skupinka zvedavcov. Tak pozor, lebo začíname! „A od Prešova, a od Prešova... Touto klasicou ľudovkou otvárame naše krátke predstavenie, zatiaľ čo k nášmu stánku prichádzajú poslední oneskorenci. Víťame hostí tradičným slovenským zvykom: chlebom a soľou. Na spestrenie chuti pridávame aj parenice a syrové vrkôčiky. Silvia a Zuzka hovoria v angličtine zopár základných informácií o našej krajine, jej postavení v Európe, o slovenskej kultúre a činnosti saleziánov u nás. Na záver rozdávame všetkým suťažiacim lístičky s piatimi kvízovými otázkami. (Ako sa volá hlavné mesto Slovenska? Koľko je u nás saleziánov? atď.) Správne odpovede zaraďujeme do zlosovania o vecné ceny, ktorými sú: bábiky zo šupolia, vyrezávané píšťalky, keramické džbániky, obrázky... Počas celého predstavovania bola možnosť ochutnať už spomínané dobroty. Žeby preto bolo pri našom stánku tak veľa ľudí?

Deň zmierenia

Piaty august na Confronte organizátori nazvali „Dňom zmierenia“. Bol iný ako všetky predchádzajúce a nasledujúce dni, lebo sme ho prežili v tichu. Na tomto dni bolo najviac fascinujúce vytvorenie atmosféry „púšte“ uprostred masy ľudí. Myšlienkou dňa sa stalo podobenstvo o márnotratom synovi. V confrontáckom zošite sme na úvodnej strane sa k tomuto dňu píše: „Cítíme potrebu žiť zmierení s Bohom, so sebou, s druhými, s prírodou a celým stvoreným svetom, pretože nás k tomu vyzýva Európa, svet a Boh.“ Z niektorými myšlienkami tohoto dňa sa s vami radi podelíme:

- Zmieriť sa s Bohom znamená prijať Ho znovu ako počiatok svojho života, ako zmysel toho, čo som, a čo robím.

- Požívať zmierenie znamená prijať Otcov plán s každým z nás, prežívať, že sme povolani na to, aby sme robili niečo veľké, aby sme mali účasť na budovaní Kráľovstva zjaveného v Ježišovi.

- Zmierenie s druhými predpokladá prijať človeka ako skutočnú Otcovu sviatosť a zahrňa schopnosť ponúknuť a prijať odpustenie.

Popoludní na nás čakalo prekvapenie v podobe šiestich „ciest zmierenia“. Na námestíčku pred kostolom stál panel s farebnými smerovkami. Každý z nás sa mohol vybrať buď na „Cestu ticha“ (viedla na osamelé miesto, ideálne na modlitbu), „cestu Eucharistie“, (smerovala do kostola na adoráciu), „Cestu s duchovným vodcom“, počas ktorej sme sa mohli porozprávať, „Cestu spoločnej modlitby“ (tu sme mali možnosť požiadať pripravenú skupinu o modlitbu za náš osobný úmysel), „Biblickú cestu“, na ktorej nás sprevádzali citáty zo Svätého Písma, alebo „Cestu písania listu“ (poskytovala možnosť vyliť svoje srdce Bohu).

Na hore premenenia

Predposledný deň bol akýmsi zhrnutím celého týždňa. Animáciu mala tentoraz na starosti naša česko-slovenská výprava. Keďže bol sviatok premenenia Pána, Česi si na úvod dňa pripravili cho-

reografiu na túto tému. Po nej na javisko zhromaždili kamene „z hory Tábor“. Každý confronták si mohol jeden z nich vziať a slovom naň vyjadriť to, čo ho počas predchádzajúcich dní najviac oslovilo a čo by chcel po návrate domov preniesť do každodenného života. O desiatej sme sa posledný raz stretli v medzinárodných skupinách a navzájom sa podelili o osobné dojmy. V tej našej sme sa takmer jednohlasne zhodli, že jedným z najsilnejších zážitkov Confronta bol pre nás „deň zmierenia“. Hovorili sme o tom, že potreba žiť zmierene, je potrebou každého z nás, pretože ak chceme zmeniť Európu a svet, musíme začať od seba.

A konečne ten Lopez

Uvedením do popoludňajších aktivít bola scéna našich mladých z Košíc. Jednou z najdôležitejších rekvizít Košičanov bol rebrík, ktorý im organizátori dali k dispozícii. Desať minút pred predstavením herci s hrôzou zistili, že rebrík spoza javiska, kde si ho pri generálke odložili, zmizol. Nervy pracovali na plné obrátky. Náš salezián Laco Baranayi však nestratil hlavu a ujal sa pátrania. Lietal po areáli ako splašený, až napokon tesne pred začiatkom vystúpenia rebrík objavil. Stál však v zamknutej telocvični. Musel teda urýchlene vyhľadať niekoho s kľúčmi. Vyriešenie záhady strateného rebríka: ukradol nám ho nič netušiaci Lopez – vlastne, don Lopez. Je to mladý španielsky kňaz, ktorý sa okrem iného venuje aj maľovaniu. V telocvični mal výstavu svojich obrazov a keďže si ich chcel predposledný deň zvesiť, potreboval na to rebrík... Rebrík symbolizoval cesty celého ľudstva k Bohu. Jaro, jeden z hercov, predstavoval človeka, ktorý po mnohých pádoch a dlhom hľadaní konečne našiel Lásku. Na to, aby sa mu to podarilo, však potreboval pomoc iných. V záverečnej scéne stojí Jaro na rebríku, podpieranom nami ostatnými. Tento obraz mal byť výzvou pre všetkých, aby sme si pomáhali kráčať ku svätosti.

A čo naše predsavzatia?

Zhodli sme sa na myšlienke, ktorá by sa mohla stať našim mottom: „Myslieť globálne, pracovať lokálne.“ V praxi to pre nás znamená, že chceme byť v kontakte so svetom, neuzatvárať sa do vlastnej ulity, ale mať otvorené oči a srdce aj pre problémy v iných krajinách a pomáhať prostriedkami, ktoré máme k dispozícii. Ak nie inak, tak aspoň modlitbou. Najdôležitejšia je konkrétna práca doma na Slovensku, v našich mestách a strediskách.

Informácie o možnostiach medzinárodných voluntariátov a solidárneho obchodu a kontakty na saleziánske strediská v Európe nájdete na <http://www.domka.sk/confront.htm>, v prípade záujmu o ďalšie informácie sa obráťte na:

*Lenka Čaková (cakova_lenka@hotmail.com)
Lucia Boledovicová (8boledovicov@phil.uniba.sk)*

Par – nas, to je názov nášho poetického stretka, na ktorom si čítavame vlastné básničky, rozprávky, poviedky... Stretávame sa každú nedeľu o piatej v bratislavskom UPC. Zatiaľ je nás naozaj len pár, ale budeme radi, ak sa k nám pridáte. Pre inšpiráciu a posmelenie vám ponúkame niečo z našej tvorby:

Rybičky

*rastiem
neviem kam
čas stojí
človek uteká
budúcnosť nebola
minulosť nebude
počkaj chvíľu
nech s tebou
ubudnem
zabudnem
vyhodíme do vzduchu
a to čo spadne
necháme rybičkám*

*smeješ sa
stále je z čoho
aj keby nebole
aj to je dôvod
budúcnosť nebola
minulosť nebude
počkaj chvíľu
nech s tebou
ubudnem
zabudnem
vyhodíme do vzduchu
a to čo spadne
necháme rybičkám*

Miro Šmilňák

Klasika

*Stojím na okraji
 tvojej priepasti
 a nevidím, kde končí.
 Tá bezodná hĺbka
 tak silne láka,
 že mám chuť
 urobiť krok.
 Ale ja nemôžem,
 na ženu sa to nepatrí.*

Monika Micháľková

Neviem písať poéziu

*Nikdy som nechcela písať poéziu
Mám ju príliš rada
a aj tak je primálo miesta
na Parnase*

*Nikdy som nechcela písať poéziu
pretože sa mi zdalo
že moje srdce je prázdne
a básničky predsa píšú zamilovaní*

*Ale teraz
keď mi srdce tlčie až na zbláznenie
keď mám pocit že by som dokázala
objať svet
(a možno aj tí na Parnase by sa potisli)
rada by som o tom všetkom
napísala Báseň
ale ja neviem písať poéziu
JE TO SPRAVODLIVÉ?*

Tamara Mittelmannová

Príhovor

*...Čože? Aha, začať.
No dobre, tak počítajte!
Čo ale ako koľko mnoho snáh
energie toľko, ba i na životoch strát...
...ale, blbosť,
hlúposti táram, zdĺhavo a trápne.
(nevadí, podme ešte raz)
Dokázať cítiť a chcieť to povedať
nie je zlé, zhodneme sa snád.
Chcenie však nestačí a ostatné ne-
zvládam
... i keď by som rád.
Aj by som vám niečo povedal.
Niečo pekné, múdre, nie lacné.
Ale čo? A ako? A ozaj, prečo vlastne?
Hlava ruku nenávidí
jazyk zas len svoju klímu drása
čo dokážem, čo chcem
ujasniť si mám problém zdá sa.
...čo som to chcel?
Žeby skončiť rýchlo?
Asi hej.
Neviem síce presne čo,
ale určite som Vám
tým chcel niečo povedať.
Inakšie by som bol ostal ticho.
(Že som mal? Nuž, už je neskoro)*

-mates-

TIK TAK

*Boli raz a sú
sú presne 4
4 hodiny, nie popoludní
4-krát v jednej izbe
4 budíky máme
Tik – tak, tak – tik
TIKAJÚ AKO BESNÉ!
Sú štyri a naháňajú 1 DEŇ
TIK TU
TIK TAM
Raz mi je TAK
potom zas TAK
To kvôli NIM nič nesthame,
VŠETKO MI JE TESNÉ
Som EZAU
Žijem zo dňa na deň
ako CHREN
či TAKTIK?
Mám z toho už TIKY
TIK TU
TIK TAM
TAK TO TEDA NIE!
Čo s tým?
Dám si TIC-TAC
Má len 2 kalórie
len Tik a TAK
Málo? Ale veď už sa končí DEŇ!
VYHRAL!
Boli raz a sú.
Je presne 24*

Júlia Kovalová

Báseň od Teba

*Vonku
Za oknami vietor
Prináša mi správu od Teba
Prijímam
Je krásna
Nachádzam v nej kúsok neba...
... Od Teba*

Poesia di Te

*Fuóri
Dietro le finestre e vento
Mi porta notizie di Te
Le prèndo
Sono belle
Trovo in esse un po di cielo...
... di Te*

Peter Motyčka

Film

Jeden blbec na večeru - *Le dîner de cons*

Francúzsko, 1988, 80 min., scenár a réžia: Francis Veber, v hl. úlohách: Jacques Villeret (François Pignon) a Thierry Lhermitte (Pierre Brochant)

Príchod trúchlivého jesenného počasia sa nám v tomto roku pokúšajú vynahradiť filmové distribučné spoločnosti, ktoré práve teraz vrhli do slovenských kín plné priehrdie komédie. Každý si môže vybrať, na čo má práve chuť. Romantici si nenechajú ujsť Nevestu na úteku, vulgárne Pikantné pokušenie by vraj malo „osloviť“ teenagerov, cititeľov Blbého a blbšieho určite „poteší“ sprostými slovami nešetriaci Ve-

ký tato, zberatelia filmových kuriózit pobežia na - aj na slovenské pomery neuveriteľný gýč - Fontána pre Zuzanu 3, nostalgici si môžu zaspomínať na problémy dospievania v časoch reálneho socializmu v skvelých českých Pelíškoch a milovníkov originálneho situačného humoru a brilantných dialógov čaká Jeden blbec na večeru.

Hneď na začiatok upozorňujem, že nejde o žiadnu kanibalskú show. To sa len prekladateľom podaril skvelý „kúsok“ pri preklade dvoch francúzskych slovíčok.

Partia pánov s lepšej spoločnosti sa baví skutočne „originálnym“ spôsobom. Na ich spoločnú stredajšiu večeru si každý z nich privedie blbca - nie mentálne postihnutého, ani profesionál-

neho baviča - ale prostého obyčajného človečika. Tento nešťastník tu však nebude zožratý, ale povečeria v tejto milionárskej spoločnosti. Teda, aby sme boli v obraze, dnes je na programe večera s blbcom. Dotyčný „host“ sa zvyčajne rozplýva blahom nad šťastím, ktoré ho postretlo, a s nadšením sa snaží spolu s ďalšími rovnako postihnutými kolegami zaujať nóbl spoločnosť nejakým svojim udrutým koníčkom. A snoby len s veľkým úsilím preháňajú smiech...

Vydavateľ Pierre Brochant si je dnes istý, že v tejto „súťaži“ zvíťazí. Jeho tromf sa volá Francois Pignon. Tento úradníček z ministerstva financií svojim vzhľadom úspešne konkuruje talianskemu kolegovi Fantozzimu. A počty zápaliek a túb od lepidla, ktoré padli za obeť jeho koničku, dokážu spoľahlivo otráviť všetkých poslucháčov. Ale to nie je o Pignonovi všetko...

Streda pre Brochanta nezačne veľmi dobre: najprv hexenšús na golfe, potom kopačky od manželky zhnusenej z jeho bezcharakternosti. Ale kašľať na to, veď večer to určite napraviť. Lenže Brochant urobí kolosálnu chybu. Pozve si Pignona pred večerou na skúšku do svojho bytu. A buďte si istí, že túto noc sa ani Brochant, ani Pignon na žiadnu večeru nevyberú. Lebo Pignon nie je len milý hlupáček. On je chodiaca katastrofa. Kam stupí, tam sedem rokov tráva neporastie. Noc, ktorú títo dvaja muži spolu prežijú, by si Brochant nedokázal predstaviť ani v tom najhoršom sne. „Vďaka“ Pignonovi ho stíha jedna katastrofa za druhou a jeho dovtedajší život sa mení na trosky. Ale to ešte stále nie je všetko o Pignonovi...

V tejto neohrabanej a neforemnej postave sa totiž skrýva veľké a pre všetkých otvorené srdce a kusisko „obyčajnej“ ľudskej dobroty. A tak skutočný hlupák - nadutý, egoistický a citovo vyprázdnený Brochant, dostane lekciu ľudskosti práve od „blbca“ Pignona. Ale nebojte sa. Brochant totiž túto lekciu dostáva po kvapkách. Takže skôr, ako vám v niektorej citlivejšej chvíli vypadne slzička, Pignon vykúzi ďalší ne-

uveriteľný trapas, ktorý rozochveje pre zmenu vašu bránicu.

Režisér Francis Veber zvládol film skutočne dobre. Odolal zvodným možnostiam „amerického“ poňatia tohto typu komédie, ktorá je charakterizovaná kostýmovo a exteriérovou náročnou komediálnou fraškou, s „kapesníčkovým“ sentimentálno-happyendovým záverom so silným moralistickým akcentom. Veber celý dej situoval do jedného bytu. Jedinými „únikmi“ sú telefonáty, kedy môžeme vidieť ľudí na druhom konci vedenia. Počas tejto noci sa objaví v byte Pierra Brochanta „len“ 6 postáv, ale každá je pre vývoj deja nesmierne dôležitá a má výborne napísané dialógy. Celý tento minimalizmus je dôsledkom toho, že ide o filmovú adaptáciu divadelnej hry. A ako v správnom divadle, aj tu stojí a padá všetko na výkonoch hercov. A tie naozaj v tomto filme dominujú. Najmä Jacques Villeret ako Pignon a jeho protihráč Brochant v podaní Thierryho Lhermitte si túto životnú hereckú šancu nenechali ujsť. Oboch neminula francúzska výročná filmová cena Caesar za rok 1998. A tento film si ich spolu pripísal štyri.

Takže všetci, ktorí ste boli pred dvoma rokmi nadšení komédiou Tak dobre, ako sa len dá, nevahajte. Jeden blbec na večeru je presne tá istá krvná (či skôr filmová) skupina: skvelá situačná komika, výborné dialógy, excelentné herecké výkony a jedno úplné hovädo, z ktorého sa nakoniec stane slušný človek.

Čo ma však dojíma najviac, je fakt, že tak kvalitný film sa podarilo natočiť za približne 1% (!!!) rozpočtu megalomanského Titanicu. Škoda, že James Cameron ešte nestretol svojho Pignona. Potom by tu dnes miesto jednej megahlúposti bolo možno natočených 100 takýchto komédií. Na svete by bolo veselšie, a možno by sa tu a tam niekto aj polepšil.

P.S. Film Titanic stál 200 miliónov USD. Jeho režisérom bol James Cameron.

Drobec

Pelíšky

Česká republika, 1999, réžia: J. Hřebej

Film Jana Hřebejka Pelíšky sa v slovenských kinách ani nemohol udomáčniť v lepšom čase ako je tento. Sotva sa zjesenilo a zapálili sme sviečky našim dušičkám, hrnie sa na nás – celkom zjemnených, zduchovnených a od spomienok melancholických – film s takýmto názvom. Vraj Pelíšky – povedzte si to nahlas! Ako hladkanie. Dvojhodinová porcia Vianoc, beatlesáckej hudby a láskavého humoru. Usadíte sa a rozmýšľate, čo chcel režisér naznačiť bielou lyžičkou z umelej hmoty. Ona jediná sa totiž objavuje na pelíškovskom plagáte, ona je i prvým záberom filmu. Potom sa na plátne rozohrajú – oni ani veľmi nehrajú, skôr sa hrajú – manželský duet Simony Stašovej a Miroslava Donutilla. Hlava rodiny, zamestnanec polície, vyfukáva na písacom stroji jedálny lístok, manželka zhovievavo podporuje jeho autoritu, ale varí, čo sama chce. Ostatne, píše sa rok 1967 a v obchodoch toho veľa nenájdete. Synovi v najbúrlivejšom rozkvetení puberty sú otcova nástenka, ruskí „druzja“ i otcov zápal pre stranu ukradnutí, jeho uši obsadili Beatles a srdce pôvabná susedka Jindřiška, ktorá, ako sa dá čakať, miluje iného. Iba o poschodie vyššie nájdeme Jindru a jej rodičov – a celkom iný svet... Kodet sa do postavy otca a manžela s nalomenou psychikou a starosvetskými predstavami o výchove mládeže prevetľuje tak dokonale, že ho nenávidíte a ľutujete zároveň. „Prosím ťe, neví, zase ťe zaľúou!“ modlíka Emília Vášáryo-

vá v role jeho chorej manželky a Kodet sa rúti na balkón a radí proletárúm všetch krajín, čo všetko si môžu urobiť so svojimi zadnými časťami. „Dávam bolševikovi ešte jeden rok, nanejvíš

dva“, prorokuje a netuší, koho (a koľko!) nám prinesie šesťdesiatyôsmi. Vráťme sa do rodiny strážcu poriadku a pozrime sa, kto prišiel na „štedrú“ večeru! No nie, strejda, Bolek Polívka a babička Stella Zázvorková. Stávame sa svedkami bratských stávk o výške medveďa kojaka, Donutil ponára hlavu do vane, aby dokázal, že vydrží bez vzduchu viac ako minútu. Na scéne sa objavuje teta Eva – učiteľka a matka desaťročného mudrlanta. Usiluje sa nájsť synovi otca a on, nevďačník, po nijakom netúži. Ba čo viac, každého nádejného adepta privádza do rozpakov už vyskúšanou otázkou: „Hoří hovno?“ Môžete sa smiať, môže vám byť ľúto. Jindřiška stráca matku a vzápätí sa jej láska sťahuje do Ameriky. Do mestečka sa sunú tanky vojsk Varšavskej zmluvy a susedov spája bezmocnosť a sklamanie. Predstava komunizmu s ľudskou tvárou sa v horúcom auguste. A Pelíšky končia. Končí sa film spomienok. Môžete si začať predstavovať, aké by to bolo. Prísť o svoj „pelíšek“, o svoju istotu, tak ako „pelíšky“ strácali ľudia na plátne. A propos, umeľohmotná lyžička! Nič iné, iba ši-

kovný nápad režiséra. Alebo niečo na zamyslenie – lyžičky dovezené od našich sovietskych bratov sa horúcej káve tavili ako olovo, rýchlo. My sme sa v ich bratskej pomoci topili o mnoho chvíľ dlhšie.

Hudba

Bez Teba niet neba

Universal Music, 1999, CD a MK, 56:00 min.

V novembri sa objavila na trhu kompilácia, ktorá zrejme mnohých prekvapila. Prvýkrát sa totiž u nás gospelová hudba predstavila na svetskej značke a to hneď u Universal Music - slovenskej pobočky americkej A Universal Music Company, ktorá je časťou jednej z najväčších hollywoodských filmových spoločností UNIVERSAL. Spoločnosť otvorila v tomto roku svoju slovenskú pobočku, a od začiatku sa rozhodla zaútočiť na poslucháčov na veľmi širokom fronte. A tak prišiel rad aj na okrajový žáner, akým je gospelová hudba. Producentom sa stala menej známa polovica z I.M.T. SMILE - Miro Tásler, ktorý si zaspomínal na dávne časy, keď dirigoval cirkevný zbor. Do projektu zapojil cez Maťa Lišháka LUX communication, kde sa združuje podstatná časť slovenskej gospelovej scény a výsledkom je výber ôsmich interpre-

to, z ktorých každý dodal na CD dve piesne. A tak sa spolu zišli staršie nahrávky „klasikov“ slovenského gospelu - Atlanta, Kompromis, B.F.O., Bratia kapucíni a Credo, nové tváre - Jozef Harničár so skupinou a Mimicry, a tiež jedno veľké prekvapenie - Majka Podhradská predstavila dve úplné novinky z pripravovaného sólového projektu.

Dá sa povedať, že pokiaľ ide o interpretov, ide výber naozaj reprezentatívny. To už sa celkom nedá povedať o výbere skladieb. Koncerty a gospelové hitparády hovoria pomerne jasnou rečou, čo letí, resp. letelo... Ale ani to ešte nie je to najhoršie. Problematicky pôsobí už nič nehovoriaci názov a najmä absolútne nevýrazný obal. Ťažkým kameňom úrazu je prvých sedem stôp CD. Ak to potenciálny poslucháč neznalý našej gospelovej scény vydrží, dočká sa aj príjemnejších prekvapení. Ak to však vydrží... Všetko začína nie príliš šťastnou skladbou Šťastný deň. Nápad producenta odštartovať CD spoločnou piesňou všetkých interpretov nie je zlý. Lenže spirituál Happy Day je tak notoricky známy a spievalo ho v rôznych verziách toľko skvelých interpretov, že „zrokovaná“ verzia v ochotníckom prevedení a v treťotriednej „kvalite“, ktorú Miro Tásler ponúkol poslucháčom, skôr šokuje ako nadchýna! A pritom stačilo použiť výborný Happy Day s posledného albumu Atlanty...Potom nasleduje 5 pomalých lyrických skladieb s jemným folkovým, či bluesovým nádychom. Tie nie sú sami o sebe zlé, ale v takmer 20 minútovej dávke spoľahlivo dokážu každého uspať. O prebudenie sa postará dosť „brutálnym“ spôsobom Jozef „Hardy“ Harničár piesňou ako vystrihnutou zo Zlatej brány spred 20 rokov. Ešteže prvé kolo zachraňujú Credo (Čo ma čaká) Br. kapucíni (Srdcová sedma), no najmä skvelé Tváre Márie Podhradskej. Táto pieseň prevyšuje o dve hlavy celé toto CD. Druhé kolo (stopy 10 až 17), v ktorom sa vystrieda opäť všetkých

osem interpretov je už podstatne žánrovo pestrejšie. Príjemným prekvapením je Bluesnenie, v ktorom Mimicry presvedčili v sprievode výbornej kapely, že sú doma aj v inom žánri, ako je folk. Dobrým ťahom bolo zaradenie piesne Praise od Kompromisu na záver tohto projektu. Asi podľa porekadla „Koniac dobrý, všetko(??) dobré“.

Akokoľvek, toto album je veľkou šancou. Keďže vychádza na známej a úspešnej komerčnej značke, dostane sa prakticky do všetkých predajní hudobných nosičov, nielen do kresťanských kníhkupectiev, ako doteraz. Ak vydavateľ zvládne marketing a čosi investuje do promotion, mohlo by sa mu podať „pretlačiť“ do komerčných rádii jednu, či dve piesne (pre Tváre Márie Podhradskej by to nemal byť žiaden problém). To by sa mohlo stať prvým krokom na prekonanie bariéry medzi gospelovou a komerčnou hudbou na Slovensku. A to nielen na prospech kresťanov, ale všetkých, čo majú radi dobrú muziku.

Drobec

Sixpence None The Richer

Squint Entertainment, 1999, CD a MK, 60:53 min.

Príbeh podobný rozprávke sa začal jednu peknú nedeľu v roku 1989 v ospalom mestečku New Braunfels v Texase. Šestnásťročný puberťák Matt Slocum počul v kostole spievať Leigh Binghamovú. Tá mala vtedy len 13. Milovníkov červenej knižnice nepoteším. Matt sa do nej nezamiloval. Posledné dva roky (odkedy dostal od rodičov gitaru) bol úplne zamilovaný len do muziky. Založil si skupinu Love Coma, pre ktorú skladal pesničky a hral na gitare, a vystupovali po okolí. Lenže nádherný hlas Leigh, to bolo niečo iné. Prehovoril ju, aby sa vykašala na spievanie v country kluboch a spolu založili kapelku Sixpence none The Richer. Prešli nádherné detské roky, ktoré Matt strávil hraním v dvoch skupinách, a bolo

treba rozhodnúť sa ako ďalej. Rozhodol sa pre Leigh a Sixpence a v roku 1992 nahrali demo, ktoré rozposlali hudobným spoločnostiam. Na tejto prvej nahrávke vypomáhal bubeník z Mattovej pôvodnej skupiny. Ale práve nad miestnosťou, kde nahrávali, býval Dale Baker, bubeník síce o trochu starší, ale o to skúsenejší. Muzika Matta a Leigh sa mu páčili a ponúkol spoluprácu. Jadro Sixpence bolo na svete. Prišla prvá zmluva s nahrávacou spoločnosťou, prvé koncertné šnúry, aj tri albumy. Do Sixpence pribudol gitarista Tess Willey a basgitarista J.J. Plasencio. Robia predskokanov slávnejších kapiel na turné po celých U.S., všimá si ich hudobná kritika. Padá kľúčové rozhodnutie: skupina presídli do centra hudobného života a showbusinessu – do Nashville. Ďalej koncertujú, navštevujú rádia, ponúkajú svoje nahrávky. Ale prichádzajú problémy: ich hudobné vydavateľstvo krachuje, odchádza Tess Willey, a Sixpence bez zmluvy nedokážu vydať dva roky ani notu. Sú pred rozpadom. Zlom prichádza v roku 1997. Nová zmluva so Squint Entertainment znamená nové album. Nesie meno skupiny a jeho prvá verzia z novembra 1997 vychádza v limitovanej edícii na vinyle (to je to čierne čudo, čo hrá na gramofónoch) a má 11 piesní. Opäť koncerty, kluby, cestovanie, návštevy rádii, tentokrát už bez basistu J.J. Plasencia. Ten urobil životnú chybu, keď po nahraní albumu Sixpence opustil. Vo februári 1998 vychádza druhá verzia albumu - určená pre široký trh. Mixuje ju Bob Clearmountain, jeden z najlepších vo svojej branži. Jednu skladbu nahradí dvoma novými a album dostáva skvelý zvuk, zvýrazňujúci množstvo sláčikov použitých v Slocumových aranžmá. Začína raketový vzostup: pieseň Kiss me peniká do prvej stovky hitparády Billboardu, jej klip vysielala VH1 aj MTV, televízne unplugged vystúpenia, účasť v najznámejších TV show v USA.

Kiss me sa stáva začiatkom roka 1999 titulnou piesňou filmu *She's all that*. Sixpence majú niekoľko nominácií na cenu Grammy. Vrchol prichádza 16. mája 1999, keď sa pieseň Kiss me stáva číslom 1 v americkej hitparáde. V máji pred koncertným turné skupinu dopĺňajú do dnešnej podoby basgitarista Justin Cary a sprievodný gitarista Sean Kelly. Obaja sa už podieľajú na nahrávke najnovšieho singla *There she goes*, ktorý je v súčasnosti v štvrtej desiatke hitparády Billboardu. Tento singel je aj súčasťou posledného vydania ich albumu, ktorý ma teda 13 piesní. Väčšinu z nich zložil a otextoval Matt Slocum. Sú o dnešnom človeku, o jeho problémoch, ale hlavne o tom, čo ho presahuje. Aj keď Mattove texty nie sú gospelové, pozorný poslucháč dokáže poznať, že Matt je kresťan. Hudba Sixpence je označovaná ako alternatívna. Dominuje jej jemný hlas Leigh Bingham (dnes už z priezviskom Nash), rockový základ je veľmi decentne vyvažovaný použitím sláčikov (Matt je aj výborný cellista), ale aj iných „nezvyk-

lých“ nástrojov - piano, akordeón a rôzna rytmika. Jednoducho veľmi príjemná hudba... Môžete si ju vypočuť aj naživo, ak stihnete začiatkom decembra anglickú šnúru Sixpence. Viac (napríklad o tom, ako prišli k svojmu menu) sa môžete dočítať na www.sixpence-ntr.com.

Drobec

Hillsongs

Shout to the Lord 2000

Hosanna! Music, 1998, CD, 74:05 min.

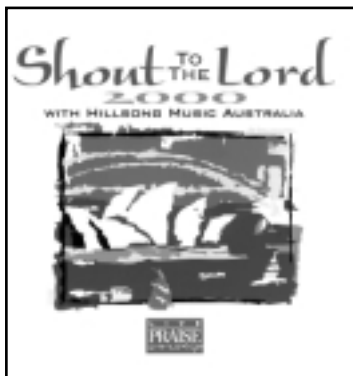
Stáva sa už u nás pomaly tradíciou, že v každom čísle sa objaví recenzia na nejaký zvukový nosič žánru praise & wor-

ship. Aj dnes som do recenzií vybral jednu nahrávku. Je až z ďalekej Austrálie. A musím sa priznať, že také dobré chvály som ešte nepočul. Sú presne podľa môjho gusta - výborný gospelovo-rockový nárez s výbornými textami. Ale poďme od začiatku.

V roku 1984 bol založený vo štvrti Baulkam Hills mesta Sidney nový zbor (rozumej niečo ako protestantská farnosť) - Hills Christian Life Center (HCLC). Stovka veriacich ľudí z tejto štvrte nemala vôbec skromný cieľ: chceli vytvoriť na Biblii založený zbor, ktorý zasiahne spoločnosť, svoju štvrť, svoje mesto, svoju krajinu a svet evanjeliom. Dnes sa ich plány naplňujú. Ich počet narástol na 5000. Majú svoju kresťanskú televíziu, biblickú školu, a hudobné teleso - Hillsongs, ktoré vo vlastnom vydavateľstve Hillsong Music vydalo od roku 1988 kopec výborných nahrávok chvál, väčšinou živých. A viac ako 90% produkcie tvoria ich pôvodné piesne.

Centrom a motorom hudobnej produkcie je Darlene Zschechová. Už ako dieťa bol speváckou hviezdou. Keď mala 15, stala sa kresťankou a začala sa venovať gospelovej hudbe. Nahrála dva sólové albumy a koncertovala nielen v Austrálii, ale aj v Európe. V roku 1996 prevzala úrad „pastora pre uctievanie“ v Hillsongs a odvtedy je aj jeho speváckym leadrom. Spolu s ďalším „hudobným pastorem“ Russelom Fragarom a Ruebenom Morgonom skladá pre Hillsongs aj piesne a texty. Je vydatá, jej manžel Mark je šéfom zborovej

TV. Majú dve deti. O svojej službe s Markom Darlene hovorí: „Nerobíme to preto, že musíme. Ale preto, že v našich životoch je Božie povolanie.“ A chvály z Hillsongs ukazujú, že Darlene skutočne našla to pravé miesto v Božom pláne...

Album Shout the Lord 2000 vzniklo na výročnej konferencii chvál, ktorú Hillsongs organizujú každoročne od roku 1986. Konferencia v roku 1998 sa uskutočnila na novom olympijskom štadióne v Sydney, kde okrem „domácich“ prišlo 8500 kresťanských vedúcich chvál z viac ako 30 krajín sveta, medzi nimi aj také esá z USA ako sú Ron Kenoly a Alvin Slaughter. Obaja si zapievali po jednej svojej piesni (R.K. Jesus is alive, A.S. God is good) a spolu s Darlen si strihli jej nádherný lyrickú pieseň Shout to the Lord. Darlene na platni predvádza aj iné divy: „čierny gospel“ v piesni God is in the house, ale najmä dynamické rockové That's what we came here for, či záverečná Hear our praises sú skutočným vrcholom. Všetko sedí a je v správnom pomere: aranžmá – hlasové, aj nástrojové, špičkové výkony profesionálnych hudobníkov, výborné spevácke výkony. A úžasné

nadšenie, ktoré muselo na celom štadióne vládnuť, je na tejto živej nahrávke takmer „hmotne“ cítiť. To všetko vytvára nádherný celok.

Lenže Hillsongs nie je Darlen. Veď tú doprevádza 11 vokalistov, 19 hudobníkov (gitarová, dychová, klávesová a rytmická sekcia), 2 zbory – dospelý a detský – z HCLC a niekoľko tisícový zbor tých, čo sa zúčastnili konferencie. A samozrejme Hlavný Sólista, ktorému sú všetky piesne určené, a ktorý zoslal svoje požehnanie aj na tento projekt. A je to veruže aj počuť!

Aké by to bolo nádherné, keby aj v našich katolíckych chrámoch mladí dokázali takto chváliť Pána. Miesto toho je tam počuť stále „odumierajúce“ JKS, ktoré už dnešným mladým ľuďom nemá čo povedať ani obsahom, ani formou, alebo tzv. mládežnícke skupiny, kde zbor sprevádzaný jednou, či dvoma akustickými gitarami, spieva (?) „mládežnícke“ piesne 15 - 20 rokov staré, s katastrofálnymi aranžmánmi, a väčšinou vo veľmi nízkej kvalite (aj keď nadšenie im uprieť nemožno). Príčin tohto stavu je viac a každá z nich by vydala na samostatný článok (v niektorom z ďalších čísel sa k nim vrátim). Každopádne by som bol rád, aby aj ľudia, ktorí s týmto mojim hodnotením nesúhlasia, si vypočuli toto CD, zamysleli sa a porovnávali.... Špeciálne však Hillsongs odporúčam vedúcim zborov, ktoré sú schopné zvládnuť aj väčšie produkcie (na ich spočítanie na našej rodnej hrude vrchovato stačia prsty jednej ruky). Možno by stálo za pokus pripraviť slovenské texty k niektorým piesňam a naštudovať ich, aby mohli za-

znieť aj v niektorých slovenských chrámoch. Bude to síce len kvapka v mori, ale keď tých kvapiek bude viac, môže z nich byť rieka. Potom sa možno dočkáme kvalitných a dynamických praise&worship chvál ako alternatívnej liturgickej hudby aj my, a nie až naši vnuci.

Drobec

Kniha

Keď sa deti rozprávajú s Bohom

Knižná dielňa Timotej, 1999

Knižná dielňa Timotej v Košiciach vydala knižku Deti píšu Bohu, zostavenú Ericom Marshallom a Stuartom Hamplom. Pozostáva z listov detí adresovaných Bohu bez úpravy štylistických či gramatických chýb. Na jej slovenskej verzii sa okrem prekladateľov Mariána

Andrička a Markéty Urdovej podieľali žiaci ZŠ L. Novomeského a ZŠ Tomášikova v Košiciach. Prváci či druháci texty ručne prepísali (predpokladám, že atramentovým perom), a preto sa pri jej otvorení nezlaknete prísnej usporiadanosti drobných písmen, ale rozosmejte z úprimného škrabopisu alebo aspoň z krivých riadkov plynúcich slov a viet.

Kniha potvrdzuje, že deti berú Boha ako jedného z dospelákov. Alebo akéhosi „dospeláka dospelákov.“ V ich vzťahu k Nemu dominuje tá črta, ktorú im rodičia, vychovávatelia a kňazi najviac zdôrazňujú. Či už je to strach („Milý Bože to Dodo rozbil krčah, Nie ja. Tu to máš písomne,“ s. 55), pochybnosti („...naozaj si? Doktorí tomu ňeverja. Ak si, tak račej rýchlo dačo sprav,“ s. 28), úcta („...mám obrázky všetkých velikánov okrem Teba,“ s.60). Je pre ne v čomsi neznámym, veď ho nemôžu vidieť v telke. Chcú, aby im odpovedal na otázky, čo ich trápia, lebo odpovede rodičov sa im nepáčia. Nechápu, prečo sa majú modliť, veď On aj tak vie, čo chcú („ale, ak Mu to urobí radosť, tak sa budú,“ s. 104). A čo si prosia? „Noví bicykel (s.8),“ aby im kozmonauti, čo krúžia okolo sveta nespádli na dom (s.10), aby odpadla škola (s. 11), aby oko nebol našťvaný (s. 12)... Z ich modlitieb je jasné, že Ho predovšetkým pokladajú za ŽIVÉHO, priamo spojeného s ich vlastným živým svetom.

Zrelému človeku sú tesné prváčikovské šaty pre telo, ale aj pre ducha. Viera by mala rásť. Napriek tomu by bolo krásne keby sa nám výchovou a vlastným životom podarilo tú prirodzenú úprimnosť detskej viery, čo očarila i Ježiša, zachrániť a udržať aj pre život dospelákov.

Lucia Kubošová

rosa
slovensko

Lazovná 1, Banská Bystrica 974 01

tel/fax : 088 4124 636

e-mail : rosa@pcb.sk <http://www.rosamusic.cz>

AMY GRANT – A Christmas To Remember

Kráľovná gospelového popu sa opäť ozvala po viac ako 2 ročnej pauze spôsobenej okrem iného aj osobnými problémami (rozvod). Vianočná kolekcia je tým správnym darčekom možno aj pod váš stromček.

CELTIC – Reflections on Hymns

Ďalšia nádielka muziky najpopulárnejšieho typu etno muziky. Opäť sa môžeme stretnúť s najznámejšími interpretmi tejto hudby.

OTCOVI DĚTI – Mezi nebem & zemí

Titul pre pamätníkov. Táto rocková kapela hviezdila na gospelovom nebi hneď po revolúcii a vystupovala aj na niekoľkých slovenských festivaloch. Ide o reedíciu ich prvého albumu z roku 1991 konečne na CD nosiči.

BEZ TEBA NIET NEBA

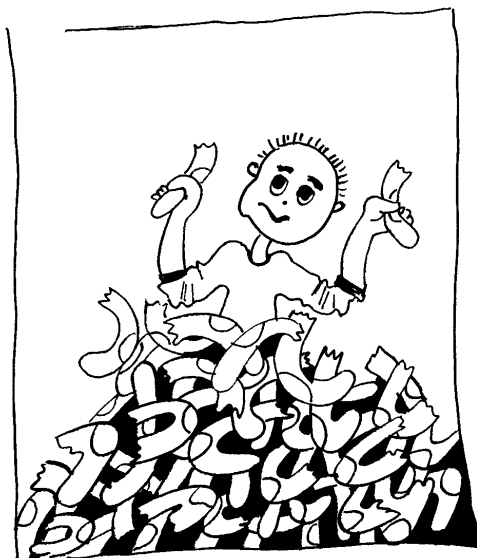

Výber slovenského gospelu od starých dobrých LUXáckych interpretov: Credo, Atlanta, Kompromis, BFO, br. Kapucíni + novinky Jožo Harničár, Mimicry a Mária Podhradská.

Všetky spomenuté hudobné tituly si môžete objednať na adrese ROSA Slovensko.

Z každého rožku trošku...

Takisto mávate, milí priatelia, často v hlave ten nepríjemný, bezfarebne ladený, trochu zahmlený pocit spupne rozťahujúceho sa prázdna? Ak nie, gratulujem Vám (ale prichádzate o pocit pestrosti zo života). Ak áno, potom to ešte nemusí signalizovať, že máte prázdnu hlavu, ale, verte alebo nie, pravý opak. To znamená, že vaša myseľ je plne zaplnená vedomosťami a pred príjmom ďalších potrebuje čosi ako „veľké upratovanie“. Keďže máme pred Vianocami, výnimočne vám túto delikátnu službu poskytneme zadarmo a vymetieme vám týmto kvízom záhyby, zákutia, rohy a rožky vašej šedej mozgovovej kôry, ako sa patrí. Rýchlo, spofahlivo a bezbolestne. Bez zbytočných okolkov a vyhrňovania si rukávov hor' sa do práce s prvou otázkou!

1. Viete čo je Terezianum?

- a/ kódex rehoľných regúl
- b/ karmelitánsky ústav
- c/ zborník zákonov habsburskej monarchie v 18.stor.

Ak ste boli v škole usilovní, určite vám odpoveď nerobí problémy. Ale škola je len teória a prax je prax. Taký Gallilei, keď chcel zistiť, či dve nerovnako ťažké telesá padajú na zem rovnakou rýchlosťou, nešprtal sa vo fyzikálnych vzorcoch. Vyšiel v jednom toskánskom meste na vežu a zhodil z nej dve gule rovnakého objemu ale rôznej hmotnosti.

2. Ak by ste chceli túto vežu vidieť, spravili by ste si výlet do

- a/ Pisy
- b/ Neapola
- c/ Parmy

Neváhajte a cestujte. Uvidíte veľké veci.

3. Keď by ste náhodou zablúdili do Londýna, tak tam môžete vidieť

- a/ najväčší bicykel v Anglicku
- b/ najväčšie kino v Európe
- c/ najväčšie ruské koleso na svete

Dnes je však cestovanie veľmi drahé, a kvôli márnorotnej megalománii namáhať sa vybavovaním víz... Kdeže. My sme národ skromných kresťanských ľudí. Aby sme to zase neprehnali, skúste si tipnúť,

4. Koľko obyvateľov Slovenska sa podľa posledných údajov hlási ku kresťanstvu?

- a/ 60%
- b/ 75%
- c/ 80%

V štátnom znaku máme síce kríž ako symbol kresťanstva, ale symboly môžu byť chápané rôzne. A môže ich byť dokonca viac.

5. Jedným zo symbolov prvých kresťanov bol aj

- a/ bocian
- b/ pelikán
- c/ volavka

Podme rýchlo späť do prítomnosti. Medzi symbolmi dneška zaujíma dôstojné miesto myšlienka Zjednenej Európy. Nie všetci sú však ňou rovnako nadšený.

6. Viete, ktorému škandinávskemu národu môže byť celá európska únia ukradnutá?

- a/ Nórom
- b/ Švédom
- c/ Dánom

Kresťanstvo je nepochybne jednou zo stálych hodnôt, ktoré Európu zjednocujú už veľmi dlho.

7. Aby bola jednota čo najpevnejšia má starý kontinent pre istotu nie jedného ale

- a/ 3
- b/ 6
- c/ 7 patrónov

Možno sa vám tieto otázočky zdajú trochu ťažké, ale pri premasírovaní mozgových buniek by boli ľahké otázky vonkoncom neúčinné. Kto sa však nedá opiť rožkom a číta Nové dimenzie (ktoré danú procedúru výrazne podporujú), iste nám bude vedieť do 30. januára 2000 poslať správne odpovede. Zo správnych odpovedí vyžrebujeme troch správne vymetných výhercov, ktorých sluch bude oblažený gospelovou hudbou z produkcie vydavateľstva Rosa.

Tento infoservis sme pre vás pripravili podľa www stránky www.bude.sk. Ak máte niečo zaujímavé, radi to pridáme. Za obsah nezodpovedáme.

- 19.12.** - Začiatok kolednickej akcie Dobrá novina - sväté omše v katedrálach chrámov, eRko
- 26.12.** Košice - Gospelový festival Folkové Vianoce. Usporiadatelia: Saleziáni Košice.
- 27.12.** Trenčín. Gospelový festival Gospel party, Vianočný koncert gospelovej hudby. Usporiadatelia: Patrik Farula + LUX communication.
- 18.1.2000** - Začiatok týždňa modlitieb za jednotu kresťanov - Eumenické stretnutia
- 6.7.-9.7.2000** - Šport kemp Tatarská Lomnica - Festival CampFest 2000

Kresťanské Au Pairs v Britských kresťanských rodinách. Zaučať je možno ihneď. Bližšie info na adrese: Christian Au Pairs, 106 Grattons Drive, Crawley, West Sussex, England. RH1 3JP, tel.: 0044 1293 882200, fax: 0044 1293 414488, e-mail: Mark.Jeffery@virgin.net

Sociálna akadémia, Františkánska 2, tel. 07/5332662 - zriadená Konferenciou biskupov Slovenska, poskytuje informácie o sociálnej náuke Cirkvi formou konzultácie vo vlastných priestoroch, alebo formou prednášky vo vašej farnosti, spoločenstve, či vo vašom klube

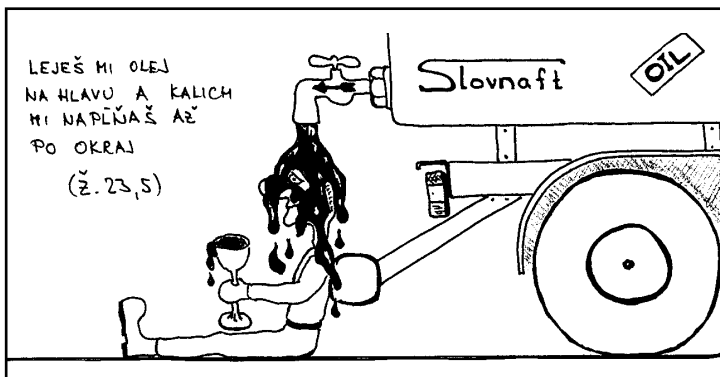
Počuli ste o „adopcii na diaľku“? Ide o prispievanie na dieťa v sociálne zle postavenej rodine (Bosna, India...). Ak sa chcete dozvedieť viac, informujte sa na Slovenskej katolíckej charite na Kapitulskej ulici, alebo zavolajte sl. Miroslava Stanikovej, tel. domov: 0804/964 407.

Zaujímavé stránky na internete:

- <http://www.ke.telecom.sk/oskar/zdroje.htm> - Katolícke zdroje na Internete so zameraním na východné cirkvi
- <http://www.inf.upol.cz/~sarsonj/elbi> - Elektronická biblia
- <http://www.cin.org> - Katolícky informačný server, správy zo sveta
- <http://www.europart.it/jubilaem/> - Problémy týkajúce sa jubilea v roku 2000
- <http://www.portal.cz/ad/ad.htm> - český časopis AD (niečo podobné ako Nové dimenzie)
- <http://www.sk-music.sk/> - Slovenská gospelová hudba na internete
- <http://pec.upc.uniba.sk/~sum/> - najlepšia relácia na STV 2 je ŠUM, ktorú môžete sledovať každé 4 týždne na STV 2 (info o čase vysielania sledujte v programových týždenníkoch a na internete)

Kde možno počuť (vidieť) kresťanskú hudbu:

- Rádio LUMEN:** Gospelparáda, každý štvrtok 16:00-17:30. Vysielanie a hlasovanie aj cez Internet, ale stránky sú momentálne nefunkčné. Výsledky nájdete aj vždy v piatok v denníku PRÁCA.
- STV:** Poltón - hitparáda video klipov, každé 2 týždne na STV (v nedeľu o 17:00 premiéra, v stredu o 16:15 1. repríza, v piatok o 0:00 2. repríza). Hlasovanie aj cez Internet.
- SRO:** Frekvencia M - každý týždeň v pondelok v Slovenskom rozhlase S1 o 19:20 môžete počúvať 30-minútovú reláciu "Frekvencia M", v ktorej hrajú kresťanskú hudbu a robia aj rozhovory s hudobníkmi. SRO má vysielanie aj cez Internet.

VŠ Infoservis

Všetky akcie sú určené predovšetkým pre vysokoškolákov. Ďakujeme za pripomienky a nové informácie.

Banská Bystrica:

- Vysokoškolská sv. omša v utorok o 18.00 a v nedeľu a prikázaný sviatok o 19.30 v katedrálnej kostole.

Bratislava:

- pondelok 20.00 - sv. omša v jezuitskom kostole (P. Ladislav Csonotos SJ)
- stretná podľa fakult (info na VŠ sv. omši)
- nedeľa - sv. omše v UPC (Univerzitné Pastoračné Centrum) o 8.00, 10.00 a 22.00, utorok - piatok o 21.30, pred sv. omšou spovedanie
- štvrtok 19.19 - sv. omša pre mladých z internátu EU - Horský park (a nie len pre nich), kostol na Kalvárii

Košice:

- pondelok 19.00, sv. omša 19.00 v seminárnej kostole
- nepravidelné sv. omše a spovedanie na internátoch
- stretná po internátoch
- hosť v spoločenskej sále SKK na Alžbetinej 14, streda 19.00
- Po-Pia - čajovňa v UPC od 18.00-22.30

Nitra:

- Po,Ut: 20.30 sv. omša na internáte na Drážovskej c.
- Ut: 18.00 mládežnícka svätá omša v kostole u piaristov, po nej adorácia
- St: 18.30 sv. omša v kostole u františkánov, 18.30 (2x mesačne) škola modlitby na Kalvárii
- Štv: 19.30 študentská sv. omša v kostolíku sv. Michala na vršku; Klokočina
- po sv. omši (2. a 4. v mesiaci) duchovná príprava k jubileu 2000
- Na univerzite pôsobí Klub katolíckej mládeže FONS - ktorý organizuje spoločné modlitby každý večer o 21.00: Internát Mladost - izba 517b, Pribina - 28VB, AB 615

Trnava:

- vš. sv. omša v jezuitskom kostole v stredu o 19.30 (p. Hudáček SJ)
- stretná u jezuitov: utorok, štvrtok
- na internáte sú tiež stretná

Zvolen:

- sv. omša v stredu o 17.30 v kaplnke na Zámku
- pondelok o 19.45: prednášky na rôzne témy v jedálni ŠD L. Štúra
- utorok o 20.00: príprava na sviatosti
- štvrtok 20.00 - 22.00: spoveď alebo osobný rozhovor v CUP
- piatok o 20.00: kultúrny piatok

Žilina:

- utorok o 18.30 sv. omša u saleziánov
- 2. sobota v mesiaci duchovná obnova
- v piatok spoločná adorácia v čase 19.30 - 22.30
- UPC:
- pondelok, streda - sv. omša 19.00
- utorok - sv. omša v angličtine
- streda - otvorené stretno 20.00
- štvrtok - adorácia 19.00
- čajovňa denne 8.00 - 22.00
- spoveď a osobný rozhovor s kňazom
- nácvik spevu: po, st 18.00, št 18.30
- náuky na prijatie sviatostí